

ΓΕΡΩΝ ΠΑΪΣΙΟΣ Ο ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ (1924-1994)

*Ὁ Ἀσυρματιστής τοῦ Στρατοῦ
καί τοῦ Θεοῦ*

Του Σχη (ΤΘ)
Καραϊσκού Δημητρίου

Τά ἀκριτικά Φάρασα.
Σύγχρονη ἀποψη.

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΣΤΡΑΤΟΥ
7° Ε.Γ./5

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ

Επιθεώρηση

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Διευθυντής: Ανχης (ΠΖ) Γεώργιος Βαλκάνος, **Καταχώριση Κειμένων:** Επχιας (ΕΜ) Αικατερίνη Ρούσση, **Συνδρομές:** Υπλγος (ΥΠ) Γεωργία Στυλιανοπούλου, **Επεξεργασία Φωτογραφίας - Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Καλλιτεχνική Επιμέλεια:** Μ.Υ. Βασιλική Κιρτζαλίδου, Μ.Υ. Ευαγγελία Δέμου, Μ.Υ. Ιωάννα Νικολαΐδη, **Επιμέλεια - Διορθώσεις:** ΔΕΑ (ΠΖ-Σ) Δημήτριος Καλλιάρης, **Υποστήριξη Δικτυακού Τύπου (INTERNET) - Τεχνική Υποστήριξη:** Στρητς (ΠΒ) Χαράλαμπος Παπαδημουλάς, **Εκτύπωση:** ΤΥΕΣ
http://www.army.gr/html/GR_Army/7eg/StratEpth/home.htm - e-mail: 7oeg@army.gr

Επιθεγμένα κεφάλαια από τό μόλις εκδοθέν βιβλίο του
†ερομονάχου Ισαάκ
ΒΙΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

*Ἀφιεροῦται στούς ἀπανταχοῦ Ἕλληνες πού ζοῦνε ἐκτός τῆς
σημερινῆς Ἑλλάδος καί εἰδικότερα σέ ἐκείνους πού λόγῳ τῶν
συνθηκῶν δέν μποροῦν νά λατρεύσουν ἐλεύθερα τόν ἀληθινό Θεό
τόν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό.*

Ό Γέροντας Παΐσιος (1924-1994)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π. Ισαάκ 1936-1998.....	10
Πρόλογος.....	11

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΟΣ ΒΙΟΣ

Α'. ΟΙ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑ ΠΡΟΓΟΝΟΙ	
Βάπτιση καί ξερριζωμός	14
Β'. ΑΣΚΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ	
Ανατροφή «έν παιδεία καί νουθεσία Κυρίου».....	16
Παιδικές ασκήσεις	17
Θεοπτία	18
Φροντίδα γιά τούς άλλους	19
Γ'. ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ	
Άστυματιστής φιλότιμος	21
Κακουχίες	21
Άσκήσεις καί έμπειρίες	22
Θυσία γιά τούς άλλους	23
Ευεργετεί καί συκοφαντείται	23
Σώζει τήν Μονάδα τους	24
Αυτοθυσία	24
Προσεύχεται έν μέσω σφαιρών	25
Ανυπακοή σέ βλάσφημο	25
Δ'. ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ / ΣΤΙΣ ΜΟΝΕΣ ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΘΕΟΥ	
Άγῶνες άρχαρίου	27
Δαιμονικές εμφανίσεις	28
Ρασοευχή	28
Έπίσκεψη τής θείας χάριτος	28
Μικρόσχημος	31
Ευλογίες από τήν Παναγία	31
Ε'. ΣΤΗΝ ΜΟΝΗ ΣΤΟΜΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ	
Ανακαίνιση του Μοναστηριού	32
Πηδᾶ στον γκρεμό	32
Κόποι, ασκήσεις καί ήσυχία	33
Προστάτης πτωχῶν καί ὀρφανῶν	34
Οικειότητα μέ τά άγρια ζῶα	34
ΣΤ'. ΕΡΗΜΙΤΗΣ ΣΤΟ ΘΕΟΒΑΔΙΣΤΟΝ ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ	
Μακαρία έρημική ζωή	36
Λύει τήν άνομβρία	38

Εργόχειρο καί ἐλεημοσύνες	38
«Ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ πειραζόμενος...»	38
Ἐγκαταλείπει τὴν γλυκειά ἔρημο	39
Z'. ΣΤΗΝ ΙΒΗΡΙΤΙΚΗ ΣΚΗΤΗ	
Τροφή ἀπὸ Ἄγγελο	40
Ἐγγείριση στούς πνεύμονες	41
Ἰδρυσή Ἡσυχαστηρίου	42
H'. ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΒΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ	
«Φῶς ταῖς τριβοῖς μου»	43
Ἐμφάνιση τοῦ ὁσίου Ἀρσενίου	44
Ἡ ἁγία Εὐφημία!	44
Ἡ κολασμένη ψυχὴ	45
Φῶς γλυκύτατον	46
Ὁ Γιωργάκης ἀπὸ τό Θιβέτ	46
Ἐμφάνιση τοῦ Χριστοῦ	47
Θεόσταλτο ψάρι	48
Ὁ φύλακας Ἄγγελος	48
Εὐθυμα καί εὐστροφα	49
θ'. ΣΤΗΝ «ΠΑΝΑΓΟΥΔΑ».	
ΔΟΣΙΜΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΝΕΜΕΝΟΥΣ	
«Ἐγκατάσταση στὴν Παναγούδα.»	51
Ἐμφάνιση τοῦ ἁγίου Βλασίου	51
«Χριστέ μου, εὐλόγησέ με...»	52
Φοβερό ὄραμα	52
«Ἡ Παναγία!»	53
Περὶ Ἀντιχρίστου, 666 καί ταυτοτήτων	53
«Μεταμόρφωσις»	53
Ἄλλες μαρτυρίες προσκυνητῶν	
«Ἐχεις σπασμένα πόδια»	55
«Θά πάrouμε τὴν Πόλη»	55
Ὁ Γέροντας καί οἱ νέοι	56
I'. ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΑ ΚΟΙΜΗΣΗ	
Πόνος καί ἀσθένειες	58
Μακαρία καί ἀφανὴς κοίμησις	59
ΙΑ'. ΘΑΥΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ	
«Οὐκ ἀπέστη ἡμῶν»	62
Εὐωδία	62
Διάσωσι παιδιοῦ	63
Ἐπεμβάσεις σὲ τροχαῖα	63
Πνευματικὲς νεκραναστάσεις	64

Τό κασκόλ του ἔξαφανίζει ὄγκο	64
Θεραπεία δαιμονισμένης	65
Παρέχει ἀνάβλεψη	66

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

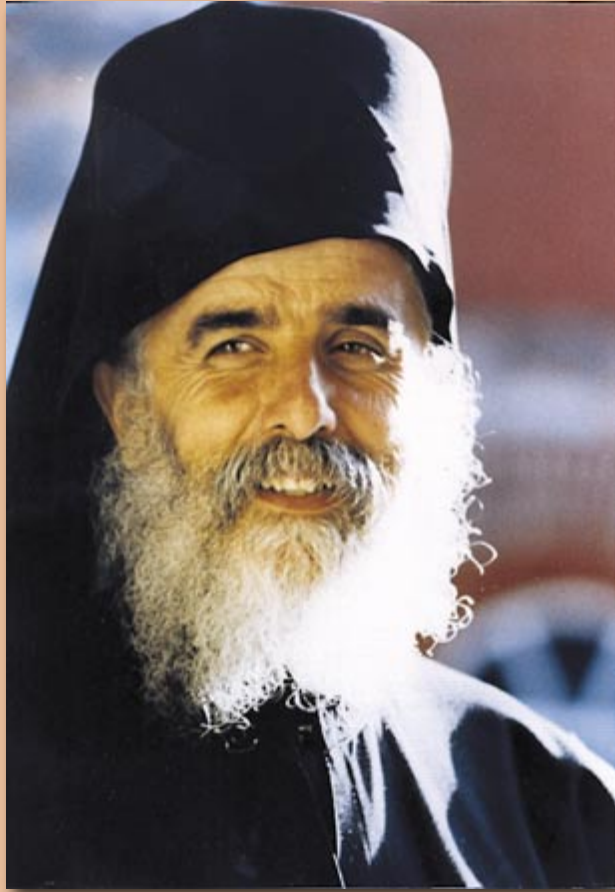
Α'. ΑΡΕΤΕΣ	
«Πλουτοταπείνωσις»	68
Ἐργάτης καί κήρυξ μετανοίας	69
Φιλότιμο	71
Ἐμπιστοσύνη στήν θεία πρόνοια	72
Αγάπη ἀρχοντική	74
Β'. ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ	
Ἑπέμβαση τῶν νόμων τῆς φύσεως	77
Ἄβρεκτος	77
Ἀθέατος	77
Μετέωρος	78
Μεταδοτικός χάριτος.....	78
Σηκώνει βράχο	78
«Ἀσύλληπτος»	78
Συμφιλίωση μέ τήν κτίση	80
Εὐχέτης τοῦ σύμπαντος κόσμου	81
Διδάσκαλος χαρισματοῦχος	82
Χάρισμα παρακλήσεως	84
«Μύρον ἐκκενωθέν»	85
Συνεννόηση μέ ἑτερογλώσσους.....	86
Παράδοξες μεταβάσεις	87
Διόραση καί προόραση	87
Χάρισμα ἰάσεων	90
Προβολέας ἀκτίστου φωτός	92
Γ'. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	
Πρός τήν μητέρα Ἐκκλησία	93
Ἑπέρ τοῦ γένους καί τῆς Πατρίδος	95
ΕΠΙΜΕΤΡΟ	
Μορφή, χαρακτήρας	
καί φυσικά χαρίσματα τοῦ Γέροντα	96
Τό μήνυμά του	99
Ἡ πνευματική διαθήκη τοῦ Γέροντα	101

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Φιλοκαλία: Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν, τόμοι 1-5, Ἀθήναι 1974-1976.
Κλίμαξ: Ὁσίου Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου, Κλίμαξ, ἔκδ. Ἀστέρος, Ἀθήναι 1970.

† Π. Ἰσαάκ 1936-1998

Ὁ π. Ἰσαάκ εἶχε ὡς ἐπίγεια πατρίδα τὴν πολὺπαθη καὶ μαρτυρική περιοχή τῆς Μέσης Ανατολῆς (Λίβανος). Αφού πήρε τὸ μοναχικὸ σχῆμα καὶ ἐμόνασε στὴν πατρίδα του, ἐν συνεχείᾳ ἤρθε γιὰ σπουδές στὴν Θεσσαλονίκη, στὴν Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Α.Π.Θ. Κατὰ τὴν περίοδο αὐτὴν ἀγάπησε τὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ συνδέθηκε μὲ πνευματικὲς προσωπικότητες πού ζοῦσαν σέ αὐτό. Ἐλαβε τὸ μεγάλο ἀγγελικὸ Σχῆμα ἀπὸ τὸν μακαριστὸ Γέροντα Παῖσιο. Ἐξάσκησε μὲ συνέπεια καὶ φόβο Θεοῦ τὴν πνευματικὴ πατρότητα (διετέλεσε πνευματικὸς τῶν μαθητῶν τῆς Ἀθωνιάδας Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας), κατέλιπε τίς ὑποθήκες τῆς θεάρεστης βιοτῆς του στὴν εὐλογημένη συνοδεία τῆς Ἱερᾶς Σταυρονικητιανῆς Καλύβης τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου στὴν θέση Καψάλα. Εὐφυῆς, μελίρρυτος, μουσικολογιώτατος, ἐργατικός, ἀποτελοῦσε παρηγοριὰ Ἑλλήνων καὶ Ἀράβων Ὁρθοδόξων καὶ σχετικὰ νέος ἀνεχώρησε γιὰ τὴν ἐπουράνια πατρίδα, ὅπου ἀπολαμβάνει τὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς καὶ τῆς πνευματικῆς εἰρήνης τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, τὸν ὁποῖον ἐμπράκτως καὶ ἐκ νεότητος μὲ ὅλην τὴν θέρμην τῆς καρδίας του ἀγάπησε.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Υπηρετώντας από τό 1974 στίς τάξεις του τιμημένου Έλληνικού Στρατού, ζούσα όπως πολλοί συναδέλφοί μου μή έχοντας ιδιαίτερη σχέση μέ τήν Έκκλησία¹.

Σέ κάποια επίσκεψή μου στό Άγιον Όρος, γνώρισα τόν μακαριστό Γέροντα Ισαάκ, πού άλλαξε τή ζωή μου καί όσα μου εΐπε τότε έπαληθεύτηκαν ακριβώς. Ο Γέροντας Ισαάκ, όντας πνευματικό τέκνο του άγιου Γέροντος Παΐσιου, μου μιλούσε συχνά γι' αυτόν, γιά τήν άγία του ζωή καί γιά τά θαύματά του πρίν καί μετά τήν κοίμησή του (12/7/1994).

Η γνωριμία μου μέ αυτούς τούς Άγίους Πατέρες, ήταν γιά μένα μεγάλη ευλογία, πού όριοθέτησε καί σηματοδότησε τή ζωή μου. Εΐδα πλέον τά πράγματα από "άλλη σκοπιά", πίο βαθειά καί πίο ειλικρινά. Κατάλαβα τό πραγματικό νόημα τής ζωής.

Όλη αυτή ή έμπειρία απέβη γιά μένα ουσιαστική, γιατί γέμισε τή ζωή μου μέ τήν μόνη Άλήθεια, μέ τόν Χριστό, μέ τήν πραγματική χαρά. Εΐδα πού έγκειται ή "ποιότητα ζωής", πού επιδιώκει ό σημερινός άνθρωπος, αλλά δέν επιτυγχάνει καί τήν εΐδα βιωμένη στά πρόσωπα αυτών των Άγιορειτών Πατέρων.

Θέλοντας νά κάνω συμμετόχους καί άλλους συναδέλφους πού τυχόν δέν γνώρισαν αυτούς τούς Γέροντες, αλλά καί ως ελάχιστο μνημόσυνο στή μνήμη των Γερόντων αυτών, προσφέρεται τό παρόν πού εΐναι συλλογή αποσπασμάτων από τό βιβλίο του Γέροντος Ισαάκ "Βίος Γέροντος Παΐσιου του Άγιορείτου" πού αναφέρεται στόν άγιο αυτόν άνδρα πού εΐναι πανελληνίως, αλλά καί πανορθόδοξως πλέον γνωστός.

Η ζωή ενός Άγίου μέ τήν αυταπάρηση καί τήν αγάπη πού τόν χαρακτηρίζουν, μπορεί νά αποτελέση τροχοπέδη στήν άτομοκεντρική καί φίλαυτη κοινωνία μας, όδοδείκτη γιά όλους μας καί άπλανή χειραγωγό στήν Άλήθεια.

Εξάλλου ό Γέροντας Παΐσιος εΐχε υπηρετήσει στόν Έλληνικό Στρατό καί εΐχε πολεμήσει γιά τήν Πατρίδα. Ταλαιπωρήθηκε άφάνταστα από τό χιόνι, τό κρύο, τήν πείνα, τήν δίψα καί πολλές φορές κινδύνευσε νά σκοτωθῆ καί άλλοτε νά αιχμαλωτισθῆ.

Πονούσε γιά τήν Πατρίδα κι εδειχνε ιδιαίτερη αγάπη καί ενδιαφέρον στους Έλληνες άξιωματικούς καί ύπαξιωματικούς. Ήξερε καί πίστευε ότι ό Έλληνικός Στρατός υπηρετεί άνώτερα ιδανικά καί ότι πατρις-θηρησκεία-οικογένεια εΐναι ένα αδιάσπαστο τρίπτυχο κι όποιος πιστεύει σ' ένα τά χει όλα, κι όποιος αρνείται τό ένα τά χάνει όλα. Μέχρι τό τέλος τής ζωής του δέν έπαυσε νά προσεύχεται καί νά μεριμνά μέ κάθε τρόπο γιά τό καλό τής Πατρίδος καί πάντα, ακόμα καί όταν ήταν βαριά άσθενής, δεχόταν τούς Έλληνες άξιωματικούς, συμβούλευε, νουθετούσε, παρηγορούσε, εδινε ελπίδες καί τόνωνε τό ήθικό. Εντύπωση προκαλεί ότι όλοι αυτοί οι συναδέλφοι, μηδενός εξαιρουμένου, έχουν κάποια προσωπική έμπειρία νά διηγηθοῦν, ή κάποιο θαυμαστό γεγονός.

Τώρα πλέον πρεσβεύει από τόν ουρανό γιά όλον τόν κόσμο. Ταπεινά ευχόμαστε νά πρεσβεύη καί γιά όλους τούς συναδέλφους.

Εύχαριστώ θερμά όσους συναδέλφους κοπίασαν καί μερίμνησαν νά πάρη τό πόνημα αυτό αρτιότερη μορφή.

Λάρισα, Άπρίλιος 2005

Καραΐσκος Δημήτριος

Συνταγματάρχης Τεθωρακισμένων

¹ Τό κείμενο αυτό εκδίδεται μέ τήν άδεια τής Συνοδείας του Γέροντος Ισαάκ, Καψάλα Άγίου Όρους, πού εξέδωσε τό βιβλίο "Βίος Γέροντος Παΐσιου του Άγιορείτου".

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ

Ο ΚΑΤΑ ΠΛΑΤΟΣ ΒΙΟΣ

Α΄ ΟΙ ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑ ΠΡΟΓΟΝΟΙ

Βάπτισμα καὶ ξεριζωμός

Στά Φάρασα τῆς ἀγιοτόκου Καππαδοκίας, στίς 25 Ἰουλίου τοῦ 1924, ἀνήμερα τῆς ἀγίας Ἄννης γεννήθηκε ὁ Γέροντας. Στὴν βάπτισμα οἱ γονεῖς του ἤθελαν νά τόν ὀνομάσουν Χριστο, στό ὄνομα τοῦ παπποῦ. Ὁ ὁσιος Ἀρσένιος ὁμως εἶπε στήν γαγιά του: «Ἐ, Χατζηαννά¹, τόσα παιδιά σου βάπτισμα! Δέν θά δώσεις καί σέ ἓνα τό ὄνομά μου;». Καί στούς γονεῖς εἶπε: «Καλά, ἐσεῖς θέλετε νά ἀφήσετε ἄνθρωπο στό πόδι τοῦ παπποῦ, ἐγώ δέν θέλω νά ἀφήσω καλόγηρο στό πόδι μου;». Καί γυρίζοντας στή νουνά² τῆς λέγει: «Ἀρσένιο νά πῆς». Τοῦ ἔδωσε δηλαδή τό ὄνομά του καί τήν εὐχή του, καί προεῖδε ὅτι θά γίνεῖ καλόγηρος, ὅπως καί ἔγινε³.

Τό ἔτος πού γεννήθηκε ὁ Γέροντας ἔγινε ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν πληθυσμῶν καί ξεριζώθηκε ὁ Ἑλληνισμός τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπό τίς πατρογονικές του ἐστίες. Πῆρε καί ἡ οἰκογένεια τοῦ Γέροντα μαζί μέ τούς ἄλλους Φαρασιῶτες καί τόν ὁσιο Ἀρσένιο τόν δρόμο τῆς πικρῆς προσφυγιάς. Στό καράβι μέσα στόν συνωστισμό κάποιος πάτησε τό βρέφος (Ἀρσένιο) πού κινδύνεψε νά πεθάνη. Ἀλλά ὁ Θεός κράτησε στήν ζωὴ τόν ἐκλεκτό Του, γιατί ἔμελλε νά γίνῃ χειραγωγός πολλῶν ψυχῶν στήν βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Ὁ Γέροντας βέβαια ἀπό ταπεινώση ἔλεγε ἀργότερα: «Ἄν εἶχα πεθάνει τότε, πού εἶχα τήν χάρι τοῦ Βαπτίσματος, θά μέ ἔρριχναν στήν θάλασσα νά μέ φᾶνε τά ψάρια, καί τούλάχιστον θά μοῦ ἔλεγε «εὐχαριστῶ» κανένα ψαράκι, καί θά πῆγαινα στόν παράδεισο». (Ἦθελε δηλαδή νά πῆ ὅτι τώρα πού ἔζησε δέν ἔκανε τίποτε).

Ἔμειναν γιά λίγο στόν Πειραιᾶ. Ἐπειτα μεταφέρθηκαν στό κάστρο τῆς Κερκύρας, ὅπου ἐκοιμήθη καί ἐτάφη ὁ ὁσιος Ἀρσένιος, σύμφωνα μέ τήν πρόρρησή

¹ Λέξι τούρκικη, σύνθετη. Προσφώνηση πού δείχνει σεβασμό καί ἀγάπη. Σημαίνει: Μητέρα προσκυνήτρια.

² Ἀνάδοχος του ἦταν ἡ Ἀναστασία, σύζυγος τοῦ Προδρόμου Κορτσινόγλου, τοῦ ψάλτη τοῦ ὁσίου Ἀρσενίου.

³ Ὁ βίος τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου γράφτηκε ἀπό τόν γέροντα Παῖσιο. Ἔργα τοῦ ἰδίου εἶναι καί: «Ὁ Γέρον Χατζη-Γεώργης ὁ Ἀθωνίτης», «Ἀγιορεῖται Πατέρες καί ἀγιορεῖτικά» καί «Ἐπιστολές». Ἡ σειρά «Γέροντος Παῖσιου, Λόγοι», πού ἐκδίδει ἡ Ἱ. Μονή Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Σουρωτῆς, περιέχει τήν διδασκαλία τοῦ Γέροντα.

του: «Εγώ θά ζήσω σαράντα ημέρες στήν Ελλάδα καί θά πεθάνω σέ ένα νησί». Μετακόμισαν στήν συνέχεια σέ χωριό τῆς Ἡγουμενίτσας καί τελικά ἐγκαταστάθηκαν στήν Κόνιτσα.

Τόν νεοφώτιστο Ἀρσένιο, βρέφος σαράντα ἡμερῶν, οἱ γονεῖς του τόν ἔφεραν στήν μητέρα Ἑλλάδα, ἀγνωστο τότε ἀνάμεσα στά πλήθη τῶν προσφύγων. Αὐτόν πού μετὰ ἀπό χρόνια θά γινόταν γνωστός σέ ὅλο τόν κόσμο καί θά ὠδηγοῦσε πλήθη ἀνθρώπων στήν θεογνωσία. Ἀπό τίς πρῶτες ἡμέρες γνώρισε τόν πόνο καί τά βάσανα τῶν ἀνθρώπων. Ἀργότερα, ὁ ἴδιος θά γινόταν λιμάνι παρηγοριᾶς σέ χιλιάδες βασανισμένες ψυχές.

Ὁ Γέροντας σέ ἡλικία πέντε ἐτῶν μέ τούς γονεῖς του

Β' ΑΣΚΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

Ανατροφή «έν παιδεία και νουθεσία Κυρίου»

Ο μικρός και ευλογημένος Αρσένιος, μαζί με τό γάλα πού θήλαζε, μάθαινε από τούς γονείς του καί τήν ευλάβεια πρός τόν Θεό. Αντί γιά παραμύθια καί ιστορίες του μιλούσαν γιά τόν βίο καί τά θαύματα του όσιου Αρσενίου. Μέσα του γεννήθηκε θαυμασμός καί αγάπη γιά τόν Χατζεφεντή, όπως αποκαλούσαν τόν όσιο Αρσένιο. Από μικρός ήθελε νά γίνη καί αυτός μοναχός, γιά νά μοιάση τόν Άγιο του.

Τό πρόσωπο πού μετά τόν όσιο Αρσένιο έπηρέασε ευεργετικά όλη του τήν ζωή ήταν ή μητέρα του, πρός τήν όποία αισθανόταν ιδιαίτερη αγάπη καί τήν βοηθοῦσε όσο μπορούσε. Από αυτήν διδάχθηκε τήν ταπεινοφροσύνη. Τόν συμβούλευε νά μήν θέλη νά νικά τούς συμμαθητές του στά παιχνίδια καί ύστερα νά υπερηφανεύεται, ούτε νά επιδιώκη νά μπαίνει πρώτος στην γραμμή, γιατί ήταν τό ίδιο, είτε πρώτος, είτε τελευταίος έμπαινε.

Επί πλέον του έμαθε τήν εγκράτεια· νά μήν τρώγη πριν από τήν ώρα του φαγητού. Τήν παράβαση τήν θεωρούσε ως πορνεία.

Επίσης τόν βοήθησε νά αποκτήση απλότητα, εργατικότητα, νοικοκυροσύνη καί προσοχή στην συμπεριφορά του πρός τούς άλλους, καί τόν προέτρεπε νά μήν αναφέρει καθόλου τό όνομα του πειρασμού (διαβόλου).

Δυό φορές τήν ημέρα όλη ή οικογένεια προσευχόταν μπροστά στό εικονοστάσι. Η μητέρα του όμως συνέχιζε νά προσεύχεται καί όταν έκανε τίς εργασίες του σπιτιού λέγοντας τήν ευχή.

Τέτοια ήταν ή ευλάβεια των γονέων του, ώστε καί στά άλώνια έπαιρναν μαζί τους αντίδωρο.

Ο μικρός Αρσένιος, με τό ενδιαφέρον καί τήν έξυπνάδα πού είχε, εύκολα αφωμοίωνε ότι καλό άκουγε από τούς γονείς του.

Ακολουθώντας τό παράδειγμά τους έμαθε νά νηστεύη, νά προσεύχεται καί νά εκκλησιάζεται. Ήταν τό πιο αγαπητό από όλα τά παιδιά τής οικογενείας. «Ο μέν πατέρας μου», έλεγε αργότερα ο Γέροντας, «μέ αγαπούσε, γιατί είχα κλίση στά τεχνικά καί έπιαναν τά χέρια μου, ή δέ μητέρα μου γιά τήν ψεύτικη (λίγη, μικρή) ευλάβεια πού είχα».

Παιδικές ασκήσεις

Όταν έμαθε να διαβάει καλά, βρήκε την Αγία Γραφή και μελετούσε κάθε ημέρα τό Τετραβάγγελο. Εύρισκε επίσης βίους Αγίων και έντροφούσε. Είχε μαζέψει ένα κουτί με βίους. Μόλις γύριζε από τό σχολείο, δέν ήθελε ούτε να φάη. Πρώτα πήγαινε, άνοιγε τό κουτί, έπαιρνε και διάβαζε τούς βίους τών Αγίων. Ο μεγαλύτερός του αδελφός τούς έκρυβε, αν και εύλαβής, διότι δέν ήθελε να ασχοληται ο μικρός Άρσένιος πολύ με τά εκκλησιαστικά, για να μην παραμελή τά μαθήματα. Ο Άρσένιος δέν έλεγε τίποτε. Εύρισκε άλλους βίους Αγίων και τρεφόταν πνευματικά. Κάποτε ο μεγάλος του αδελφός θαύμασε, βλέποντάς τον να διαβάει τόν βίο κάποιου άγνωστου Αγίου, πού πρώτη φορά μάθαινε τό όνομά του: «Που τόν βρήκες πάλι αυτόν τόν Άγιο;», τόν ρώτησε με άπορία.

Η εύλαβής Κονιτσιώτισσα Καίτη Πατέρα, μεγαλύτερή του στην ήλικία, αναφέρει για τόν Άρσένιο: «Είχε πολύ ένδιαφέρον για τήν Έκκλησία. Τόν ρώτησα κάποτε:

– Παιδί μου, έφαγες τίποτε σήμερα;

– Δέν έφαγα. Τί να φάω, άφου ή μητέρα μου τά βράζει όλα τά φαγητά στην ίδια κατσαρόλα, και τό κρέας και τά νηστήσιμα. Η ίδια κατσαρόλα απορροφά δέν μπορώ να φάω.

– Παιδί μου, άφου ή μάννα σου είναι τόσο καθαρή και τήν πλένει καλά με αλισίβα⁴.

– Δέν μπορώ να φάω από αυτά, άπαντούσε.

»Και νήστευε, νήστευε συνέχεια και αποτραβιόταν μοναχός του για να προσεύχεται».

Μαρτυρεί και ο αδελφός του: «Ο Άρσένιος από τήν δευτέρα Δημοτικού διάβαζε θρησκευτικά βιβλία, απομονωνόταν και προσευχόταν πολύ. Δέν έπαιζε όπως τά άλλα παιδιά».

Η έμφυτη μοναχική του κλίση εκδηλώθηκε ένωρίς. Αισθανόταν αγάπη μεγάλη προς τόν Θεό και ή προσευχή του ήταν εκδήλωση αυτής τής αγάπης. Στίς μεγάλες γιορτές παρέμενε άγρυπνος, άναβε τό καντηλάκι και προσευχόταν όρθιος όλη τή νύχτα. Ο μεγαλύτερος αδελφός του τόν έμπόδιζε. Όταν σηκωνόταν τίς νύχτες να διαβάσει τό Ψαλτήρι, δέν τόν άφηνε. Τόν έβαζε κάτω από τίς κουβέρτες. Γενικά ή τακτική του αδελφού του όχι μόνο δέν έκαμψε τόν ζήλο του, αλλά αύξησε τήν αγάπη του προς τόν Θεό.

Όταν τόν ρωτούσαν, τί θα γίνει όταν μεγαλώσει, ο Άρσένιος άπαντούσε σταθερά: «Καλόγηρος». Οικονόμησε ο Θεός και πήρε από μικρός τήν καλή στροφή, για αυτό δέν είχε ταλαντεύσεις στην έκλογή του. Για τόν Άρσένιο ένας δρόμος άνοιγόταν μπροστά του, ή άγγελική ζωή τών μοναχών.

Ότι διάβαζε στα Συναξάρια προσπαθούσε να τό εφαρμόσει. Διάβασε πώς, όταν φοβάσαι σε έναν τόπο, πρέπει να συχνάζεις εκεί για να διώξεις τόν φόβο⁵. Έπειδή φοβόταν όταν περνούσε από τό κοιμητήρι, αποφάσισε να πάη εκεί τή νύ-

⁴ Νερό διηθημένο από βρασμένη στάχτη. Χρησιμοποιείτο παλαιά για πλύσιμο ρούχων και οικιακών σκευών.

⁵ Κλίμαξ Κ', στ': «Εν οίς είωθας τόποις εκδειματούσθαι μή όκνει παραγίνεσθαι άωρί... Πορευόμενος, προσευχή όπλίζου' καταλαβών, τας χείρας διαπέτασον».

χτα, γιά νά τοῦ φύγη ὁ φόβος. Ἦταν τότε στήν τετάρτη τάξη τοῦ Δημοτικοῦ.

«Εἶδα», διηγήθηκε, «ἀπό τήν ἡμέρα ἕναν ἄδειο τάφο. Μόλις νύχτωσε ἡ καρδιά μου χτυποῦσε, ἀλλά πῆγα καί μπήκα στόν τάφο. Στήν ἀρχή ἦταν δύσκολο, ἀλλά μετά συνήθισα. Κάθησα ἀρκετή ὥρα καί ἐξοικειώθηκα. Πῆρα θάρρος καί ἀρχισα νά γυρίζω ἀπό μνήμα σέ μνήμα, ἀλλά πρόσεχα νά μή μέ δούν καί μέ περάσουν γιά φάντασμα. Αὐτό ἦταν πῆγα τρία βράδρια καί ἐμείνα μέχρι ἀργά στό κοιμητήρι καί μοῦ ἔφυγε ὁ φόβος».

Διηγήθηκε καί τό ἐξῆς: «Ὅταν ἀκόμη ἤμουν στό σχολεῖο, διάβαζα τούς βίους τῶν Ἀγίων καί ἐπιθυμοῦσα ἀπό τότε νά γίνω ἀσκητής. Ἐβγαίνα συχνά ἔξω ἀπό τό χωριό. Ἦμουν τότε ἕνδεκα χρονῶν. Μιά μέρα ἐπεσήμανα ἕναν βράχο μεγάλο. Πρωί-πρωί ξεκίνησα γιά νά ἀνεβῶ, νά γίνω στυλίτης. Πῆγα ἦταν ψηλός ὁ βράχος. Ἀνέβηκα μέ δυσκολία καί ἀρχισα νά προσεύχωμαι. Ἐξάντλησα ὅλες μου τίς δυνάμεις καί μετά ἀρχισα νά σκέπτομαι: «Οἱ ἐρημίτες εἶχαν ρίζες καί ἔτρωγαν λίγο νεράκι, ἕναν χουρμά... Ἐσὺ δέν ἔχεις τίποτε ἐδῶ πάνω στόν βράχο. Πῶς θά ζήσεις;». Τέλος, ἀποφάσισα νά κατέβω, ἀλλά ἤδη εἶχε νυχτώσει. Τό κατέβασμα ἦταν πιό δύσκολο, γιατί δέν ἔβλεπα. Μέ μεγαλύτερη δυσκολία κατέβηκα. Ἡ Παναγία μέ φύλαξε καί δέν τσακίστηκα στά βράχια».

Ἡ ἀδελφή του Χριστίνα θυμᾶται ὅτι, ἐνῶ κάποτε οἱ γονεῖς τους ἦταν στό χωράφι, ἀρχισε νά βρέχει. Ὁ Ἀρσένιος τούς σκεφτόταν πού βρέχονταν. Πῆρε τά δύο μικρότερα ἀδέλφια του, πῆγαν στό εἰκονοστάσι, γονάτισαν, ἔκαναν προσευχή καί ἡ βροχή σταμάτησε.

Ὅταν ἔπεφταν κεραυνοί, συνήθιζε νά λέγη: «Μέγα τό ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος».

Θεοπτία

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Ἀπό ἕνδεκα χρονῶν διάβαζα βίους Ἀγίων καί ἔκανα νηστείες καί ἀγρυπνίες. Ὁ ἀδελφός μου ὁ μεγαλύτερος ἐπαιρνε καί ἔκρυβε τούς βίους. Δέν κατάφερε τίποτε. Πῆγαίνα στό δάσος καί συνέχιζα. Κάποιος φίλος του τότε, ὁ Κώστας, τοῦ εἶπε: «Θά σοῦ τόν κάνω νά τά παρατήση ὅλα».

»Ἦρθε καί μοῦ ἀνέπτυξε τήν θεωρία τοῦ Δαρβίνου. Κλονίστηκα τότε καί εἶπα: «Θά πάω νά προσευχηθῶ, καί, ἂν ὁ Χριστός εἶναι Θεός, θά μοῦ παρουσιάσῃ νά πιστέψω. Μιά σκιά, μία φωνή, κάτι θά μοῦ δείξει». Τόσο μοῦκοβε. Πῆγα καί ἀρχισα μετάνοιες καί προσευχή γιά ὦρες, ἀλλά τίποτε. Στό τέλος τσακισμένος σταμάτησα. Μοῦ ἦρθε τότε στήν σκέψη κάτι πού μοῦ ἔχει πει ὁ Κώστας: «Παραδέχομαι ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἕνας σπουδαῖος ἄνθρωπος, δίκαιος, ἐνάρετος, τόν ὁποῖο ἐμίσησαν ἀπό φθόνο γιά τήν ἀρετή του καί τόν καταδίκασαν οἱ συμπατριῶτες του». Τότε εἶπα: «Ἀφοῦ εἶναι τέτοιος, καί ἄνθρωπος νά ἦταν, ἀξίζει νά τόν ἀγαπήσω, νά τόν ὑπακούσω καί νά θυσιασθῶ γι' αὐτόν. Δέν θέλω οὔτε παρὰδεισο, οὔτε τίποτε. Γιά τήν ἀγιότητά του καί τήν καλωσύνη του ἀξίζει κάθε θυσία». (Καλός λογισμός καί φιλότιμο).

»Ὁ Θεός περιμένε τήν ἀντιμετώπισή μου. Ὑστερα ἀπό αὐτό παρουσιάσθηκε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μέσα σέ ἄφθονο φῶς. Φαινόταν ἀπό τήν μέση καί πάνω. Μέ κοίταξε μέ πολλή ἀγάπη καί μοῦ εἶπε: «Εγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωή. Ὁ πιστε-

ών εις ἐμέ, κἄν ἀποθάνῃ, ζήσεται»⁶. Τά λόγια αὐτά ἦταν γραμμένα καί στό Εὐαγγέλιο πού κρατοῦσε ἀνοικτό στό ἀριστερό χέρι Του».

Τό γεγονός αὐτό διέλυσε στόν δεκαπενταετῆ Ἀρσένιο τούς λογισμούς ἀμφιβολίας, πού τάραζαν τήν παιδική του ψυχή, καί γνώρισε μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ τόν Χριστό ὡς Θεό ἀληθινό καί Σωτῆρα τοῦ κόσμου. Βεβαιώθηκε γιά τόν Θεάνθρωπο, ὄχι ἀπό ἄνθρωπο ἢ ἀπό βιβλία, ἀλλά ἀπό τόν ἴδιο τόν Κύριο, πού τοῦ ἀποκαλύφθηκε καί μάλιστα σέ τέτοια ἡλικία. Στερεωμένος πλέον στήν πίστη μονολογοῦσε: «Κώστα, ἄμα θέλης τώρα, ἔλα νά συζητήσουμε».

Φροντίδα γιά τούς ἄλλους

Ὁ Ἀρσένιος μέ τήν προσεκτική ζωή καί τίς συμβουλές του βοήθησε πνευματικά καί ἄλλους νέους. Συναναστρεφόταν συνήθως μέ μικρότερα παιδιά. Τά συγκέντρωνε στήν ἁγία Βαρβάρα, διάβαζαν βίους Ἀγίων καί τά παρακινοῦσε νά κάνουν μετάνοιες καί νά νηστεύουν. Μερικές μητέρες ἀνησύχησαν καί ἀπέτρεπαν τά παιδιά τους νά τόν συναναστρέφονται. Οἱ γονεῖς ἑνός παιδιοῦ μέ τό ὁποῖο ἐργαζόταν στόν ἴδιο μάστορα καί προσεύχονταν μαζί, φοβήθηκαν μή γίνῃ καλόγηρος καί δέν τόν ἄφηναν νά ἔχῃ σχέση μέ τόν Ἀρσένιο οὔτε νά ἀγωνίζεται. Ἀργότερα πῆγε νά ἐργασθῇ στήν Γερμανία καί σκοτώθηκε. Οἱ γονεῖς του αἰσθάνθηκαν τύψεις καί ἔλεξαν: «Καλύτερα νά εἶχε γίνῃ καλόγηρος». Κάποιο παιδί, πού καταγόταν ἀπό τή Φάρασα, ἤθελε ὁ Ἀρσένιος νά τό πάρῃ μαζί του γιά μοναχό καί προσπαθοῦσε νά πείσῃ τήν μητέρα του. Ἄλλον νέο τόν στήριξε νά γίνῃ ἱερέας. Κληρικός καταγόμενος ἀπό τήν Κόνιτσα ὁμολογεῖ ὅτι βοηθήθηκε στήν μοναχική του κλίση ἀπό τόν λαϊκό ἀκόμη Ἀρσένιο.

Εἶχε ἐνδιαφέρον καί πόθο μεγάλο νά γνωρίσουν οἱ ἄνθρωποι τόν Θεό. Κάποιον γέρο βοσκό, πού ζοῦσε μόνος πάνω στά βουνά καί εἶχε πάει στήν Ἐκκλησία δύο-τρεις φορές σέ ὅλη του τήν ζωή, ὁ Ἀρσένιος τόν πλησίασε καί φρόντισε νά τόν φέρῃ κοντά στόν Χριστό.

Στήν Κόνιτσα κάποιος Μουσουλμάνος ὀνόματι Μπαϊράμης εἶχε ἄρρωστη τήν μητέρα του. Ὁ μικρός Ἀρσένιος πῆγαινε τή νύχτα καί βοηθοῦσε τήν ἄρρωστη. Ὁ Μπαϊράμης ἐξέφρασε τήν ἐπιθυμία νά γίνῃ Χριστιανός.

Τά λίγα χρήματα πού ἔπαιρνε ὡς μαθητευόμενος ξυλουργός, τά μοίραζε ἐλεημοσύνη σέ φτωχά παιδιά τοῦ ὀρφανοτροφείου. Ἐφέρνηε καί στό σπίτι τους φτωχά παιδιά γιά φαγητό.

Ὁ κ. Χατζηρούμπης Απόστολος, Κονιτσιώτης, ἀναφέρει: «Ὁ Ἀρσένιος ἦταν ὁ μόνος πού προτιμοῦσε νά ἀδικῆται παρά νά ἀδικῇ. Εἶχε πάντα στήν τσέπη του ἕνα θρησκευτικό βιβλίο πού τό διάβαζε συχνά. Θυμᾶμαι τόν ζῆλο του νά ἐξασφαλίσῃ ἀκροατήριο ἀπό τόν παιδικό κόσμο, ἀντί ὁποιοῦδήποτε τιμήματος, ὅπως λ.χ. νά ἀναλαμβάνῃ τήν φύλαξη τῶν ζώων μας, νά γίνῃ νεροκουβαλητής μας, κ.ἄ., ἀρκεῖ ἐμεῖς νά τόν προσέχαμε, ὅταν μαῶς διάβαζε τήν Ἁγία Γραφή.

»Δέν θά ξεχάσω ποτέ τό πάθος του νά χρωματίζῃ αὐτά πού ἔλεγε, ὅταν ἀναφερόταν στήν σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ. Γινόταν τόσο παραστατικός, ὥστε

⁶ Ἰω. ια', 25.

κατώρθωνε νά ἀποσπᾶ τήν προσοχή καί τῶν πιό ζωηρῶν παιδιῶν. Ἐβλεπα κατακάθαρα στό νεανικό του πρόσωπο τήν ἱκανοποίηση καί τήν ἀγαλλίασή του, γιατί μποροῦσε νά διδάσκη τόν λόγο τοῦ Κυρίου σέ τόσο ἀγνό ἀκροατήριο. Ἀπό ὅσο θυμᾶμαι αὐτή τήν τακτική τήν συνέχισε τέσσερα μέ πέντε χρόνια μέχρι πού πῆγε στρατιώτης».

Ὁ Ἀρσένιος πέρασε τά νεανικά του χρόνια μέ ἀμεριμνία καί ἀγῶνες ἀσκητικούς. Ἐπειτα ἤρθαν τά δύσκολα χρόνια τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου, τῆς Κατοχῆς καί τοῦ ἀνταρτοπολέμου. Τότε πέρασε πολλές δυσκολίες καί κινδύνους.

Στόν ἀνταρτοπόλεμο τόν συνέλαβαν οἱ κομμουνιστές αἰχμάλωτο καί τόν φυλάκισαν. Κακοπάθησε ὅσο διάστημα ἔμεινε στήν φυλακή καί ὑπέφερε ἀπό τίς ψεῖρες καί τό πολύ στρίμωγμα. Σέ ἓνα μικρό δωμάτιο ἔβαλαν πολλούς. Ὅταν ξάπλωναν ὁ τελευταῖος ἔμπαινε σάν σφήνα ἀνάμεσά τους.

Δοκιμάστηκε καί ἠθικῶς, γιατί τόν ἔκλεισαν σέ ἓνα δωμάτιο μόνο του καί ὕστερα ἔβαλαν δύο ἀντάρτισσες σχεδόν γυμνές. Προσευχήθηκε ἔντονα ἐπικαλούμενος τήν Παναγία καί ἀμέσως ἔνιωσε «δύναμιν ἐξ ὕψους», πού τόν ἐνίσχυσε καί τίς ἔβλεπε μέ ἀπάθεια σάν ἀδελφές του, ὅπως ὁ Ἀδάμ τήν Εὐά στόν παράδεισο. Τίς μίλησε μέ τρόπο καλό. Ἐκείνες ἤρθαν σέ συναίσθηση, ντράπηκαν καί ἔφυγαν κλαίγοντας.

* * *

Ἄν καί ὁ πόλεμος ἔκανε τόν Ἀρσένιο νά ἀναβάλῃ τήν ἀναχώρησή του, ὅμως ὁ ζῆλος του δέν ψυχράνθηκε. Στούς ἀγῶνες καί στίς ἀσκήσεις προσέθετε νέους ἀγῶνες καί ὑψηλότερες ἀσκήσεις. Ἐβλεπε τά ἐθνικά πράγματα σέ ἀσχημη κατάσταση. Σέ λίγο θά τόν καλοῦσαν νά ὑπηρετήσῃ τήν Πατρίδα.

Στό ἐξωκκλήσι τῆς ἀγίας Βαρβάρας παρακάλεσε τήν Παναγία: «Ἄς ταλαιπωρηθῶ, ἄς κινδυνεύσω, μόνο νά μή σκοτώσω ἄνθρωπο, καί ν' ἀξιωθῶ νά γίνω μοναχός».

Τότε ἔκανε τάμα, ἂν τόν διαφυλάξῃ ἡ Παναγία στόν πόλεμο, νά ὑπηρετήσῃ γιά τρία χρόνια τό Μοναστήρι της πού τό ἔκαψαν οἱ Γερμανοί, καί νά βοηθήσῃ νά κτισθῇ πάλι ἡ Ἱερά Μονή Στομίου.

Γ'. ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΘΗΤΕΙΑ

Άσυρματιστής φιλότιμος

Τό έτος 1945 κλήθηκε νά ύπηρετήση τήν Πατρίδα. Παρουσιάστηκε στό Ναύπλιο καί πήρε τήν ειδικότητα τοῦ διαβιβαστοῦ. Κατόπιν πήρε με-τάθεση στό Αγρίνιο. Τόν ρωτοῦσαν:

- Τί μέσο ἔχεις καί πήρες τόσο καλή ειδικότητα;
- Δέν ἔχω μέσο.
- Ἄστ' αὐτά.
- Ἐ..., τόν Θεό, ἀπαντοῦσε.

Καί πράγματι «ἦν Κύριος μετ' αὐτοῦ καί ἦν ἀνὴρ ἐπιτυγχάνων»⁷.

Ἡ ἀγάπη του πρός τοὺς ἄλλους ἔφθανε μέχρι θυσίας. Ἐκανε τίς ὑπηρεσίες του, ἐργαζόταν πολύ. Ὅταν κάποιος ζητοῦσε ἔξοδο, ὁ Ἀρσένιος πρόθυμα τόν ἀντικαθιστοῦσε. Πολλοί ἐκμεταλλεύονταν τήν καλωσύνη του καί τόν θεωροῦσαν κοροῖδο. Ὁ ἴδιος ὅμως ἐνίωθε χαρά ἀπό τήν θυσία, καί συγχρόνως εὔρισκε εὐκαιρία νά μένη μόνος καί νά προσεύχεται. Ὁ Διοικητής του ἔλεγε: «Τί θά γίνει μέ αὐτόν τόν ἄνθρωπο (Ἀρσένιο); Δέν λέει ποτέ νά ξεκουραστῆ».

Κάποτε εἶχε 39,5 πυρετό ἀλλά δέν ζήτησε νά βγῆ ἐλεύθερος ὑπηρεσίας. Τελικά δέν ἀντέξε καί ἔπεσε λιπόθυμος. Οἱ στρατιῶτες τόν ἔβαλαν στό φορεῖο γιά νά τόν πᾶνε στό Νοσοκομεῖο, καί τόν φώναζαν εἰρωνικά μέ μοναχικά ὀνόματα: «Ἐ, Βενέδικτε, Ἀκάκιε». Εἶχαν καταλάβει ὅτι θά γίνει μοναχός. Ἡ εἰρωνεία μετατράπηκε σιγά-σιγά σέ ἐκτίμηση καί θαυμασμό. Τοὺς ἀλλοίωσε ὁ τρόπος τῆς ζωῆς του, ἡ μεγάλη ἀγάπη καί ὁ ἀκέραιος χαρακτήρας του. Δέν τόν θεωροῦσαν πλέον κοροῖδο, ἀλλά θησαυρό καί εὐλογία γιά τήν Μονάδα.

Πάντως ἡ ειδικότητα τοῦ ἀσυρματιστοῦ τόν ἀπάλλαξε ἀπό τήν ἐνοπλη συμμετοχή στόν πόλεμο, καί ἔτσι, θεῖα χάριτι, διαφυλάχθηκε ἀπό τό νά φονεύση ἄνθρωπο. Προοιμίαζε δέ καί τήν μετέπειτα ιδιότητά του ὡς μοναχοῦ, νά στέλνη σήματα στόν Θεό (νά προσεύχεται).

Κακουχίες

Ἡ διλοχία πού ὑπηρετοῦσε ὁ Γέροντας ἔκανε πολεμικές ἐπιχειρήσεις καί οἱ

⁷ Γέν. λθ', 2.

κακουχίες πού πέρασαν μοιάζουν απίστευτες.

Διηγείτο ότι κάποτε τελείωσαν τὰ τρόφιμα καί ἔτρωγαν σφυρωτό χιόνι. Ἄλλοτε ἔμειναν νηστικοί γιά δεκατρεῖς ἡμέρες καί ἐπέζησαν τρεφόμενοι μόνον μέ ἄγρια κάστανα. Συχνότερα υπέφεραν ἀπό τήν δίψα. Αναγκάζονταν τότε νά πίνουν στάσιμο νερό ἀπό τίς πατημασιές τῶν ζώων. Ὁ μέγανος ἐχθρός ἦταν τό κρύο. Κοιμόνταν στίς σκηνές καί τό πρωί ξυπνοῦσαν θαμμένοι στά χιόνια· μετροῦσαν τούς κρουοπαγημένους. Ἐνα πρωινό ἔβγαλε εἴκοσι ἕξι κρουοπαγημένους σκάβοντας μέ τόν κασμά τὰ χιόνια. Κάποτε ἔμεινε γιά τρεῖς ἡμέρες στά χιόνια καί ἔστειλε σήματα στό Ἀρχηγεῖο. Ἐπαθε καί ὁ ἴδιος κρουοπαγήματα. Οἱ σάρκες τῶν ποδιῶν του ξεφλουδίζονταν. Τόν ἔστειλαν στό Νοσοκομεῖο, ἀλλά βοήθησε ὁ Θεός νά μὴν ἀκρωτηριασθῇ. Ἄλλοτε τόν κλώπησε ἕνα μουλάρι. Τό χτύπημα ἦταν πολύ δυνατό. Μελάνιασε τό στήθος του καί φαίνονταν τὰ σημάδια ἀπό τὰ πέταλα. Λιποθύμησε, καί ὅταν συνήλθε, συνέχισε τήν πορεία.

Χαιρόταν νά βρέχεται, νά κρῶνῃ, νά κουράζεται ὁ ἴδιος, γιά νά μὴν ταλαιπωροῦνται οἱ ἄλλοι.

Μερικοί στρατιῶτες, ὅταν ἔκαναν ζημιά, γιά νά δικαιολογηθοῦν, τήν ἐπέριπταν στόν Ἀρσένιο. Ὁ Ἀξιωματικός τόν μάλωνε, καί ἐκεῖνος, γιά νά μὴν τούς ἐκθέσῃ, υπέμενε μέ ταπείνωση σιωπηλά τούς ἐλέγχους.

Ὁ Διοικητής ὅμως τόν ἐκτιμοῦσε καί τόν ἐμπιστευόταν. Στίς δύσκολες ἀποστολές ἔστειλε τόν Ἀρσένιο, γιατί γνώριζε ὅτι ἦταν ικανώτατος καί ἔφερεν σέ πέρας ὅ,τι τοῦ ἀνέθεταν.

Μόνο μιά φορά πῆρε ἄδεια καί πῆγε στό σπίτι του. Ἐκεῖ ἀρρώστησε, ἔχασε πολύ αἷμα καί εἰσήχθη στό Νοσοκομεῖο Ἰωαννίνων γιά δεκαπέντε ἡμέρες. Ὅταν συνήλθε ἐπέστρεψε στήν Μονάδα του.

Ἀσκήσεις καί ἐμπειρίες

Μέσα σέ τέτοιες ταλαιπωρίες ἔκανε καί ἀγῶνα πνευματικό. Νήστευε καί προσευχόταν. Συνήθως ἔτρωγε τό μισό φαγητό, καί ὅταν σήμαινε σιωπητήριο γιά ὕπνο, ὁ Ἀρσένιος ἀνέβαινε στήν ταράτσα τοῦ κτιρίου καί ἀρχίζε τίς προσευχές.

«Μιά περίοδο», ἔλεγε, «ἔκανα πέντε μῆνες νά λειτουργηθῶ, διότι ποῦ νά βρεθῇ παπᾶς καί Ἐκκλησία πάνω στά βουνά. Ὅταν μετά μέ ἔστειλε ὁ Διοικητής στό Ἀργίτιο νά πάρω ἀνταλλακτικά γιά τόν ἀσύρματο, στόν δρόμο πού βάδιζα, πέρασα ἔξω ἀπό μιά Ἐκκλησία, ὅπου μέσα γίνονταν οἱ Χαιρετισμοί. Ἐκανα τόν σταυρό μου, προσκύνησα καί μέ πῆραν τὰ δάκρυα. «Παναγία μου, πῶς ἔχω γίνει ἔτσι;», εἶπα. Ποῦ νά φανταζόμουν τότε ὅτι ἀργότερα θά οικονομοῦσε ὁ Θεός νά ἔχω Ἐκκλησάκι καί μέσα στό Καλύβι μου!». Καί δόξαζε γι' αὐτό ἀπό τὰ βάθη τῆς καρδιάς του τόν Θεό.

Συγκρίνοντας αὐτά πού πέρασε στόν Στρατό μέ τήν ἀσκηση πού ἔκανε ὡς μοναχός, ἔλεγε μέ αὐτομεμφία: «Γιά τόν Χριστό δέν ἔκανα τίποτε. Ἄν αὐτή τήν ἀσκηση (ταλαιπωρία στόν Στρατό) τήν ἔκανα σάν καλόγηρος, θά εἶχα ἀγιάσει».

Ὡς στρατιώτης ἔζησε θεῖες ἐμπειρίες. Κάποτε προσευχόταν σέ ἐρημικό μέρος καί ἠρπάγη σέ θεωρία. Διηγῆθηκε καί τό ἔζη: «Κάποτε πού εἶχαμε πάει στό πεδίο βολῆς στήν Τρίπολη, εἶδα ἕνα ἀλλοιώτικο φῶς νά βγαίνει ἀπό μιά ρεματιά

καί νά διαχέεται σέ ὅλο τό πεδίο βολῆς, ἐνῶ ἦταν μέρα. Αποροῦσα τί νᾶταν αὐτό τό φῶς πού οἱ ἄλλοι δέν ἔβλεπαν! Αργότερα κατάλαβα. Ἐπειδή ἐκεῖ γίνονταν ἐκτελέσεις καταδικῶν, καί ἴσως νά εἶχαν ἐκτελεσθῆ ἄδικα καί κάποιοι ἀθῶοι, γι' αὐτό φαινόταν ἐκείνο τό φῶς. Ὁ Θεός φύλαξε πού δέν μέ ἔστειλαν στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα. Φυσικά δέν θά μποροῦσα (νά σκοτώσω)...».

Θυσία γιά τούς ἄλλους

Οἱ περισσότεροι στρατιῶτες εἶχαν πνεῦμα θυσίας, ἀλλά ὁ Ἀρσένιος ἦταν ἄφοβος στους κινδύνους καί στόν θάνατο. Πολλές φορές κινδύνευσε νά συλληφθῆ αἰχμάλωτος καί ἀντίκρουσε τόν θάνατο ἀπό πολύ κοντά.

Κάποτε ἐπρόκειτο νά ρίξουν κλῆρο γιά τό ποιός θά πάει στό χωριό γιά ἐφόδια. «Θά πάω ἐγώ», εἶπε ὁ Ἀρσένιος. Τόν εἶδαν οἱ ἀντάρτες, ἀλλά τόν πέρασαν γιά δικό τους. Πῆρε τά ἐφόδια καί γύρισε πίσω.

Ὅταν ἔβαζαν κάποιον νά κάνη ἐπικίνδυνη βάρδια ἢ περίπολο, τόν ρωτοῦσε ὁ Ἀρσένιος: «Τί οἰκογένεια ἔχεις;». Ἄν τοῦ ἔλεγε, «εἶμαι παντρεμένος, ἔχω καί παιδί», ἔλεγε, «καλά». Πήγαινε στό ὑπασπιστήριο, τόν ἄλλαζε καί πήγαινε αὐτός στήν θέση του.

Τόν ἄλλο ἀσυρματιστή δέν τόν ἄφηνε νά κουβαλᾷ οὔτε τόν ἀσύρματο, οὔτε τήν μπαταρία, γιά νά εἶναι ἐλεύθερος σέ περίπτωση κινδύνου νά σωθῆ.

«Σέ μιά μάχη», διηγήθηκε, «εἶχα σκάψει μιά μικρή λακκούβα. Ἔρχεται ἕνας καί μου λέει: «Νά μπῶ καί ἐγώ;» Στριμώχθηκα καί μέ δυσκολία χωρέσαμε. Ἔρχεται καί ἄλλος. Τόν ἄφησα καί αὐτόν καί ἐγώ βγήκα ἔξω. Σέ μιά στιγμή μέ παίρνει ἕνα βλήμα ξυστά στό κεφάλι. Δέν εἶχα κράνος, φοροῦσα μόνο κουκούλα. Πιάνω μέ τό χέρι μου τό κεφάλι, δέν βλέπω αἷματα. Τό ξαναπιάνω, τίποτα. Τό βλήμα εἶχε περάσει ξυστά ἀπό τό κεφάλι μου καί εἶχε ξυρίσει μόνο τά μαλλιά καί ἔκανε μιά γραμμή ἔξι πόντους φάρδος χωρίς μαλλιά καί οὔτε γρατζουνιά δέν ἄφησε. Τό εἶχα κάνει μέ τήν καρδιά μου. «Καλύτερα», εἶπα, «νά σκοτωθῶ μιά φορά ἐγώ, παρά νά σκοτωθῆ ὁ ἄλλος, καί μετά νά μέ σκοτώνη ἢ συνείδησή μου σέ ὅλη μου τήν ζωή. Πῶς νά ἀντέξω μετά, ὅταν θά σκέφτομαι ὅτι μποροῦσα νά τόν σώσω καί δέν τόν ἔσωσα;» Καί ὁ Θεός φυσικά βοηθᾷ πολύ αὐτόν πού θυσιάζεται γιά τούς ἄλλους».

Εὐεργετεῖ καί συκοφαντεῖται

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Ἐκανα ἔρανο μεταξύ τῶν στρατιωτῶν καί ἀγόρασα καντήλια καί μανουάλια γιά κάποιο ἐξωκκλήσι τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου. Ἐκεῖ κοντά εἶχε καταυλισμό ἢ διλοχία μας.

»Ἦρθαν χειμῶνα καιρό οἱ μεταγωγικοί (χωρικοί, κυρίως γυναῖκες καί παιδιά) μέ τά ζῶα καί μᾶς ἔφεραν προμήθειες. Ἐπειδή χάλασε ὁ καιρός καί ἄρχισε νά χιονίζει, κάθησαν νά διανυκτερεύσουν σέ πρόχειρες ἐλάτινες σκηνές.

»Κάποιος Ἀνθυπολοχαγός κτηνώδης ἐνωχλοῦσε μιά νέα. Ἐκείνη ἢ καημένη προτίμησε νά πεθάνη παρά νά ἀμαρτήσῃ. Ἐφυγε καί τήν ἀκολούθησε καί μιά

ήλικιωμένη. Βάδιζαν μέσα στά χιόνια καί βρέθηκαν στό έξωκλήσι, ἀλλά ἡ πόρτα ἦταν κλειστή. Ἐμειναν ἔξω, κάτω ἀπό τό ὑπόστεγο τρέμοντας ἀπό τό κρύο.

»Τήν ἴδια νύχτα μοῦ ἦρθε ξαφνικά ἕνας ἐπίμονος λογισμός νά πάω στό έξωκλήσι νά ἀνάψω τά καντήλια. Τό χιόνι εἶχε φθάσει τά ὀγδόντα ἑκατοστά περίπου. Πῆγα καί χωρίς νά γνωρίζω τί προηγήθηκε, βρῆκα ἔξω ἀπό τό έξωκλήσι τίς δύο γυναῖκες μελανιασμένες ἀπό τό κρύο. Τίς ἔδωσα ἀπό ἕνα γάντι, ἄνοιξα τήν πόρτα, μπῆκαν μέσα καί ἀφοῦ συνήλθαν κάπως, διηγήθηκαν τά σχετικά. «Ἐγώ», εἶπε ἡ νέα, «ἔκανα ὅ,τι μποροῦσα. Ἀπό 'κεῖ καί πέρα, ἄς κάνη καί ὁ Θεός τά ὑπόλοιπα».

»Τίς συμπόνεσα τίς καημένες καί αὐθόρμητα τίς εἶπα: «Τελείωσαν τά βάσανά σας. Αὐριο θά πᾶτε στά σπίτια σας», ὅπως καί συνέβη».

Ὁ Ἀνθυπολοχαγός, ὅταν ἔμαθε ὅτι ὁ Ἀρσένιος τίς βοήθησε καί σώθηκαν, ἴσως γιά νά καλύψῃ τήν ἐνοχή του, διέδιδε συκοφαντικά ὅτι ὁ Ἐζνεπίδης ἔβαλε στήν Ἐκκλησία τούς μεταγωγικούς μέ τά μουλάρια. Τόν κάλεσε ὁ Διοικητής σέ ἀπολογία. «Τόσο ἀσυνείδητος εἶμαι, κ. Διοικητά, νά βάλω τούς μεταγωγικούς μέ τά μουλάρια μέσα στήν Ἐκκλησία;», εἶπε. Ὅμως δέν φανέρωσε τήν ὑπόθεση τοῦ ἐνοχοῦ Ἀνθυπολοχαγοῦ· ἀπολογήθηκε μόνον ἐπειδή τόν κατηγοροῦσαν γιά καταφρόνηση τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ.

Σώζει τήν Μονάδα τους

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Κάποτε ἡ διλοχία μας βρέθηκε περικυκλωμένη ἀπό χίλιους ἑξακόσιους ἀντάρτες σέ ἕνα φυσικό ὀχύρωμα ἀπό βράχο. Ὅλοι οἱ στρατιῶτες κουβαλοῦσαν πυρομαχικά καί ὁ Διοικητής κάλεσε καί μένα νά ἀφήσω τόν ἀσύρματο, νά κουβαλάω καί ἐγώ. Μάλιστα μέ ἀπειλήσε καί μέ τό πιστόλι. Νόμιζε ὅτι ἀπέφευγα νά κουβαλάω, γιατί ἤθελα δῆθεν νά κρύβωμαι.

»Κουβαλοῦσα, ἀλλά πῆγαινα καί στόν ἀσύρματο καί προσπαθοῦσα νά πιᾶσω ἐπαφή μέ τό Ἀρχηγεῖο. Ὅποτε ἀπό τά πολλά ἔπιασα ἐπαφή καί ἔδωσα νά καταλάβουν ὅτι βρισκόμαστε σέ δύσκολη θέση. Τήν ἄλλη μέρα, ἐνῶ οἱ ἀντάρτες εἶχαν πλησιάσει πολύ κοντά, ὥστε νά ἀκούγονται οἱ βροσιές τους, ἦρθε ἡ ἀεροπορία καί τούς διεσκόπισε».

Τό γεγονός αὐτό ἀνέφερε ἀργότερα ὁ Γέροντας σάν παράδειγμα σέ ὅσους ρωτοῦσαν: «Τί προσφέρουν οἱ μοναχοί στήν ἔρημο καί δέν βγαίνουν στόν κόσμον νά βοηθήσουν;». «Οἱ μοναχοί», ἀπαντοῦσε, «εἶναι οἱ ἀσυρματιστές τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν πιᾶσουν ἐπαφή μέ τόν Θεό διά τῆς προσευχῆς, τότε ἔρχεται καί βοηθᾷ ὁ Θεός καλύτερα. Ἐνα ἀκόμη λιανοντούφεκο δέν ἔκανε τίποτε, ἐνῶ, ὅταν ἦρθε ἡ ἀεροπορία, ἔκρινε τήν μάχη».

Αὐτοθυσία

Ὁ νῦν μοναχός Ἀρσένιος ἀπό τήν Κέρκυρα καί τότε κ. Παντελής Τζέκος, συστρατιώτης τοῦ Γέροντα, διηγεῖται:

«Στή Ναύπακτο, ἐνῶ ἔπαιρνα ἕνα σῆμα ἀπό τήν Πάτρα, μέ πλησιάζει ὁ Ἀρσένιος καί μοῦ λέει:

– Ξέρεις; Είμαστε αδέρφια.

– Από πού είμαστε αδέρφια;

Μου προτείνει τὰ δύο χοντρά δάχτυλα⁸ καί μου λέει:

– Έχομε τὰ ἴδια δάχτυλα, ὅμοια τὰ δικά σου καί τὰ δικά μου, γι' αὐτό εἶμαστε αδέρφια».

Ἐνώθηκαν μέ ἀδελφική φιλία καί κάποτε ὁ Ἀρσένιος μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του τόν ἔσωσε. Ἡ διήγηση εἶναι αὐτούσια τοῦ κ. Παντελῆ, μόνο πού διακόπτεται ἀπό λυγμούς καί ἄφθονα δάκρυα συγκινήσεως καί εὐγνωμοσύνης γιά τόν φίλο καί σωτῆρα του:

«Κοντά στή Ναύπακτο κάναμε μιά μάχη. Ἐκεῖ πού ὑποχωρούσαμε, διότι εἶχαν περισσότερες δυνάμεις οἱ ἀντάρτες, σέ κάποια στιγμή ἔπεσα καί χτύπησα, γιατί εἶχα ἕναν βαρῦ ἀσύρματο στήν πλάτη. Ὅταν ἔφθασαν οἱ στρατιῶτες στήν γραμμή πού εἶχαν ὀριοθετήσει οἱ ἀξιωματικοί μας, εἶδε ὁ Ἀρσένιος ὅτι ἔλειπα. Βγάζει τόν ἀσύρματο του καί τρέχει. Τοῦ φώναζαν οἱ ἀξιωματικοί καί οἱ στρατιῶτες: «Ἄσ' τον αὐτόν. Πάει αὐτός, χάθηκε!». Ἦρθε κοντά μου ὅπως μου εἶπαν μετά οἱ ἄλλοι, μέ σήκωσε, μέ ἔβαλε στήν πλάτη του καί μέ πήρε στίς γραμμές πίσω. Ὅταν συνῆλθα, ἄκουσα νά τοῦ λέγῃ ὁ λοχαγός Βουδούρης: «Ἐσύ κάποιον Ἅγιο ἔχεις καί σέ βοήθησε καί βοήθησες καί τοῦτον ἐδῶ». Ρώτησα: «Τί ἐγινε παιδιά»; Καί μου ἐξήγησαν. Ἐκεῖ πού ἔπεσα ἦταν ἑκατό μέτρα ἀπό τήν γραμμή τῶν ἀνταρτῶν καί διακόσια ἀπό τήν γραμμή τήν δική μας».

Προσεύχεται ἐν μέσω σφαιρῶν

«Μιά μέρα», συνεχίζει ὁ κ. Παντελής, «ἤμασταν πάνω σέ ἕνα ὕψωμα πού λεγόταν «Φονιάς». Μᾶς εἶχαν ἀποκλείσει οἱ ἀντάρτες καί δέν μπορούσαμε νά φύγουμε ἀπό πουθενά, γιατί δέν ὑπῆρχε διέξοδος. Ὁ Ἀρσένιος ἦταν ὄρθιος. Οἱ σφαῖρες ἔπεφταν καί σφύριζαν. Ἐγώ τόν ἔπιανα ἀπό τό χιτώνιο καί τόν τραβούσα νά πέσῃ κάτω. Αὐτός τίποτε. Κοίταζε ψηλά καί εἶχε τὰ χέρια του ἔτσι, σταυρωμένα. Ἐ, φαίνεται μᾶς λυπήθηκε ὁ Μεγαλοδύναμος, καί κάποια στιγμή ἦρθαν τὰ ἀεροπλάνα καί ἀνοιξαν δρόμο. Ὅταν φεύγαμε, τοῦ λέω:

– Καλά, Χριστιανέ μου, γιατί δέν ἔπεφτες κάτω;

– Προσευχόμουν.

– Προσευχόσουν; ρώτησα μέ μεγάλη ἀπορία».

Τί δύναμη εἶχε ἡ προσευχή του καί πόσο μεγάλη ἦταν ἡ πίστη του, ὥστε νά ἀψηφᾷ τίς σφαῖρες! Τό πιθανώτερο ἦταν νά παρακαλοῦσε τόν Θεό νά σωθοῦν οἱ ἄλλοι καί ἄς σκοτωθῇ ὁ ἴδιος. Γι' αὐτό στεκόταν ὄρθιος καί ἀκάλυπτος. Καί ὁ δίκαιος Θεός, βλέποντας τήν αὐτοθυσία του, τόν ἔσωσε μαζί μέ τούς ἄλλους.

Ἀνυπακοή σέ βλάσφημο

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας ἕνα περιστατικό πού συνέβη λίγο καιρό πρὶν ἀπολυ-

⁸ Ἦταν πράγματι χαρακτηριστικοί οἱ ἀντίχειρες τοῦ Γέροντα. Ἡ τελευταία φάλαγγα τῶν δακτύλων ἦταν πιά μικρή καί τὰ νύχια σχεδόν μισά.

θῆ: «Γυρίζαμε ἀπό τήν Φλώρινα, ἀφοῦ εἶχε τελειώσει ὁ πόλεμος. Στό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς ἄκουσα τόν Λοχαγό νά βρίζη τά θεῖα. Τόν πλησίασα καί τοῦ εἶπα: «Ἀπό αὐτή τήν στιγμή ἀρνοῦμαι νά ἐκτελέσω ὅποιαδήποτε διαταγή σας, διότι βρίζοντας τά θεῖα προσβάλατε καί τήν πίστη μου καί τόν ὄρο μου (Πατρίδα-θρησκεία- οἰκογένεια)». Ἀκούγοντας αὐτά προσβλήθηκε καί μέ ἀπεκάλεσε ἀνθάδη. Ὅταν ἀργότερα μοῦ εἶπε: «Σέ διατάσσω», ἀπάντησα: «Σᾶς τό δήλωσα πρὶν ἀπό λίγο ὅτι στό ἐξῆς δέν θά ἐκτελῶ διαταγές σας». Ὁ Ἀξιωματικός τότε μοῦ εἶπε: «Ἄς θεωρήσουμε τό θέμα λήξαν».

»Ὅταν φθάσαμε στό στρατόπεδο, πῆγα χωρίς καθυστέρηση καί ἀνέφερα ὅσα συνέβησαν στόν Διοικητή. Ἐκεῖνος μοῦ εἶπε ὅτι ἡ ἄρνηση νά ἐκτελῶ διαταγή ἀνωτέρου συνεπάγεται στρατοδικεῖο. Ξαναδήλωσα ὅτι δέν πρόκειται νά ἐκτελέσω διαταγές τοῦ Λοχαγοῦ, διότι εἶναι ἐπίορκος, ἐπειδή βρίζει τόν Θεό, στόν ὁποῖο καί οἱ δύο ὠρκιστήκαμε. Καί εἶπα μέ ἀγανάκτηση: «Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῶ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις»⁹.

* * *

Ὁ Ἀρσένιος, ἀφοῦ γιά μιά πενταετία περίπου ὑπηρέτησε τήν Πατρίδα, τόν Μάρτιο τοῦ 1950 πῆρε τό ἀπολυτήριο τοῦ Στρατοῦ ἀπό τήν Μακροκώμη Λαμίας.

Ὅταν ἀποχαιρετοῦσε τόν φίλο του κ. Παντελή, ἐκεῖνος τόν προσκάλεσε νά ἐγκατασταθοῦν στήν Κέρκυρα μαζί, νά φτιάξουν ἀπό ἓνα σπίτι καί νά κάνουν οἰκογένεια. Ὁ Ἀρσένιος ἀρνήθηκε λέγοντας ὅτι θά γίνει καλόγηρος.

Τελείωσε τήν στρατιωτική του θητεία, καί τώρα ἐπιθυμοῦσε μιά ἄλλη στρατεία, τήν κατάταξή του στό μοναχικό τάγμα, γιά νά ὑπηρετῆ τόν ἐπουράνιο Βασιλέα.

---

⁹ Πράξ. ε', 29.

Δ'. ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΣΤΙΣ ΜΟΝΕΣ ΕΣΦΙΓΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΘΕΟΥ

Αγῶνες ἀρχαρίου

Ο Αρσένιος προσήλθε στην ιερά Μονή Ἐσφιγμένου τοῦ Ἁγίου Ὄρους πού τότε δέν εἶχε γίνει ζηλωτική γιά νά μονάσει. Ἐχοντας πρότυπα τούς ὁσίους Πατέρες, προσπαθοῦσε νά τούς μιμηθῆ. Ἐβαλε ὡς θεμέλιο τῆς μοναχικῆς ζωῆς τήν ταπεινοφροσύνη καί τήν ὑπακοή καί ἐπιδόθηκε σέ ἀγῶνες ὑπέρ τήν ἀντοχή του.

Τίς ἡμέρες κοπίαζε σωματικά καί τίς νύχτες παρέμενε ἀϋπνος, προσευχόμενος καί δοξολογώντας τόν Θεό. Αἰσθανόταν μεγάλη κούραση, ἀλλά ἦταν ἀνυποχώρητος στήν ἄσκηση. Συνεχῶς πρόσθετε νέους ἀγῶνες, πάντα μέ εὐλογία καί παρακολούθηση ἀπό τόν Ἡγούμενο. Ὅλα τά ἔκανε μέ χαρούμενη διάθεση.

Ἐλεγε: «Κάναμε πολύ σκληρή δουλειά στόν τόρνο ὅλη τήν ἡμέρα. Τό βράδυ πήγαινα στό Ἀρχονταρῖκι καί βοηθοῦσα μέχρι τίς 10 ἢ 11 ἡ ὥρα. Δέν μοῦ ἔμενε χρόνος οὔτε γιά πνευματικά. Γι' αὐτό στήν συνέχεια, ὅταν πήγαινα στό Κελλί μου, δέν κοιμόμουν, μόνο ἔβαζα ἓνα τέταρτο τά πόδια ψηλά γιά νά ξεκουραστοῦν λίγο καί νά κατέβῃ τό αἷμα (πού μαζευόταν ἀπό τήν πολύωρη ὀρθοστασία). Μετά στεκόμουν ὀρθιος σέ μιά λεκάνη μέ νερό, γιά νά μή μέ παίρῃ ὁ ὕπνος, καί ἔκανα τά κομποσχοίνια. Κοιμόμουν μισή μέχρι μία ὥρα, καί μετά πήγαινα στήν ἀκολουθία γιά νά διαβάσω τό Μεσονυκτικό. Καί ἐπειδή εἶχα τόν λογισμό, μήπως δέν θά κατάφερα ἀργότερα νά κάνω τά καθήκοντα τοῦ μεγαλοσχήμου, ζήτησα εὐλογία ἀπό τόν Ἡγούμενο καί μοῦ ἔδωσε, νά κάνω τόν κανόνα τοῦ μεγαλοσχήμου ἀπό δόκιμος. Ὅχι ἀπό ἐγωισμό, ἀλλά μήπως δέν μπορέσω νά ἀνταποκριθῶ στίς ὑποχρεώσεις τοῦ Σχήματος. Δέν τᾶκανα μέ ὑπερηφάνεια. «Ἄν δέν μπορῶ», ἔλεγα, «νά μήν κοροϊδεύω τόν ἑαυτό μου».

Στήν Ἐκκλησία δέν καθόταν καθόλου. Στεκόταν ὀρθιος στό στασίδι. Πήγαινε καμμιά φορά νά τόν κλέψῃ ὁ ὕπνος καί ἀμέσως τινάζοταν.

Τόν χειμῶνα δέν ἀναβε φωτιά. Εἶχε τόση ὑγρασία στό Κελλί, πού ἡ μούχλα γινόταν σάν βαμβάκια στούς τοίχους. Ὅταν τό κρῦο ἦταν ἀνυπόφορο, εἶχε ἓνα δέρμα ζῶου, ἀπό αὐτά πού ἔκανε τά σαμάρια, καί τύλιγε τά πόδια του. Δούλευε ἔξω στό κρῦο μόνο μέ τό ζωστικό, καί ἔβαζε ἀπό μέσα ἓνα χαρτί γιά νά τόν προστατεύῃ λίγο.

Πρῖν ἀπό τήν Μεγάλη Σαρακοστή εἶχαν τυπικό στό Μοναστήρι νά δίνουν σέ

ὄλους τούς πατέρες ἀπό ἓνα κουτί γάλα. Καί ἐκεῖνο ὁ Ἀρσένιος δέν τό ἔπινε, ἀλλά τό ἔδινε στόν γερο-Νικήτα πού ἦταν προφυματικός. Στή νηστεία τά φασόλια δέν τά μασοῦσε καλά, γιά νά ἀργοῦν νά χωνέψουν καί ἔτσι νά τόν κρατοῦν κάπως. Κοιμόταν γιά ἄσκηση κάτω στίς πλάκες καί ἄλλες φορές στά τοῦβλα, πού «ἦταν πιό φιλάνθρωπα».

Ἄρχισε σιγά-σιγά νά γίνεται ἀντιληπτή στούς πατέρες ἡ ἄσκηση καί ἡ εὐλάβειά του. Οἱ ἱερεῖς τόν προτιμοῦσαν νά τούς ψάλλη στά παρεκκλήσια.

Δαιμονικές ἐμφανίσεις

Ὁ διάβολος δέν ἀρκεῖτο μόνο στόν πόλεμο τῶν λογισμῶν, ἀφοῦ μάλιστα δέν μποροῦσε μέ αὐτούς νά ἀνακόψῃ τήν ἀγωνιστικότητά του. Παρουσιαζόταν καί αἰσθητῶς. Τόν ἔβλεπε ὀφθαλμοφανῶς καί συνωμιλοῦσαν. Προσπαθοῦσε ὁ πειρασμός μέ κάθε τρόπο νά τόν ἐκφοβίση καί νά τόν ἐμποδίση ἀπό τούς ἀγῶνες του. Φαίνεται ὅτι ἀπό τήν πείρα του καταλάβαινε τί θά γινόταν αὐτός ὁ ἀρχάριος.

Ὁ δόκιμος Ἀρσένιος δέν ταρασσόταν οὔτε φοβόταν ἀπό τήν παρουσία τοῦ διαβόλου. Ἐλεγε: «Νᾶρχεσαι, διότι μοῦ κάνεις καλό. Μέ βοηθᾶς νά θυμᾶμαι τόν Θεό, ὅταν τόν ξεχνῶ, καί νά προσεύχωμαι».

Ἀργότερα σχολίαζε ὁ Γέροντας: «Ποῦ νά μείνῃ ὁ πειρασμός! Ἐξαφανιζόταν ἀμέσως. Δέν εἶναι χαζός νά προξενῇ στεφάνια στόν μοναχό».

– Γέροντα, πειρασμό ἔννοεῖτε τούς λογισμούς; τόν ρώτησε μέ ἀφέλεια κάποιος μοναχός.

– Βρέ, πειρασμός! (διάβολος)· καταλαβαίνεις; Τί λογισμοί;

Ὁ δόκιμος Ἀρσένιος μέ τήν εὐστροφία του «ἐνίκησε δαιμόνων πανουργίαν δι' ἀνθρωπίνης ἐπινοίας»¹⁰.

Ρασοευχή

Στίς 27 Μαρτίου 1954 μετὰ ἀπό τήν κανονισμένη δοκιμασία ἐκάρῃ μοναχός. Ἐλαβε ρασοευχή καί τό ὄνομα Ἀβέρκιος. Ὁ Ἡγούμενος τοῦ πρότεινε νά λάβῃ τό Μεγάλο Σχήμα, ἀλλά δέν δέχθηκε. Ἀνέφερε: «Ἄν καί μποροῦσα νά γίνω ἀμέσως μεγαλόσχημος, διότι μοῦ εἶπαν: «Ἐσύ Στρατό τελείωσες, δέν σέ ἐμποδίζει τίποτε», εἶπα: «Ἀρκεῖ ἡ ρασοευχή». Θεωροῦσε τόν ἑαυτό του ἀνάξιο, ἀλλά καί δέν ἤθελε νά δεσμευθῇ μέ τίς ὑποσχέσεις τοῦ Μεγάλου Σχήματος, ἐξ αἰτίας τῆς ἀγάπης του γιά τήν ἡσυχαστική ζωή πού ἐπιθυμοῦσε.

Ἐπίσκεψη τῆς θείας χάριτος

Τήν τραχύτητα τῆς ἀσκήσεως ἤρθε νά γλυκάνῃ ἓνα πρωτόγνωρο γεγονός, ἡ ἐπίσκεψη τῆς θείας χάριτος. «Ὅταν εἶχαν σωθῇ τελείως οἱ μπαταρίες (ἐξαντλήθηκαν οἱ δυνάμεις)», διηγήθηκε, «ἔζησα ἓνα γεγονός: Μιά νύχτα, ἐνῶ προσευ-

¹⁰ Κλίμαξ Δ', κα'.

Ὁ Γέροντας μετὰ τὴν κουρά του

Ματιούλα μου εί χαιρετώ ξγώ θάω νά μονάω,
 Φεύγω ήν μάταιαν βωήν, ζόν θάάνον, νά χελάω.
 Ξπν μοναζιάν στην Ξρημον ζάνιατα νά θεράω,
 Διά την άγάπην του χριστού, όλα θα τά θυιάω.

Όλα του κόσμου τά άγαθά, εαν ευύβαλλα θα άρίω,
 Νά ευτυχέω την άρμήν ενιοήν, ζόν Θεόν νά άγαπήω
 Με ζόν εσαυρόν ζόν βολυθάιν, ζόν Ίησούν νά άκοιυθήσω,
 Και εις την άνω Ίερουσαλήμ, εύχομαι τά ες ευτανιέω.

Φεύγω άπό την μεγάλην σου βροχήν, ματιούλα νά φερύω
 Διά νά ήμισα αιώνη μαζί, ζόν Ίησούν, θα θαραιωχέω,
 Διανζό μικρός Ξθίηκα τά μαύρα, διά νά φερύω
 Νά άφιερωθώ εις ζόν χριστόν, του Θεού νά άρίσω.

Και διά μητέρα εις ζό Ξζη, θα Ξχω την Παναγίαν,
 Νά με φυλάξη άβλαθή, άπό ζού Ξχθρού, την θανατοργίαν
 Μάννα μου με καλάντζιν, στην Ξρημον ζού στην άειών
 Θα εύχομαι πάντα διά Ξει, και διόην την ιωολιζίαν.

Μ.Σ. Π.Β. Φιλοθεΐτου. Αγ. Όρος, 3-5-1957

Αφιερούμε στην σεβαστήν μου
 μητέρα Παιίσια

χόμενοι ὄρθιοι, ἔνωσα κάτι νά κατεβαίνη ἀπό πάνω καί νά μέ περιλούζη ὀλόκληρο. Αἰσθανόμουν μιά ἀγαλλίαση καί τά μάτια μου ἔγιναν δύο βρούσες πού ἔτρεχαν συνέχεια δάκρυα. Ἔβλεπα καί ζοῦσα αἰσθητά τήν χάρι¹¹. Μέχρι τότε, συγκινήσεις καί τέτοια εἶχα αἰσθανθῆ πολλές φορές, ἀλλά τέτοιο πρῶγμα πρῶτη φορά μου συνέβη. Ἦταν τόσο δυνατό πνευματικά αὐτό τό γεγονός, ὥστε μέ στήριξε καί κράτησε γιά δέκα περίπου χρόνια μέχρι πού ἀργότερα στό Σινᾶ, ἔζησα μεγαλύτερες καταστάσεις μέ ἄλλον τρόπο».

Μικρόσχημος

Ὁ π. Ἀβέρκιος ἐκάρη μικρόσχημος μοναχός καί τοῦ δόθηκε τό ὄνομα Παῖσιος στίς 3 Μαρτίου 1957.

Μετά τήν κουρά ἔβγαλε μιά φωτογραφία καί τήν ἔστειλε στήν μητέρα του, καί ἀπό πίσω ἔγραψε τό ἀκόλουθο ποίημα: (Βλ. σελ. 28)

Εὐλογίες ἀπό τήν Παναγία

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Ἦμουν ἀγροπνος καί νηστικός καί περίμενα τό «μοτόρι», στον ἄρσανά τῆς Ἰβήρων. Ἀπό τήν ἐξάντληση δέν αἰσθανόμουν καλά. Φοβήθηκα νά μήν λιποθυμῶ ἐκεῖ καί μέ δοῦν οἱ ἐργάτες. Γι' αὐτό ἔκανα κουράγιο καί πῆγα πίσω ἀπό μιά ντάνα ξύλα.

»Σκέφθηκα πρὸς στιγμήν νά παρακαλέσω τήν Παναγία καί ἀμέσως εἶπα στόν ἑαυτό μου: «Ἄθλιε, τήν Παναγία γιά τό ψωμάκι τήν ἔχουμε;».

»Καί μόλις εἶπα αὐτό, νά ἡ Παναγία καί μου ἔδωσε ζεστό ψωμί καί σταφύλι! Ἔ, ἀπό κεῖ καί πέρα μετά...».

Κάποιος, τόν ὁποῖον ὁ Γέροντας θεράπευσε ἀπό ἀνίατη ἀσθένεια, ἀκούγοντας τήν διήγηση, ρώτησε ἐκπληκτός:

– Καλά, Γέροντα, μετά πού ἔφαγες τίς ρόγες τοῦ σταφυλιοῦ, τό κοτσάνι σου ἔμεινε στό χέρι;

– Καί τό κοτσάνι καί ψίχουλα, ἀπάντησε μέ ἔμφαση.

---

¹¹ «Ἡ θεότης, δηλαδή ἡ θεία χάρις καθ' ἑαυτήν, ἡγουν μοναχή δέν φαίνεται, ἐάν δέν ἔλθῃ εἰς τήν λογικήν ψυχήν. Καί ἀνίσως ἡ αἰσθητή φωτία δέν φαίνεται εἰς τά αἰσθητά, ὅταν δέν εὔρη ὕλην, μήτε ἡ νοητή φωτία φαίνεται εἰς τά νοητά, ὅταν δέν εὔρη ὕλην τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ», Αγίου Συμεῶν τοῦ νέου Θεολόγου, Λόγος Γ', σ. 38.

Ε΄. ΣΤΗ ΜΟΝΗ ΣΤΟΜΙΟΥ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Ἀνακαίνιση τοῦ Μοναστηριοῦ

Παρά Κυρίου τά διαβήματα ἀνθρώπου κατευθύνεται»¹². Μέ ἀποκάλυψη κατευθύνει ὁ Κύριος καί τώρα τά βήματα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ Παῖσιου στήν Μονή Στομίου, τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης. Διψοῦσε γιά ἐρημική ζωή καί προετοιμαζόταν γιά τήν ἔρημο, ἀλλά μέ ἐντολή τῆς Παναγίας βρέθηκε σέ Μοναστήρι τοῦ κόσμου.

Ἄρχισε τήν ἀνακαίνιση τοῦ καμένου Μοναστηριοῦ, χωρίς νά ἔχη τά ἀπαραίτητα χρήματα καί ὑλικά.

Ἀγόρασε ξυλεία καί μόνος ἔκανε πόρτες, παράθυρα, στασίδια, τραπέζια καί ὅ,τι ἄλλο χρειαζόταν.

Ἐπίσης ἄλλαξε τήν σκεπή τῆς Ἐκκλησίας, ἔκανε Κελλιά γιά μοναχοῦς, Ἀρχονταρίκι, στέρνα καί ἄλλα ἔργα.

Αὐτός ἀνέστησε τό κατεστραμμένο Μοναστήρι μέ πολλούς κόπους. Ἦταν ἄρρωστος ἀλλά καί νηστευτής. Τή νηστεία δέν τήν χαλοῦσε ποτέ».

Πηδᾶ στόν γκρεμό

Κάποτε μετέφερε τά ἅγια Λείψανα καί εἶχε τήν λειψανοθήκη δεμένη μέ λουριά ἀπό τούς ὤμους του. Σέ ἓνα σημεῖο τοῦ δρόμου, πού λέγεται «Μεγάλη Σκάλα», κόπηκε τό λουρί καί ἔπεσε ἡ λειψανοθήκη στόν γκρεμό. Ὁ Γέροντας ἀπό τόν πόθο καί τήν εὐλάβεια πρὸς τά ἅγια Λείψανα, χωρίς νά ὑπολογίση τόν ἑαυτό του καί χωρίς τόν παραμικρό δισταγμό, πήδησε ἀμέσως στόν γκρεμό γιά νά τά προλάβῃ. Κατρακυλοῦσε ἡ λειψανοθήκη καί χτυποῦσε στά βράχια. Τελικά ὁ ἴδιος διαφυλάχθηκε, χάριτι Θεοῦ, σῶως· δέν ἔπαθε τίποτε, οὔτε γρατσουνιά! Ἡ λειψανοθήκη μέ τά ἅγια Λείψανα ἔμειναν ἐπίσης ἄθικτα, ἐνῶ ὁ μεταλλικός κορβανᾶς πού ἦταν προσαρμοσμένος στήν λειψανοθήκη εἶχε κατατσαλακωθῆ ἀπό τά χτυπήματα. Ἦταν τόσο βαθύς καί ἀπότομος ὁ γκρεμός πού ἦταν ἀδύνατο νά ξανανεβῆ ὁ Γέροντας. Γιά νά βγῆ στό μονοπάτι, βάδιζε πολλή ὥρα μέσα στό ποτάμι.

¹² Ψαλμ. λς', 23.

Κόποι, ασκήσεις και ήσυχία

Νήστευε αυστηρά και δουλαγωγούσε με κάθε τρόπο τό εϋθραυστο σώμα του, παρ' ότι έκανε θεραπεία με ενέσεις. Κάποιες φορές με ένα ποτήρι νερό περνούσε όλο τό ήμερονύκτιο. Αν και καλλιεργούσε στόν κήπο του Μοναστηριού κηπευτικά πολλών ειδών, ή συνηθισμένη τροφή του ήταν τσάϊ με παξιμάδι ή καρύδια κοπανισμένα.

Αναφέρει ή κυρία Πηνελόπη Μπαρμπούτη: «Στόν κήπο πήγαινε ξυπόλυτος και τό βράδυ καθάριζε τά άγκάθια από τά πόδια του. Ένα παξιμάδι έτρωγε τό πρωϊ και ένα τό βράδυ. Άλλοτε έπινε σκέτο τσάϊ. Δούλευε παρά πολύ. Δέν κοιμόταν σχεδόν καθόλου. Προσπαθούσε νά μήν χαλάση τό χατήρι κανενός και

Ο Γέροντας ως νέος μοναχός

ἤθελε ὅλους νά τούς ἀναπαύη. Ποτέ δέν ἔλεγε ὄχι. Τά χέρια του εἶχαν κάνει ρόζους ἀπό τίς πολλές μετάνοιες. Τά πόδια του ἦταν μόνο κόκκαλα. Εἶχε πολλά προβλήματα μέ τήν υἰγεία του».

Τήν ἡμέρα ἐργαζόταν σκληρά καί τή νύχτα ἀγρυπνοῦσε. Μόνος του διάβαζε ὅλες τίς ἀκολουθίες, ὅπως εἶχε μάθει στό Ἅγιον Ὅρος.

Παρ' ὅλο πού τό Μοναστήρι ἦταν σέ ἔρημο καί ἤσυχο μέρος, ὁ Γέροντας ἀποσυρόταν ἐνίοτε σέ μιά σπηλιά. Πήγαινε τίς νύχτες καί ἔκανε ἀγρυπνίες μέ τό κομποσχοῖνι καί ἀναρίθμητες μετάνοιες. Ἦταν ὁμως ἀνήλια καί ἔσταζε νερό.

Προστάτης πτωχῶν καί ὀρφανῶν

Ἐκτός ἀπό τά κτισίματα μεριμνοῦσε συγχρόνως καί γιά ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Καί αὐτοί ἦταν πολλοί. Στά χωριά τῆς Κόνιτσας ὑπῆρχε τότε μεγάλη φτώχεια, ἐγκατάλειψη, δυστυχία. Ὁ Γέροντας συγκέντρωνε ροῦχα, χρήματα, τρόφιμα καί φάρμακα, τά ἔκανε δέματα καί τά ἔστελνε σέ ἀνθρώπους πού στεροῦνταν. Στό ἔργο τῆς φιλανθρωπίας εἶχε ὡς βοηθοῦς εὐλαβεῖς γυναῖκες. Ὅσες εἶχαν τήν διάθεση τίς ἔστελνε νά ὑπηρετοῦν ἄτομα ἀνήμπορα, κυρίως γεροντάκια, πού δέν εἶχαν κανένα συγγενή κοντά τους.

Εἶχε πάρει ἄδεια ἀπό τήν ἀστυνομία καί σέ κάθε γειτονιά τῆς Κόνιτσας εἶχε ἀφήσει ἀπό ἕνα κουμπαρά καί ὠρισε καί ἕναν ὑπεύθυνο. Ὑπῆρχε καί ἕνας ἐπί πλέον κουμπαράς ἔξω ἀπό τό Ἀστυνομικό Τμήμα. Ἐκανε ἐπιτροπή, ἡ ὁποία διαχειριζόταν τά χρήματα, καί πρόσφεραν ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες.

Ἐνδιαφέρθηκε γιά φτωχά καί ὀρφανά παιδιά νά συνεχίσουν τίς σπουδές τους. Τά παρέπεμπε στά κατάλληλα πρόσωπα ἀλλά τά βοηθοῦσε καί ὁ ἴδιος οἰκονομικά, ὅσο μπορούσε. Πολλοί ἀπό αὐτούς εἶναι σήμερα ἐπιστήμονες καί εὐγνωμονοῦν τόν Γέροντα.

Ἐδινε τά κτήματα τῆς Μονῆς σέ φτωχές οἰκογένειες νά τά καλλιεργοῦν. Ἐνοῖκιο δέν ζητοῦσε. Τούς ἔλεγε, ἂν ἔχουν καλή σοδειά, νά προσφέρουν στό Μοναστήρι ὅ,τι ἤθελαν. Ἄν ἡ χρονιά δέν πήγαινε καλά, δέν ζητοῦσε τίποτε.

Ὅσες φορές ἡ ἀδελφή του Χριστίνα πήγαινε ροῦχα ἢ τρόφιμα, δέν τά δεχόταν. Τῆς ἔλεγε νά τά πάη σέ οἰκογένειες, πού γνώριζε ὅτι στεροῦνταν.

Οἰκειότητα μέ τά ἄγρια ζῶα

Ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Γέροντα πρὸς τόν Θεό καί τήν εἰκόνα του, τόν ἄνθρωπο, πλημμύριζε τήν καρδιά του καί τό ξεχείλισμά της ἀγκάλιαζε καί τήν ἀλογη κτίση. Ἰδιαίτερα ἀγαποῦσε τά ἄγρια ζῶα, καί αὐτά ἐνιωθαν τήν ἀγάπη του καί τόν πλησίαζαν.

Ἐνα ἐλαφάκι ἐρχόταν καί ἔτρωγε ἀπό τά χέρια του. Τοῦ ἔκανε ἕνα σταυρό στό μέτωπο μέ μπογιά. Εἰδοποίησε τούς κυνηγούς νά μήν κυνηγοῦν κοντά στό Μοναστήρι καί νά προσέξουν αὐτό τό ἐλαφάκι μέ τόν σταυρό, ὅπου καί ἂν τό βροῦν, νά μήν τό χτυπήσουν. Ἀλλά δυστυχῶς, ἕνας κυνηγός περιφρονώντας τήν ἐντολή του, κάποια ἡμέρα εἶδε τό ἐλαφάκι καί τό σκότωσε. Ὁ Γέροντας στενοχωρήθηκε πολύ καί εἶπε μιά προφητεία πού ἐπαληθεύτηκε στό ἀκέραιο. Δέν

ἀναφέρεται γιατί τό πρόσωπο αὐτό ζεῖ μέχρι σήμερα.

Στό δάσος γύρω ἀπό τό Μοναστήρι ζοῦν ἀρκούδες. Μιά συνάντησε ὁ Γέροντας σέ στενό μονοπάτι, ἐνῶ ἀνέβαινε στό Μοναστήρι μέ ἕνα γαϊδουράκι φορτωμένο. Ἡ ἀρκούδα μαζεύτηκε στήν ἄκρη, γιά νά περάσῃ ὁ Γέροντας. Αὐτός πάλι τῆς ἔκανε νόημα μέ τό χέρι νά περάσῃ πρώτη. «Καί αὐτή», διηγείτο χαριτολογώντας, «ἄπλωσε τό πόδι της καί μούπιασε τό χέρι, γιά νά περάσω ἐγώ». Τῆς εἶπε: «Αὐριο νά μήν ἐμφανισθῆς ἐδῶ κάτω, γιατί περιμένω κόσμο. Ἀλλοιῶς θά σέ πιάσω ἀπό τό αὐτί καί θά σέ δέσω μέσα στό παχνί».

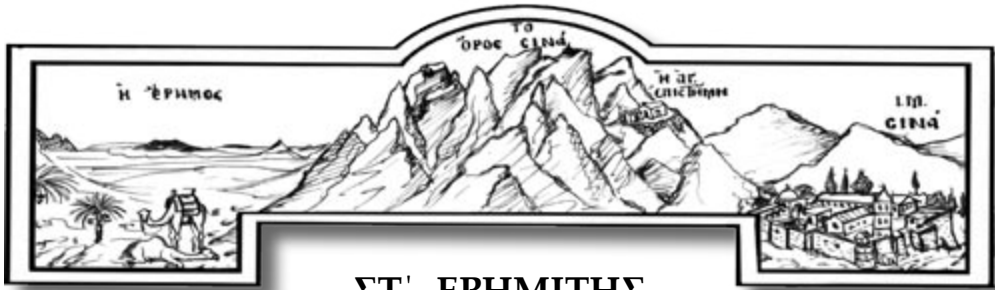
Ἐλεγε ὅτι ἡ ἀρκούδα ἔχει ἕναν ἐγωισμό. Ὅταν βρεθῆ σέ κίνδυνο, δείχνει ὅτι δέν φοβᾶται, ἀλλά μετά φεύγει τρέχοντας.

Μιά ἀρκούδα ἐρχόταν συχνά, εἶχε ἐξοικειωθῆ μαζί του καί ὁ Γέροντας τήν τάιζε. Τίς ἡμέρες πού ἐρχόταν κόσμος στό Μοναστήρι ὁ Γέροντας τήν προειδοποιοῦσε νά μήν ἐμφανίζεται καί προκαλῆ ἔτσι φόβο στούς ἀνθρώπους. Ἡ ἀρκούδα μερικές φορές παρεβaine τήν ἐντολή τοῦ Γέροντα, ἐμφανιζόταν ἀπροσδόκητα καί ὅσοι τήν ἔβλεπαν τρόμαζαν. Πολλοί τήν εἶχαν δεῖ μεταξύ αὐτῶν καί ἡ Καίτη Πατέρα, ὅπως διηγήθηκε: «Ἀνέβαινα μία νύχτα στό Μοναστήρι μέ φακό γιά νά προλάβω τήν θεία Λειτουργία. Ἄκουσα ἕναν θόρυβο, ἔτριξα τό φῶς καί εἶδα ἕνα ζῶο κάτι σάν σκυλί μεγάλο. Μέ ἀκολούθησε καί, ὅταν ἔφθασα, ρώτησα τόν π. Παῖσιο, ἂν τό σκυλί εἶναι τοῦ Μοναστηριοῦ. Ἀπάντησε: «Σκυλί εἶναι αὐτό; Γιά κοίταξε καλά. Ἀρκούδα εἶναι».

Ὅταν εἶδε ὅτι τελείωσε ἡ ἀποστολή του στήν ἔρημο τοῦ κόσμου, καί ἀφοῦ ξεπλήρωσε τό τάμα πρὸς τήν Παναγία, ἀφησε ὀριστικά τό Στόμιο στίς 30 Σεπτεμβρίου 1962 καί ἀναχώρησε γιά τό Θεοβάδιστο Ὅρος Σινᾶ.

Ὁ Γέροντας στήν Ἱερά Μονή
Στομίου

ΣΤ'. ΕΡΗΜΙΤΗΣ

ΣΤΟ ΘΕΟΒΑΔΙΣΤΟΝ ΟΡΟΣ ΣΙΝΑ

Μακαρία έρημική ζωή

Ο Γέροντας ζήτησε εύλογία να μείνει μόνος στην έρημο. Έγκαταστάθηκε στο άσκητήριο των αγίων Γαλακτίωνος και Έπιστήμης, που αποτελείται από το Έκκλησάκι και ένα πολύ μικρό συνεχόμενο Κελλάκι. Βρίσκεται σε ωραία θέση σε ύψωμα, απέναντι ακριβώς από την αγία Κορυφή, και απέχει λιγότερο από μία ώρα από το Μοναστήρι.

Διακόσια μέτρα πιο πάνω βρίσκεται η σπηλιά του αγίου Γαλακτίωνος και λίγο πιο πίσω είναι η Σκήτη που έμενε η αγία Έπιστήμη με τις άλλες ασκήτριες. Άγια μέρη, ευλογημένα. Παρ' όλη την αυχμηρότητά τους, εμπνέουν αυτά τα βράχια. Εκεί ψηλά λοιπόν, σαν αετός, έστησε ο Γέροντας την φωλιά του, έκανε μάλλον την πολεμίστρα του ο αετός του πνεύματος.

Πολύ κοντά, «ώσεί λίθου βολήν», στο άσκητήριο είχε μια μικρή τηγούλα. Μάζευε το 24ωρο δυο-τρία κιλά νερό. Έλεγε ο Γέροντας: «Πήγαινα με ένα τενεκάκι να πάρω νερό, για να κάνω τσάι ή να βρέξω λίγο το μέτωπο, λέγοντας τους χαιρετισμούς με ευγνωμοσύνη και τα μάτια μου πλημμύριζαν από δάκρυα. «Θεέ μου,» έλεγα, «λίγο νερό να πίνω' δέν θέλω τίποτε άλλο». Τόσο πολύτιμο ήταν αυτό το λιγοστό νεράκι γι' αυτόν που ήθελε να ζήσει εκεί στην έρημο. Αλλά και αυτό ο Γέροντας το μοιραζόταν με τα άγρια ζώα και τα διψασμένα πουλιά της έρημου.

– Γέροντα, πώς ζούσατε στο Σινά; τόν ρώτησε κάποιος.

Απάντηση: «Η τροφή μου ήταν τσάι με παξιμάδι που τό έκανα μόνος μου. Έκανα πέτουρα (λεπτά φύλλα ζύμης) και τα ξέραινα στον ήλιο. Γίνονταν τόσο σκληρά, που έσπαζαν σαν τζάμι. Καμμιά φορά έβραζα και ρύζι στομπισμένο μέσα σε ένα κονσερβοκούτι. Αυτό ήταν και μπρίκι και κατσαρόλα και πιάτο και ποτήρι. Αυτό τό κονσερβοκούτι και ένα κουτάλι λίγο πιο μικρό από της σούπας ήταν όλο τό νοικοκυριό μου.

»Ακόμη, είχα μια φανέλλα, που την φορούσα τή νύχτα για να αντιμετώπιζω τό κρύο. Έπινα και ένα τσάι μαυρο, για να μέ βοηθά στην άγρυπνία, και έβραζα και μια κουταλιά ζάχαρη παραπάνω, που αντιστοιχοῦσε με άλλη μια φανέλλα. (Δηλαδή οι θερμίδες που του έδινε η παραπανίσια ζάχαρη ήταν σαν να φορούσε ακόμη μια φανέλλα). Είχα και μια άλλαξιά χοντρά ρούχα, γιατί τή νύχτα έκανε πολύ κρύο. Δέν είχα ούτε φανάρι, ούτε φακό, παρά μόνο έναν αναπτήρα, για να βλέπω λίγο στο σκοτάδι, όταν βάδιζα σε κανένα

πέτρινο μονοπάτι μέ σκαλοπάτια. Τόν χρειαζόμουν επίσης γιά νά ανάβω καμμιά φορά φωτιά μέ φρύγανα, γιά νά κάνω κανένα ζεστό. Είχα καί λίγες τσακμακόπετρες καί ένα μπουκαλάκι πετρέλαιο πολύ μικρό γιά τόν αναπτήρα. Τίποτε άλλο.

»Μιά φορά φύτεψα καί μία ρίζα ντομάτα, αλλά μετά μέ πείραξε ό λογισμός μου καί τήν ξερρίζωσα, γιά νά μήν προκαλώ τούς Βεδουϊνούς. Μου φαινόταν άταιρίαστο, οί φτωχοί Βεδουϊνοί νά μήν έχουν ντομάτες, καί εγώ πού ήμουν καλόγηρος νά έχω, έστω καί μία ρίζα.

»Τήν ήμέρα έλεγα τήν ευχή καί έκανα εργόχειρο. Ευχή καί εργόχειρο. Αυτό ήταν τό τυπικό μου. Τή νύχτα έκανα μερικές ώρες μετάνοιες, χωρίς νά τίς μετρῶ. Ακολουθία δέν διάβαζα, τήν έκανα μέ κομποχοίνι.

»Γιά νά μή μέ ενοχλούν οί περίεργοι, έκανα μέ πράσινη λαδομπογιά νεκροκεφαλές (σήμα κινδύνου) στά βράχια. Μιά φορά ένας τουρίστας Γερμανός θέλησε νά άνεβή έπάνω. Νόμισε ότι είναι ναρκοπέδιο, αλλά επειδή φαίνεται ήξερε από τέτοια, πρόσεχε πού πατούσε καί κατώρθωσε νά φθάση μέχρι έπάνω. Εγώ τόν παρακολουθούσα από ψηλά. Τόν άφησα νά πλησιάση, μετά μπήκα στήν σπηλιά του άγίου Γαλακτίωνος καί τράβηξα ένα δεμάτι άγκάθια στήν είσοδο. Έψαξε, αλλά δέν μπόρεσε νά μέ βρη καί γύρισε πίσω».

Άπλοποίησε πολύ τήν ζωή του καί επιδόθηκε στήν άσκηση μέ όλες του τίς δυνάμεις, χωρίς περισπασμούς. «Η έρημος έρημώνει τά πάθη. Όταν τήν σεβασθής καί προσαρμοσθής προς τήν έρημο, σου δίνει νά αισθανθής τήν παρηγοριά της», έλεγε αργότερα ό Γέροντας μέ νοσταλγία, εκφράζοντας μέ λίγες λέξεις τήν εμπειρία του από τήν Σιναϊτική έρημο.

Άγαπούσε ό Γέροντας νά επισκέπτεται τόπους, όπου έζησαν άσκητές. Θαύμαζε τά μικρά άσκητικά σπήλαια. Αλλου σωζόταν μία μικρή στερνούλα, σέ άλλα φαινόταν μαυρισμένος ό βράχος από τήν φωτιά πού άναβαν κάπου-κάπου γιά νά μαγειρεύουν. Τόν ενέπνεαν καί τόν συγκινοῦσαν αυτά τά παλαιά άσκητήρια. Επισκέφθηκε καί τό άσκητήριο του άγίου Γεωργίου του Άρσελαΐτου. Είναι μία πανέρημος κατάλληλη γιά άναχωρητές. Τήν Μεγάλη Σαρακοστή τήν πέρασε στό άσκητήριο του άγίου Στεφάνου, πού αναφέρει καί ή Κλίμακα¹³, κάτω από τήν άγία Κορυφή, μέ μεγάλη νηστεία, σχεδόν άσιτία. Είχε εκεί μόνο ένα τενεκεδάκι, γιά νά βγάξη νερό από τό πηγάδι πού υπήρχε πιό κάτω, στόν προφήτη Ηλία.

Είχε τυπικό νά μή φοράη παπούτσια. Είχαν σχιστή οί φτέρνες του καί έτρεχαν αίμα. Τά παπούτσια τά είχε στό ντορβά καί τά φορούσε μόνο όταν κατέβαινε στό Μοναστήρι ή συναντούσε κάποιον στόν δρόμο. Γιά όποιον γνωρίζει τίς συνθήκες τής έρήμου, είναι πολύ οδυνηρό νά βαδίζει κανείς ξυπόλυτος πάνω στά βράχια ή στήν άμμο. Τήν ήμέρα καίνε τόσο πολύ, πού οί Βεδουϊνοί βάζουν αυγά στήν άμμο καί γίνονται μελάτα, ενώ τή νύχτα είναι τόσο κρύα τά βράχια, σάν νά πατᾶ κανείς πάνω σέ πάγο.

Στό Μοναστήρι κατέβαινε κάθε Κυριακή ή κάθε δεκαπέντε ήμέρες. Βοηθούσε στήν ακολουθία καί κοινωνούσε.

¹³ Κλίμαξ Ζ', ν'.

Λύει τήν ἀνομβρία

Όταν πρωτοπῆγε στό Σινᾶ εἶχε μεγάλη ἀνομβρία. Σέ φυσιολογικές συνθήκες στήν περιοχή αὐτή βρέχει πολύ ἀραιά. Τήν χρονιά ἐκείνη ἦταν ιδιαίτερα αἰσθητή ἡ ἔλλειψη νεροῦ. Ἐνα καραβάνι ἐτοιμάσθηκε γιά νά πάη νά κουβαλήσει νερό ἀπό μακρυνά. Ὁ Γέροντας τούς εἶπε: «Περιμένετε, μήν πᾶτε ἀπόψε». Τή νύχτα ἔκανε προσευχή καί ἔβρεξε πολύ.

Ἐργόχειρο κί ἐλεημοσύνες

Τό ἐργόχειρο τοῦ Γέροντα ἦταν ἡ ξυλογλυπτική. Ἀνέφερε ὁ ἴδιος: «Ἐκανα σέ ξύλο εἰκόνες σκαλιστές τόν προφήτη Μωυσή νά παίρνη τόν Δεκάλογο. Τά ξύλα τά ἔκοβα μόνος μου. Πολλές φορές καί τή νύχτα ἀνοίγα λίγο τήν πόρτα τοῦ Κελλιού καί στό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ἔλεγα τήν εὐχή καί γυαλοχάρτιζα καί προετοίμαζα τά ξύλα. Γιά ἐργαλεῖα εἶχα μόνο δύο μαχαιράκια ἀπό ἕνα ψαλίδι Singer, πού τό ἔφερα ἀπό τήν Ἑλλάδα· τό διέλυσα στά δύο, τό ἀκόνισα καί τό ἔβαψα μέ λαδομπογιά πράσινη, γιά νά μήν ἀντανακλᾷ τίς ἀκτίνες τοῦ ἡλίου καί θαμπώνει τά μάτια μου.

»Τά ἐργόχειρα τά ἔδινα στό Μοναστήρι καί τά πωλοῦσαν· γίνονταν ἀνάρπαστα ἀπό τούς προσκυνητές. Τά χρήματα πού ἔπαιρνα τά ἔδινα σέ γνωστούς ταξιτζήδες ἀπό τό Κάιρο. Τούς ἔλεγα νά ψωνίζουν ροῦχα, καπελλάκια, μπισκότα, τρόφιμα κ.ἄ. Μετά γέμιζα τό σακκίδιο μέ εὐλογίες καί ρωτοῦσα πού ὑπάρχουν καταυλισμοί Βεδουίνων. Πήγαινα στίς σκηνές τους, φώναζα πιά ἔξω τά μικρά παιδιά καί μοίραζα τίς εὐλογίες.

Ἀπό τήν πολλή του ἀγάπη πρὸς τά πλάσματα τοῦ Θεοῦ ὁ Γέροντας ἄφησε τόν ἑαυτό του στήν ἄκρη, κουραζόταν γιά νά τούς βοηθᾷ, καί δέν πῆγε νά προσκυνήσῃ στά Ἱεροσόλυμα, πού τόσο ἐπιθυμοῦσε, γιά νά μή στερηθοῦν τά Βεδουινάκια τίς εὐλογίες του. Καί αὐτά καταλάβαιναν τήν μεγάλη του ἀγάπη, πού δέν εἶχε σκοπιμότητα καί ιδιοτέλεια, καί τόν ὑπεραγαποῦσαν. Γινόταν σωστό πανηγύρι ἀπό τήν χαρά πού ἔκαναν κάθε φορά πού τούς ἐπισκεπτόταν ὁ ἀγαπημένος τους «Ἀμπούνα Παῖζι». (Στά Βεδουίνικα: πατήρ Παῖσιος).

Ἀλλά καί ὅταν τά Βεδουινάκια πήγαιναν στό ἀσκητήριό του μέ σκασμένα τά πόδια, ἐπειδή περπατοῦσαν ξυπόλυτα, τούς ἔβαζε κερί στά σχισίματα καί τούς ἔδινε καί ἀπό ἕνα ζευγάρι σανδάλια. Σέ ἄλλα μοίραζε καπελλάκια, γιά νά μή τά ζαλίζῃ ὁ ἥλιος, καί ὅ,τι ἄλλο εἶχε.

«Ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ πειραζόμενος...»

Κάποια ἡμέρα ἔκανε ἐργόχειρο λέγοντας τήν εὐχή καθισμένος σέ ἕνα βράχο, ἐνῶ ἀπό κάτω ὑπῆρχε βαθύς γκρεμός. Παρουσιάζεται ὁ διάβολος καί τοῦ λέγει:

– Πῆδα κάτω, Παῖσιε· σοῦ ὑπόσχομαι, δέν θά πάθεις τίποτε.

Ὁ Γέροντας συνέχισε ἀτάραχος τήν εὐχή καί τό ἐργόχειρό του. Δέν ἔδωσε σημασία στόν διάβολο. Ὁ πειρασμός συνέχισε νά τόν παρακινῇ νά πηδήσῃ στόν

γκρεμό επαναλαμβάνοντας τήν ἴδια υπόσχεση. Αυτό κράτησε μιάμιση ὥρα περίπου.

Στό τέλος παίρνει μιά πέτρα καί τήν ρίχνει στόν γκρεμό λέγοντας στόν διάβολο:

– Άντε νά σοῦ ἀναπαύσω τόν λογισμό σου.

Ὁ διάβολος, ἀφοῦ ἀπέτυχε νά τόν ρίξη στόν γκρεμό, τοῦ λέγει δῆθεν μέ θαυμασμό:

– Τέτοια ἀπάντηση οὔτε ὁ Χριστός δέν μοῦ ἔδωσε. Ἐσύ καλύτερα ἀπάντησες.

– Ὁ Χριστός εἶναι Θεός. Δέν εἶναι σάν καί μένα τόν καραγκιόζη. «Ἐπαγε ὀπίσω μου σατανᾶ».

Καί ἔτσι, μέ τήν ἐνοικοῦσα θεία χάρι, ἀπέφυγε τόν πρῶτο πειρασμό νά πηδήσει στόν γκρεμό, νά τσακισθῆ στά βράχια· ἀκόμη ἀπέφυγε καί τόν βαθύτερο γκρεμό τῆς ὑπερηφανείας, νά δεχθῆ τόν ἔπαινο τοῦ διαβόλου, θεωρώντας τόν ἑαυτό του ἀνώτερο ἀπό τόν Χριστό.

Ἐγκαταλείπει τήν γλυκειά ἔρημο

Ἐνῶ ζούσε τέτοια ζωή καί χαιρόταν πού βρῆκε ἐπιτέλους αὐτό πού ἀναζητοῦσε ἀπό χρόνια, ἡ υγεία του χειροτέρευε. Ὑπέφερε ἀπό πονοκεφάλους πού ὀφείλονταν στήν ἔλλειψη ὀξυγόνου λόγω τοῦ ὑψομέτρου.

Τελικά, ὅταν εἶδε νά ἐπιδεινώνεται ἡ κατάσταση τῆς υγείας του, πῆρε τήν ἀπόφαση νά ἐγκαταλείψει τήν γλυκειά ἔρημο τοῦ Σινά καί νά ἐπιστρέψει στό Ἅγιον Ὄρος.

Ἐξω ἀπό τό ἔρημητήριό του

Ζ'. ΣΤΗΝ ΙΒΗΡΙΤΙΚΗ ΣΚΗΤΗ

Ὁ Γέροντας πήγε στην Σκήτη τῶν Ἰβήρων, ὅπου βρῆκε τὴν Καλύβη τῶν Ἀρχαγγέλων (12-5-1964). Ὁ ἴδιος σε ἐπιστολὴ του (24-6-64) ἀναφέρει σχετικά: «Ἐπῆρα με τὴν χάριν τοῦ θεοῦ μία Καλύβη στὴν ἐρημωμένη Σκήτη τῶν Ἰβήρων. Ἔχει ὅλες τις προϋποθέσεις διὰ μία ἡσυχαστικὴ ζωὴ. Ἀπὸ δεκαπέντε καλύβες κατοικοῦνται μόνον οἱ ἑπτὰ. Τὸ Καλύβι τὸ δικό μου ἔχει Ἐκκλησάκι τῶν ἁγίων Ἀρχαγγέλων. Τὸ σπίτι εἶναι φυσικὰ παλαιὸ καὶ κάνω μερικὲς ἐπισκευές». Κάθε νύχτα ἔκανε ἀγρυπνία μὲ ἀμέτρητες μετάνοιες καὶ πολλὰ κομποσχοίνια. Τὸ κύριο ἔργο του ἦταν ἡ προσευχή. Προσπαθοῦσε νὰ μὴν διακόπτεται ἡ νοερά ἐπικοινωνία του μὲ τὸν Θεό, νὰ εἶναι ἀδιάλειπτη.

Παρά τὴν κλονισμένη υἰγεία του, βίαζε τὸν ἑαυτό του, νηστεύοντας μέχρις ἐξαντλήσεως. Καὶ ἐκεῖ ποῦ «ἐσώνονταν οἱ μπαταρίες» καὶ ἔφθανε στό «Ἀμήν», ὅλως παραδόξως, ἀνακτοῦσε δυνάμεις καὶ συνέχιζε τοὺς ἀγώνες.

Τροφή ἀπὸ Ἄγγελο

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Ἦταν μιὰ Σαρακοστή τῆς Παναγίας μας (15 Αὐγού-

Σκήτη Ἰβήρων. Ἄνω ἀριστερά ἡ Καλύβη τῶν Ἀρχαγγέλων καὶ δεξιὰ τὸ Καλυβάκι τοῦ Γέροντα. Κάτω ἀριστερά τὸ δεῦτερο Καλύβι του.

στου) καί εἶχα μέρες νά δοκιμάσω φαγητό. Ἐν τῷ μεταξύ μου εἶπαν νά κατεβάσω ἕναν ἄρρωστο πατέρα (μοναχό) στήν παραλία. Τόν κατέβασα καί μετά ἔνωσα μιά τρομερή ἀδυναμία. Κοντά νά φθάσω στό Κελλάι μου, παρουσιάστηκε κάποιος μπροστά μου (ἦταν Ἄγγελος) καί μου ἔδωσε ἕνα καλαθάκι μέ φρούτα, σταφύλια καί σῦκα, καί ἀμέσως ἐξαφανίστηκε».

Ἐγχείρηση στούς πνεύμονες

Ἀπό νέος μοναχός ὁ Γέροντας εἶχε ἐνοχλήσεις στούς πνεύμονες. Ἦδη ἀπό τήν Ἐσφιγμένου εἶχε αἰμοπτύσεις καί ἐσωτερική αἱμορραγία, καί νοσηλεύθηκε στό Νοσοκομεῖο τῆς Μονῆς. Στήν συνέχεια σέ ὅλη του τήν ζωή θά ταλαιπωρεῖται ἀπό αὐτή τήν πάθηση.

Ἀπό τήν Φιλοθέου ἀναγκάστηκε νά βγῆ στόν κόσμον γιά θεραπεία. Αὐτή ἡ εὐπάθεια τῶν πνευμόνων του, πού ἐπετείνεται ἀπό τήν ἔλλειψη ὀξυγόνου, ἦταν ἡ αἰτία πού τόν εἶχε ἀναγκάσει νά ἐγκαταλείψῃ τό Σινᾶ.

Ἡ ἀσθενεία του ὁμως διαρκῶς χειροτέρευε. Ἐπρεπε νά χειρουργηθῆ ὀπωςδήποτε. Ἡ ἐπέμβαση ἔγινε στό Κέντρο Νοσημάτων Θώρακος Βορείου Ἑλλάδος. Τοῦ ἀφαίρεσαν σχεδόν ὀλόκληρο τόν ἀριστερό πνεύμονα καί ἐπίσης τοῦ ἀφαίρεσαν δύο πλευρά. Ὁ Γέροντας περιγράφει ὡς ἑξῆς τήν ἐγχείρηση: «Ἦτο μιά πολύ σοβαρή ἐγχείρηση. Μοῦ ἀφαίρεσαν τόν ἕνα λοβό ἀριστερά, καθώς λιγάκι ἀπό τόν ἄλλον. Ἦτο ὁ λοβός γεμάτος ἀπό σακκουλίτσες (βρογχεκτα-

Τό Καλυβάκι του στήν Σκήτη τῶν Ἰβήρων

σίες). Διήρησε ή έγχείρηση περι τίς 10 ώρες. Δέν σταματοῦσε τό αίμα στήν έγχείρησιν καί αυτό δυσκόλενε. Έχρειάσθη 4 κιλά αίμα... Τά λάστιχα (παροχετεύσεις) μου τά βγάλανε στίς 9 μέρες καί έπαθα μεγάλη δυσφορία καί έτσι μέ πήγανε ξανά στό χειρουργείο επί δύο ώρες καί μου τά ξανατοποθετήσανε καί τ' αφήσανε πάνω από είκοσι ήμέρες. Μου άφησε καί μία άναπηρία στά μάτια. Τό μέν δεξί βλέπει πολύ ζωηρά, τό δέ άλλο πού έγινε ή έγχείρηση είναι κλειστότερο καί βλέπει ταπεινά. Δέν μέ άπασχολεί αυτό, διότι άλλοι έχουν γεννηθή τελείως τυφλοί.

»Είναι αλήθεια ότι ύποφέρω πολύ, αλλά άξιζε κανείς νά πληρώνη χωρίς νά έχη καί πάθηση καί νά περνάη ένα τέτοιο μικρό μαρτύριο, διότι πολύ ώφεληθηκα.

»Εδιάβαζα πριν τό Πάθος του Κυρίου στην Αγία Γραφή σαν άπλή ιστορία, καθώς καί τους Συναξαριστάς των Αγίων. Τώρα θά τους νιώθω, διότι ένιωσα όλίγους πόνους. Έχω είκοσιπέντε ήμέρες τώρα πού δέν έχω άναπαυθή».

Ίδρυση Ήσυχαστηρίου

Στό Νοσοκομείο συνδέθηκε πνευματικά μέ κάποιες εύλαβείς καί φιλομόναχες νέες. Τόν επισκέπτονταν καί του έδωσαν αίμα πού χρειάσθηκε κατά τήν έγχείρηση. Ο Γέροντας από ύποχρέωση τίς βοήθησε αργότερα πνευματικά μέ κάθε τρόπο. Γι' αυτό τίς βοήθησε νά βροῦν τόπο νά μονάσουν, καί έτσι ιδρύθηκε τό γνωστό Ήσυχαστήριο του άγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Σουρωτή. Στην συνέχεια, ώς τήν κοίμησή του, τίς κατεύθυνε πνευματικά, καί εκεί άφησε καί τό πολυπαθές λείψανό του. Έλαβε αίμα από τίς αδελφές καί αυτός τίς έδωσε πνεῦμα, δηλαδή πνευματική βοήθεια.

Συνομιλώντας έπλεκε κομποσχοίνι

Η'. ΣΤΗΝ ΚΑΛΥΒΗ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Ο Γέροντας, εγκαταστάθηκε για λόγους ήσυχίας στην Καλύβη του Τιμίου Σταυρού στις 2-3-69. Τόν συγκινούσε και τόν ενέπνεε ο τόπος, διότι είχε ιδιαίτερη χάρι από τούς υπεράνθρωπους αγώνες του παπα-Τύχωνα και τά θεία γεγονότα πού είχαν συμβῆ ἐκεῖ.

Ἐξωτερικά ἡ ζωή του Γέροντα στό Καλύβι του Τιμίου Σταυρού ἦταν περίπου ἡ ἐξῆς: Αποβραδὶς κοιμόταν δυό-τρεις ὥρες καὶ ξυπνοῦσε κοντά στά μεσάνυχτα. Ἔκανε ἀγρυπνία καὶ ξεκουραζόταν λίγο τό πρωί, πρὶν ἀπό τό φῶτισμα. Τὴν ἡμέρα, ἂν δέν εἶχε ἐπισκέπτες, ἔκανε ἐργόχειρο: Σταμπωτά εἰκονάκια καὶ Σταυρούς στήν πρέσσα. Τίς ὑπόλοιπες ὥρες μελετοῦσε, προσευχόταν καὶ ἀπαντοῦσε στά πολλά γράμματα πού ἐλάμβανε ἀπό πλῆθος ἀνθρώπων καὶ πού παρακαλοῦσαν γιά προσευχή ἢ ζητοῦσαν ἀπάντηση σέ σοβαρά προβλήματα. Ἐγραφε ἐπὶ ὥρες τὴν ἡμέρα, καὶ ὅταν σκοτείνιαζε συνέχιζε μέ τό κερί. Μέ τὴν πάροδο τῶν ἐτῶν οἱ ἐπισκέπτες αὐξήθηκαν κατά πολύ. Πολλές ὥρες τόν ἀπασχολοῦσαν μέ τά προβλήματα τους. Ἐγραφε: «Ἦμουν κρωμένος μέ πυρετό. Οἱ ἐπισκέπτες ἀπό τό ἕνα μέρος μου ἀνεβάζανε τόν πυρετό, ἀλλά ἀπό τό ἄλλο δέν μ' ἀφήνανε νά πεθάνω, γιατί δέν εὐκαιροῦσα».

«Φῶς ταῖς τριβοῖς μου»

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Βρισκόμουν σέ κάποιο Μοναστήρι (Σταυρονικήτα). Ἦταν ἑσπέρα. Φεύγοντας, βρίσκω ἔξω ἀπό τὴν πόρτα του Μοναστηρίου ἕναν λαϊκό, πού ἤθελε νά

Ὁ Γέροντας στόν «Τίμιο Σταυρό»

μου μιλῆση. Προχωρώντας ἄρχισε νά μου λήη τά προβλήματά του. Ἡ ὥρα περνοῦσε καί ἤμουν ἀρρωστος. Ἦταν τέτοια ἡ ἀρρώστια, πού οὔτε μπορούσα νά καθίσω νά ξεκουρασῶ, οὔτε νά στέκωμαι ὄρθιος. Ἐνῶ λοιπόν μου μιλοῦσε, πέρασε ἡ ὥρα καί νύχτωσε. Σκέφθηκα σέ μιά στιγμή τήν ἀρρώστια μου καί θέλησα νά διακόψω τήν συζήτηση, ἀλλά εἶπα: «Ὁ ἄνθρωπος ἔχει τόσα προβλήματα, ἐγώ τόν ἑαυτό μου θά κοιτάζω;». Καί ἔτσι συνέχισε νά μου μιᾶ, μέχρι πού νύχτωσε τελείως. Ὁ λαϊκός εἶχε νά κοιμηθῆ κάπου, σέ γνωστό του Κελλί. Ἡ πόρτα τοῦ Μοναστηριοῦ εἶχε κλείσει.

»Ἀφοῦ τελειώσαμε, πῆρα τόν δρόμο γιά νά πάω στό Καλύβι. Μπῆκα στό μονοπάτι καί θά περνοῦσα ἀπό ἕνα σημεῖο πού εἶναι στενό καί ἀπότομο. Ὅταν ἔφθασα στό σημεῖο αὐτό, ἐπειδή δέν ἔβλεπα, δέν εἶχα καί φακό μαζί μου, πέφτω μέσα στό κλαδιά καί στό βάτα καί πιάστηκα ἀπό τά κλαδιά. Δέν ἔβλεπα καθόλου καί μου ἤρθε τό σακκίδιο στό κεφάλι μου. Στήν θέση πού βρισκόμουν σκέφθηκα: «Τί νά κάνω; Ἄς κάνω τό Ἀπόδειπνο». Ἀρχίζω «Ἄγιος ὁ Θεός...» κ.λπ. Σέ μιά στιγμή ἀνάβει ἕνα φῶς δυνατό· τό κεφάλι μου ἐγινε σάν λάμπα! Γύρω μου ἐγινε μέρα! Ὅποτε εἶδα πού βρισκόμουν καί σκαρφάλωσα καί βγήκα. Τό φῶς συνέχιζε νά φωτίζη γύρω μου. Ἡ καρδιά μου ἦταν γεμάτη ἀπό οὐράνια ἀγαλλίαση. Ἐφθασα στό Καλύβι, πῆρα τό κλειδί ἀπό τήν θέση πού τό εἶχα, ἀνοιξα, μπῆκα στήν Ἐκκλησία, ἀναψα τά καντήλια καί τότε τό φῶς ὑποχώρησε».

Ἐμφάνιση τοῦ ὀσίου Ἀρσενίου

Στίς 21 Φεβρουαρίου 1971 ὁ Γέροντας καθόταν στήν αὐλή τῆς Καλύβης του καί διάβαζε ἀπό τό χειρόγραφο τόν βίο τοῦ ὀσίου Ἀρσενίου, πού εἶχε πρωτογράψει, γιά νά ἐπισημάνη τυχόν λάθη.

«Ἦθελε δύο ὥρες ὁ ἥλιος νά βασιλέψη», γράφει, «κι ἐνῶ διάβαζα, μέ ἐπισκέφθηκε ὁ πατήρ Ἀρσένιος· καί ὅπως ὁ καθηγητής χαϊδεύει τό μαθητή, πού ἔγραψε καλά τό μάθημα, τό ἴδιο μου ἔκανε καί αὐτός. Παράλληλα μέ ἄφησε μέ μιά ἀνέκφραστη γλυκύτητα καί ἀγαλλίαση οὐράνια στήν καρδιά μου, πού ἦταν ἀδύνατο νά τήν ἀντέξω. Ἔτρεχα ἔξω μετά στήν περιοχή τοῦ Καλυβιοῦ μου σάν τρελλός καί τόν φώναζα, γιατί νόμιζα ὅτι θά τόν εὔρισκα»¹⁴.

Ἡ ἀγία Εὐφημία!

Ὁ Γέροντας, διηγήθηκε τό ἐξῆς: «Εἶχα γυρίσει ἀπό τόν κόσμο, ὅπου εἶχα βγῆ γιά ἕνα ἐκκλησιαστικό θέμα. Τήν Τρίτη¹⁵, κατά ἡ ὥρα 10 τό πρωῖ, ἤμουν μέσα στό Κελλί μου καί ἔκανα τίς Ὁρες. Ἀκούω χτύπημα στήν πόρτα καί μιά γυναικεία φωνή νά λήη: «Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...». Σκέφθηκα: «Πῶς βρέθηκε γυναίκα μέσα στό Ὅρος;». Ἐν τούτοις ἐνίωσα μιά θεία γλυκύτητα μέσα μου καί ρώτησα:

– Ποιός εἶναι;

¹⁴ Ὁ Ἄγιος Ἀρσένιος, σ. 27.

¹⁵ Στίς 27 Φεβρουαρίου 1974.

- Ἡ Εὐφημία, ἀπαντᾷ.

»Σκεφτόμουν, «ποιά Εὐφημία; Μήπως καμμιὰ γυναίκα ἔκανε καμμιὰ τρέλλα καί ἦρθε μέ ἀνδρικά στό Ὅρος; Τώρα τί νά κάνω;». Ξαναχτυπᾷ. Ρωτᾷ: «Ποιός εἶναι;». «Ἡ Εὐφημία», ἀπαντᾷ καί πάλι. Σκέφτομαι καί δέν ἀνοίγω. Στήν τρίτη φορά πού χτύπησε, ἀνοίξε μόνη της ἡ πόρτα, πού εἶχε σύρτη ἀπό μέσα. Ἄκουσα βήματα στόν διάδρομο. Πετάχτηκα ἀπό τό Κελλί μου καί βλέπω μιὰ γυναίκα μέ μανδήλα. Τήν συνώδευε κάποιος, πού ἔμοιαζε μέ τόν Εὐαγγελιστή Λουκᾶ, ὁ ὁποῖος ἐξαφανίσθηκε. Παρ' ὅλο πού ἤμουν σίγουρος ὅτι δέν εἶναι τοῦ πειρα-
σμοῦ, γιατί λαμποκοποῦσε, τήν ρώτησα ποιά εἶναι

- Ἡ μάρτυς Εὐφημία, ἀπαντᾷ.

- Ἄν εἶσαι ἡ μάρτυς Εὐφημία, ἔλα νά προσκυνήσουμε τήν Ἁγία Τριάδα. Ὅ,τι κάνω ἐγώ νά κάνης καί σύ.

Μπήκα στήν Ἐκκλησία, κάνω μιὰ μετάνοια λέγοντας: «Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρός». Τό ἐπανελάβε μέ μετάνοια. «Καί τοῦ Υἱοῦ». «Καί τοῦ Υἱοῦ», εἶπε μέ ψιλή φωνή.

- Πιό δυνατά, ν' ἀκούω, εἶπα καί ἐπανελάβε δυνατώτερα.

»Ὑστερα κάθησε ἡ Ἁγία στό σκαμνάκι καί ἐγώ στό μπαουλάκι καί μοῦ ἔλυσε τήν ἀπορία πού εἶχα (στό ἐκκλησιαστικό θέμα).

»Μετά μοῦ διηγήθηκε τήν ζωή της. Ἦξερα ὅτι ὑπάρχει μιὰ ἁγία Εὐφημία, ἀλλά τόν βίο της δέν τόν ἤξερα. Ὅταν μοῦ διηγεῖτο τά μαρτύριά της, ὄχι ἀπλῶς τὰ ἀκουγα, ἀλλά σάν νά τὰ ἔβλεπα τὰ ζοῦσα. Ἐφριξα! Πά, πά, πά!

- Πῶς ἀντέξες τέτοια μαρτύρια; ρώτησα.

- Ἄν ἤξερα τί δόξα ἔχουν οἱ Ἅγιοι, θά ἔκανα ὅ,τι μπορούσα νά περάσω πιό μεγάλα μαρτύρια.

»Μετά ἀπ' αὐτό τό γεγονός γιά τρεῖς μέρες δέν μπορούσα νά κάνω τίποτα. Σκιροῦσα καί συνεχῶς δόξαζα τόν Θεό. Οὔτε νά φάω, οὔτε τίποτα... συνεχῶς δοξολογία».

Ἡ κολασμένη ψυχή

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Μιά γνωστή μου γριά ἦταν πολύ τσιγγούνα. Ἡ κόρη της ἦταν πολύ καλή καί ὅ,τι ἤθελε νά δώση ἐλεημοσύνη τό ἔρριχνε ἀπό τό παράθυρο ἔξω, ἔβγαινε μέ ἄδεια χέρια, γιατί τήν ἔλεγε μήπως πήρε τίποτε, καί ὕστερα τό ἔπαιρνε καί τό ἔδινε. Ὅμως ἄν τῆς ἔλεγε ὅτι ὁ καλόγηρος (ἐγώ δηλαδή), εἶπε νά μοῦ δώσης αὐτό τό πράγμα, τό ἔδινε.

»Μετά τόν θάνατό της βλέπω ἕναν νέο (θαῖταν ὁ φύλακᾶς της Ἄγγελος) καί μοῦ λέει: «Ἐλα καί σέ θέλει ἡ...». Δέν μπόρεσα νά καταλάβω τί μοῦ συνέβη καί βρεθήκαμε στήν Κόνιτσα, μπροστά σ' ἕνα τάφο. Κάνει τό χέρι του ἔτσι καί ἀνοίγει ὁ τάφος. Βλέπω μέσα ἕνα πολτό ἀπό γλίτσες καί τήν γνωστή μου γριά, πού εἶχε ἀρχίσει νά λυώνη καί νά φωνάζη: «Καλόγερε, σῶσε με».

»Τήν πόνεσα, τήν λυπήθηκα. Χωρίς νά τήν σιχαθῶ, κατέβηκα μέσα, τήν ἀγκάλιασα καί τήν ρωτοῦσα: «Τί ἔχεις;». Μοῦ λέει: «Πές μου, ὅ,τι μοῦ ζήτησες ἐγώ πρόθυμα δέν σοῦ τῶδωσα;» «Ναί, ἔτσι εἶναι», εἶπα. «Ἐντάξει», τήν καθισούχασε ὁ νέος (φύλακας Ἄγγελός της).

»Ἐκανε πάλι τό χέρι του ἔτσι καί ξανατρᾶβηξε τόν τάφο σάν κουρτίνα καί

βρέθηκα πάλι στό Καλύβι.

»Οί ἀδελφές ἀπό τήν Σουρωτή μέ ρώτησαν: «Τί σοῦ συνέβη τοῦ ἁγίου Ἀνδρέα;»¹⁶. Ἀπαντῶ: «Νά κάνετε προσευχή γι' αὐτή τήν ψυχή».

»Σέ δύο μῆνες¹⁷ τήν βλέπω πάλι. Ὑπῆρχε ἕνα χάος καί ψηλά σ' ἕνα ἴσιωμα ἦταν παλάτια, σπίτια πολλά, ἄνθρωποι πολλοί. Ἐκεῖ πάνω ἦταν ἡ γριά πολύ χαρούμενη. Τό πρόσωπό της ἦταν σάν μικροῦ παιδιοῦ· μόνο ἕνα σημαδάκι εἶχε καί ἕνα Ἀγγελάκι τό ἔτριβε γιά νά καθαρίσῃ καί αὐτό.

»Βαθειά στό χάος εἶδα κάποιους νά χτυπιοῦνται, νά ταλαιπωροῦνται καί νά προσπαθοῦν νά ἀνέβουν πάνω.

»Τήν ἀγκάλιασα ἀπό χαρά. Τήν πῆρα πιό πέρα, γιά νά μὴν μᾶς βλέπουν καί πληγώνονται. Μοῦ εἶπε: «Ἐλα νά σοῦ δείξω πού μέ ἔβαλε ὁ Κύριος».

Φῶς γλυκύτατον

«Κάποτε», διηγήθηκε, «ἐνῶ ἔλεγα τήν εὐχή τῆ νύχτα, ἦρθε μέσα μου μιά χαρά μεγάλη. Συνέχισα νά λέω τήν εὐχή καί ξαφνικά τό Κελλί μου πλημμύρισε ἀπό φῶς. Ἦταν λευκό μέ μιά μικρὴ ἀπόχρωση πρὸς τό γαλάζιο. Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε γλυκά. Συνέχισα νά κάνω κομποσχοίνι μέχρι πού βγήκε ὁ ἥλιος. Τό φῶς ἦταν τόσο δυνατό! Πιό δυνατό ἀπὸ τό φῶς τοῦ ἡλίου. Ὁ ἥλιος ἔχανε τήν λάμψη μπροστά του. Ἐβλεπα τόν ἥλιο καί μοῦ φαινόταν τό ἡλιακό φῶς ὠχρό, ὅπως εἶναι τό φῶς τῆς σελήνης κατά τήν πανσέληνο. Τό φῶς τό ἔβλεπα γιά πολύ. Μετά, ὅταν τό φῶς ἔλειψε καί ἡ χάρις μειώθηκε, τότε δέν εὔρισκα καμμιά παρηγοριά καί χαρά.

Μέ τέτοιες παρακλήσεις πνευματικές ἡ θεία χάρις παρηγοροῦσε τόν ἔκουσίως πτωχεύσαντα καί μέ αὐταπάρνηση ἀσκούμενο Γέροντα Παῖσιο.

Ὁ Γιωργάκης ἀπὸ τό Θιβέτ

Ἦρθε στό Ἅγιον Ὅρος καί γύριζε στά μοναστήρια ἕνας νέος ἡλικίας 16-17 χρόνων, ὁ Γιωργάκης. Ἀπὸ ἡλικίας τριῶν ἐτῶν οἱ γονεῖς του τόν ἔβαλαν σέ βουδδιστικὸ μοναστήρι στό Θιβέτ. Προχώρησε πολύ στήν Γιόγκα, ἔγινε τέλειος μάγος, μποροῦσε νά καλῆ ὅποιον δαίμονα ἤθελε. Εἶχε μαύρη ζώνη καί ἤξερε τέλεια καράτε. Μέ τήν δύναμη τοῦ Σατανᾶ ἔκανε ἐπιδείξεις πού προξενοῦσαν ἐντύπωση. Χτυποῦσε μέ τό χέρι του μεγάλες πέτρες καί ἔσπαζαν σάν καρύδια. Μποροῦσε νά διαβάξῃ κλειστά βιβλία. Ἐσπαζε στήν παλάμη του φουντούκια, ἔπεφταν κάτω τά τσόφλια καί οἱ καρποὶ ἔμεναν κολλημένοι στό χέρι του.

Κάποιοι μοναχοὶ ἔφεραν τόν Γιωργάκη στόν Γέροντα γιά νά τόν βοηθήσῃ. Ρώτησε τόν Γέροντα, τί δυνάμεις εἶχε καί τί μποροῦσε νά κάνῃ. Ἀπάντησε ὅτι ὁ ἴδιος δέν ἔχει καμμιά δύναμη καί ὅτι ὅλη ἡ δύναμη εἶναι τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Γιωργάκης θέλοντας νά ἐπιδείξῃ τήν δύναμή του συγκέντρωσε τό βλέμμα

¹⁶ Συγκεκριμένα στίς 30-11-73 (ἡ 74).

¹⁷ Στίς 30-1-74 (ἡ 75).

του σέ μιά μεγάλη πέτρα πού ἦταν σέ ἀπόσταση καί ἡ πέτρα ἔγινε θρύψαλα. Τότε ὁ Γέροντας σταύρωσε μιά μικρή πέτρα καί τοῦ εἶπε νά τήν σπάση καί αὐτή. Αὐτός συγκεντρώθηκε, ἔκανε τά μαγικά του, ἀλλά δέν κατάφερε νά τήν σπάση. Τότε ἄρχισε νά τρέμη, καί οἱ σατανικές δυνάμεις, πού νόμιζε ὅτι ἔλεγε, μή μπορώντας νά σπάσουν τήν πέτρα, στράφηκαν ἐναντίον του καί τόν ἐκσφενδόνισαν στήν ἄλλη ὄχθη τοῦ ρέματος. Ὁ Γέροντας τόν μάζεψε σέ ἄθλια κατάσταση.

«Ἄλλη φορά», διηγήθηκε ὁ Γέροντας, «ἐνῶ συζητούσαμε, ξαφνικά σηκώθηκε, μοῦ ἔπιασε τά χέρια καί μοῦ τά γύρισε πρὸς τά πίσω. «Ἄν μπορῆ, ἄς ἔρθη νά σ' ἐλευθερώσῃ ὁ Χατζεφεντής», μοῦ εἶπε. Τό αἰσθάνθηκα σάν βλασφημία. Κούνησα ἔτσι λίγο τά χέρια μου καί τινάχθηκε πέρα. Μετά σάν ἀντίδραση πήδησε ψηλά καί πήγε νά μέ χτυπήσῃ μέ τό πόδι του, ἀλλά τό πόδι του σταμάτησε κοντά στό πρόσωπό μου, σάν νά βρῆκε ἓνα ἀόρατο ἐμπόδιο! Μέ φύλαξε ὁ Θεός.

»Τή νύχτα τόν κράτησα καί κοιμήθηκε στό Κελλί μου. Οἱ δαίμονες τόν ἔσυραν μέχρι κάτω στόν λάκκο καί τόν ἔδειραν γιά τήν ἀποτυχία του. Τό πρωί σέ κακή κατάσταση, τραυματισμένος, γεμᾶτος ἀγκάθια καί χώματα, ὠμολογοῦσε: «Μέ ἔδειρε ὁ Σατάν, γιατί δέν μπόρεσα νά σέ νικήσω».

Ἐπεισε τόν Γιωργάκη νά τοῦ φέρῃ τά μαγικά του βιβλία καί τά ἔκαψε.

Ὁ Γέροντας τόν κράτησε λίγο κοντά του καί τόν βοήθησε, ὅσο ἔκανε ὑπακοή. Ἐνδιαφέρθηκε νά μάθῃ, ἄν εἶναι βαπτισμένος, καί μάλιστα ἔμαθε καί σέ ποιά Ἐκκλησία εἶχε βαπτισθῆ. Ὁ Γιωργάκης συγκλονισμένος ἀπό τήν δύναμη καί τήν χάρι τοῦ Γέροντα, ἐπιθυμοῦσε νά γίνῃ μοναχός ἀλλά δέν μπόρεσε.

Ὁ Γέροντας χρησιμοποιοῦσε τήν περίπτωση τοῦ Γιωργάκη γιά νά ἀποδείξῃ πόσο μεγάλη εἶναι ἡ πλάνη αὐτῶν πού νομίζουν ὅτι ὅλες οἱ θρησκείες εἶναι ἴδιες, ὅλες τόν ἴδιο Θεό πιστεύουν, καί ὅτι δέν διαφέρουν οἱ Θιβητιανοί μοναχοί ἀπό τούς Ὁρθοδόξους.

Ἐμφάνιση τοῦ Χριστοῦ

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας στόν ἱερομόναχο Γ.: «Ἐνωθα κάποια δυσκολία νά προσευχηθῶ στόν Χριστό. Τήν Παναγία τήν ἔχω σάν μάννα. Τήν ἀγία Εὐφημία τό ἴδιο. Τήν φωνάζω: «ἀγία Εὐφημούλα μου». Στόν Χριστό ἔνωθα δύσκολα. Τήν εἰκόνα Του μέ φόβο τήν φιλοῦσα. Καί ὅταν τήν ὦρα πού ἔλεγα τήν εὐχή ἔφευγε καμμιά φορά ὁ νοῦς μου ἀπό τόν Χριστό, δέν στενοχωριόμουν. «Ποιός εἶμαι ἐγώ, γιά νάχω συνέχεια τόν νοῦ μου στόν Χριστό», σκεπτόμουν. Καί συνέβη αὐτό πού θά σοῦ πῶ:

»Ἦταν βράδυ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, θά ξημέρωνε τοῦ ἀγίου Κάρπου¹⁸. Νιῶθω ἀνάλαφρος, πούπουλο. Καμμιά ὄρεξη νά κοιμηθῶ. Σκέφτομαι: «Ἄς καθήσω νά γράψω κάτι γιά τόν παπα-Τύχωνα νά τό στείλω στίς ἀδελφές». Μέχρι τίς 8.30' ἀγιορείτικα ἔγραψα ὡς τριάντα σελίδες. Ἄν καί δέν νύσταζα, εἶπα νά ξαπλώσω, γιατί ἔνωθα λίγη κούραση στά πόδια.

»Παίρνει νά φωτίζῃ. Στίς 9 ἡ ὦρα (6 περίπου κοσμικά τό πρωί) δέν εἶχα κοιμη-

¹⁸ Στίς 26-5-1977.

θη. Σέ μία στιγμή σάν νά χάθηκε ό τοίχος του Κελλιού μου (δίπλα στό κρεββάτι πρὸς τό ἐργαστήριο). Βλέπω τόν Χριστό μέσα στό φῶς, σέ ἀπόσταση ἕξι μέτρα περίπου. Τόν ἔβλεπα ἀπό τό πλάϊ. Τά μαλλιά του ἦταν ξανθά καί τά μάτια του γαλανά. Δέν μου μίλησε. Κοίταξε λίγο δίπλα, ὄχι ἀκριβῶς ἐμένα.

»Δέν ἔβλεπα μέ τά σωματικά μάτια. Αὐτά εἴτε ἀνοιχτά εἶναι εἴτε κλειστά, καμμιά διαφορά δέν ἔχει. Ἐβλεπαν τά μάτια τῆς ψυχῆς.

»Όταν Τόν εἶδα σκέφθηκα: Πῶς μπόρεσαν νά φτύσουν τέτοια μορφή; Πῶς μπόρεσαν -οἱ ἀθεόφοβοι- νά ἀκουμπήσουν τέτοια μορφή; Πῶς μπόρεσαν νά μπήξουν καρφιά σ' αὐτό τό σῶμα; Πά! πά! πά!

»Ἀπόμεινα! Τί γλυκύτητα ἐνιωθα! Τί ἀγαλλίαση! Δέν μπορῶ νά ἐκφράσω μέ δικά μου λόγια τὴν ὁμορφιά αὐτή. Ἦταν αὐτό πού λέει: «Ὁ Ὠραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων». Αὐτό ἦταν. Δέν ἔχω δεῖ ποτέ τέτοια εἰκόνα του. Μόνο μία κάποτε -δέν θυμᾶμαι πού- ἔμοιαζε κάπως.

»Θᾶξιζε νά ἀγωνίζεται κανεὶς χίλια χρόνια γιὰ νά δῆ αὐτή τὴν ὁμορφιά γιὰ μία στιγμή μόνο. Τί μεγάλα καί ἀνείπωτα εἶναι δυνατόν νά χαρισθοῦν στὸν ἄνθρωπο, καί μέ τί τιποτένια ἀσχολούμαστε!

»Πιστεύω πῶς εἶναι ἕνα δῶρο πού μου ἔκανε ὁ παπα-Τύχων. Νά μὴν τό πῆς σέ κανέναν. Πολύ τό σκέφθηκα νά τό πῶ καί σέ σένα. Βλέπεις τόση ὥρα δέν σοῦ μίλησα, τώρα πού φεύγεις»¹⁹.

Ἦστερα ἀπὸ δύο μέρες ὅταν ξανασυναντήθηκαν, ὁ Γέροντας εἶπε: «Ὅλη τὴ νύχτα ἐκλαιγα γιὰτί σοῦ τόπα. Δέν φοβᾶμαι πῶς θά τό πεῖς. Ἀλλά ἐγὼ ζημιώθηκα».

Τό γεγονός αὐτό τό αἰσθάνθηκε καί μία ἀδελφή στὴν Σουρωτή καί ἔγραψε στὸν Γέροντα: «Τάδε τοῦ μηνός, τάδε ὥρα... Τά ὑπόλοιπα θά μᾶς τά πεῖτε ἐσεῖς». Καί πράγματι, ὅταν ἀργότερα βγήκε ἔξω, τοὺς τό διηγήθηκε καί μάλιστα περιέγραψε καί ἀγιογράφησαν τόν Χριστό, ὅπως ἀκριβῶς τόν εἶδε.

Θεόσταλτο ψάρι

Διηγήθηκε ὁ Γέροντας: «Ἦταν ἡ Κυριακή τοῦ Τυφλοῦ. Αἰσθανόμουν ἐξάντληση καί μου πέρασε ὁ λογισμὸς ὅτι, ἂν εἶχα νά φάω λίγο ψαράκι, θά μου ἔκανε καλό. Ὅχι ἀπὸ ἐπιθυμία, ἀλλὰ σάν φάρμακο. Εἶχα προβλήματα καί μέ τά ἔντερά μου. Βγήκα νά πάω ἔξω. Γυρίζοντας εἶδα ἕνα μεγάλο πουλί σάν ἀετό νά χαμηλώνη πολύ καί ἔσκυψα νά μὴν μέ χτυπήσει. Φοβήθηκα μήπως εἶναι τίποτε τοῦ πειρασμοῦ, γι' αὐτό δέν ἔδωσα σημασία καί μπήκα γρήγορα στό Κελλί μου.

»Σέ λίγο χρειάστηκε πάλι νά βγῶ ἔξω. Στό ἴδιο σημεῖο πού εἶχα σκύψει εἶδα νά σπαρταρᾶ ἕνα μεγάλο ψάρι. Πρῶτα ἔκανα τόν σταυρό μου, εὐχαρίστησα τόν Θεό καί μετὰ πῆρα τό ψάρι. Ἀλλά, σοῦ κάνει καρδιά μετὰ νά τό φᾶς;».

Ὁ φύλακας Ἄγγελος

Ὁ Γέροντας διηγήθηκε: «Ἦταν τοῦ ἀγίου Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου²⁰. Περ-

¹⁹ Ἐλέχθησαν στίς 28 Μαΐου 1977.

²⁰ Στίς 4 Φεβρουαρίου τοῦ 1979.

νοῦσα μιά περίοδο μέ πολλές στενοχώριες, καί ἐξ αἰτίας αὐτῶν εἶχα δυνατούς πονοκεφάλους. Ἀπό τήν πίεση χτυποῦσε τό μάτι μου καί κινδύνευα νά πάθω ἐγκεφαλικό. Τό ἔνωθα σάν νά χτυποῦσε κάποιος ἀπό μέσα μέ σφυρί καί ἤθελε νά πεταχθῆ ἔξω. Κατά ἡ ὥρα 9 τό βράδυ (κοσμική ὥρα), ἐνῶ εἶχα ξαπλώσει στό κρεβάτι, εἶδα ἕναν Ἄγγελο πολύ ὠραῖον, σάν νά βγήκε ἀπό μέσα μου, μέ μορφή μικροῦ παιδιοῦ δώδεκα χρονῶν. Τά μαλλάκια του ἦταν κατάξανθα μέχρι τούς ὤμους. Μοῦ χαμογέλασε καί πέρασε ἀπαλά τό χέρι του πάνω ἀπό τά μάτια μου. Ἀμέσως μοῦ ἔφυγε ὅλη ἡ στενοχώρια καί ἔπαψαν οἱ πόνοι. Ἐνωθα τέτοια γλυκύτητα πού προτιμοῦσα νά ξαναπονέσω, ἀρκεῖ νά δῶ καί πάλι τόν φύλακα Ἄγγελό μου».

Εὐθυμα καί εὐστροφᾶ²¹

Ὁ Γέροντας συχνά διηγεῖτο χαριτωμένες ἱστορίες πού προκαλοῦσαν αὐθόρμητο γέλιο, γιά νά παρηγορήση θλιμμένες ψυχές, ἀλλά ἦταν καί ἴδιον τοῦ χαρακτήρος του. Εἶχε ὅμως καί τήν λεπτότητα νά μὴν πληγῶνῃ κανέναν καί νά μὴν κατακρίνῃ πρόσωπα. Ἀπό τά πολλά σημειώνονται λίγα ἐπιλεκτικά:

*

Στὴν «Παναγούδα» μιά ἡμέρα φύτευε κοκκάρι πού τό εἶχε μέσα σ' ἕνα κουτί ἀπό καλαμαράκια. Ἦρθε ἕνας «ἔξυπνος» μέ τά χέρια πίσω καί τόν ρώτησε τί κάνει.

- Φυτεύω καλαμαράκια, ἀπάντησε ὁ Γέροντας.
- Πιάνουν, Γέροντα;
- Πῶς; Ἄμα τά βάλῃς μέ τά μουστάκια κάτω, πιάνουν.

*

«Στὴν πνευματική ζωὴ νά μὴ χωλαίνουμε, νά μὴ μένουμε στό χῶλ (προθάλαμο). Ὅσοι χωλαίνουν δὲν μπαίνουν στό σαλόνι τοῦ Θεοῦ», ἐννοώντας τόν παράδεισο.

*

Παραμονές τοῦ Τριωδίου εἶπε σέ κάποιον προσκυνητή: «Ἐχεις περάσει ἀπό τά διόδια; Ἐκεῖ ὅταν περνᾶνε πληρώνουν. Ἐμεῖς ὅταν περνᾶμε στό Τριῶδιο πληρώνουμε;», ἐννοώντας: κάνουμε καμμιά θυσία;

*

Ἐπικρίνοντας μέ χαριτωμένο τρόπο τήν χρήση νοθευμένου κεραιοῦ, ἔλεγε ὅτι ἐπειδὴ εἶναι ἀπό παραφίνῃ, παρὰ (χρήματα) ἀφήνει.

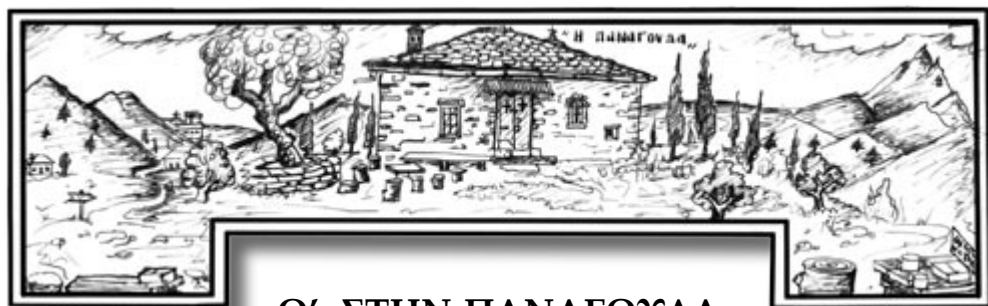
*

Κάποιος δαιμονισμένος τοῦ εἶπε: «Ἐγώ εἶμαι ὁ Ὡν. Πέσε νά μέ προσκυνήσης». Τοῦ ἀπαντᾶ ὁ Γέροντας: «Ὅνος εἶσαι, βρέ, ὄνος εἶσαι», ἀπευθυνόμενος στό δαιμόνιο πού στὴν πραγματικότητα μιλοῦσε.

²¹ Γιά τὴν ἀκρίβεια, τὰ ἀναφερόμενα στό παρὸν κεφάλαιο δὲν ἐλέχθησαν ὅλα στὸν «Τίμιο Σταυρό».

Στήν αυλή της «Παναγούδας» (5-6-1983)

Θ'. ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΟΥΔΑ

ΔΟΣΙΜΟ ΣΤΟΥΣ ΠΟΝΕΜΕΝΟΥΣ

Ἐγκατάσταση στήν «Παναγούδα»

Ο Γέροντας, ἀφοῦ πέρασε ἕνδεκα χρόνια ἀγώνων καί προσφορᾶς στό Καλύβι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀποφάσισε ὕστερα γιά κάποιον πνευματικό λόγο νά ἀναχωρήσει ἀπό αὐτό.

Στίς 27 Φεβρουαρίου, ἡμέρα πού τοῦ εἶχε ἐμφανισθῆ ἡ ἀγία Εὐφημία, βρῆκε, καθ' ὑπόδειξη τοῦ γερο-Ἰωακείμ, τήν «Παναγούδα». Τό γεγονός τό αἰσθάνθηκε ὡς εὐλογία τῆς Ἀγίας καί συγκινημένος τήν εὐχαρίστησε γιά τήν πρόνοιά της.

Τό Καλύβι εἶχε βασικές ἐλλείψεις γιατί ἦταν παλαιό καί ἐγκαταλελειμμένο. Ἐλείπαν πόρτες, παράθυρα, ταβάνια· τό πάτωμα εἶχε τρύπες καί ἡ σκεπή ἔβαζε νερά. Ἄρχισε μέ πολύ κόπο τίς πλέον ἀναγκαῖες ἐπισκευές. Χρήματα δέν εἶχε, ἀλλά καί δύσκολα δεχόταν.

Ἐκτός ἀπό τήν ὁλόήμερη κοπιαστική ἐργασία εἶχε καί τόν κόσμο.

Ὅλη τήν ἡμέρα τοὺς δεχόταν, τοὺς κερνοῦσε καί θυσίαζε ὠρες πολλές μαζί τους γιά νά ἀκούσῃ τά προβλήματα τους, νά σηκώσῃ τόν σταυρό τους, νά πάρῃ τόν πόνο τους, νά συμβουλευθῇ, νά ἐπιτιμήσῃ, νά θεραπεύσῃ, ἀκόμη καί νά τοὺς διασκεδάσῃ, χωρίς καθόλου νά ὑπολογίζῃ, ἄν ὁ ἴδιος ἦταν ἄγρυπνος, νηστικός, διψασμένος, κουρασμένος, ἄρρωστος.

Σύν τῷ χρόνῳ ὅμως ὁ ἀριθμός τῶν ἐπισκεπτῶν αὐξήθηκε ὑπερβολικά· ξεπερνοῦσε τά ὅρια τῆς ἀντοχῆς του. Ἐλεγε ἐξομολογητικά: «Δέν ὀρίζω τόν ἑαυτό μου. Ἐχῶ γίνῃ πρόγραμμα τῶν ἀνθρώπων. Παλαιά ὁ νοῦς μου βυθιζόταν στήν εὐχή. Τώρα ζῶ τά προβλήματα τῶν ἀνθρώπων. Πολλές φορές πετιέμαι στόν ὕπνο!».

Παρ' ὅτι ὅμως τοὺς δεχόταν ὅλους, ὁ κόσμος δέν τόν ἀλλοίωσε· δέν τόν ἐκκοσμικεῦσε. Ἀντίθετα ὁ Γέροντας μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ μεταμόρφωνε τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐμφάνιση τοῦ ἀγίου Βλασίου

Ἦταν ἡ 21ῃ Ἰανουαρίου 1980, Κυριακή τοῦ Ἀσώτου, πρὸς Δευτέρα. Ὁ Γέροντας ἐνῶ προσευχόταν τό βράδυ στό Κελλί του μέ τό κομποσχοῖνι, βλέπει νά

παρουσιάζεται μέσα σέ φῶς ἕνας Ἅγιος ἄγνωστος πού φοροῦσε μανδύα καλογερικό. Δίπλα του στόν τοῖχο τοῦ Κελλιοῦ του, πάνω ἀπό τήν σόμπα φαίνονταν ἐρείπια Μοναστηριοῦ. Αἰσθανόταν ἀπερίγραπτη χαρά καί ἀγαλλίαση καί σκεφτόταν «ποιός Ἅγιος εἶναι;». Τότε ἄκουσε φωνή ἀπό τήν Ἐκκλησία: «Εἶναι ὁ ἅγιος Βλάσιος ἀπό τά Σκλάβαινα»²².

Ἀπό εὐγνωμοσύνη, γιά νά εὐχαριστήσῃ τόν Ἅγιο γιά τήν τιμή πού τοῦ ἔκανε, μετέβη στά Σκλάβαινα καί προσκύνῃσε τά χαριτόβρυτα Λείψανά του.

«Χριστέ μου, εὐλόγησέ με...»

Στίς 26 Μαρτίου 1984 συνέβη στόν Γέροντα ἕνα γεγονός πού τό διηγήθηκε μετὰ ἀπό λίγες ἡμέρες ὡς ἐξῆς: «Ἐνῶ προσευχόμεον ἀντικρούζοντας τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, κάτι ἔνωσα μέσα μου καί πέφτοντας στό πάτωμα εἶπα: «Χριστέ μου, εὐλόγησέ με». Καί ἀμέσως αἰσθάνθηκα μιά εὐωδία γιά πολλή ὥρα νά γεμίζει ὅλο τό Κελλί μου. Ἀκόμη καί ἕνα χαλάκι γεμάτο χῶμα πού εἶχα καί αὐτό εὐωδίαζε. Ἔμεινα γονατιστός καί ἀσπαζόμεον καί αὐτό τό χαλάκι μέ τίς σκόνες».

«Φοβερό ὄραμα!»

Ὁ Γέροντας στίς 11-4-1984 τήν Τρίτη τῆς Διακαινισίμου, στίς 12 τά μεσάνυχτα, εἶδε ἕνα ὄραμα πού ἀναφέρεται στό φοβερό ἔγκλημα τῶν ἐκτρώσεων. Διηγήθηκε: «Ἐνῶ εἶχα ἀνάψει δύο κεράκια, ὅπως συνήθως, καί ὅταν κοιμᾶμαι ἀκόμη, γιά ὅσους πάσχουν ψυχικά καί σωματικά, πού συμπεριλαμβάνονται καί οἱ κεκοιμημένοι, βλέπω ἕνα φοβερό ὄραμα! Ἐναν κάμπο ἀπό σιτάρι, ἀλλά τό σιτάρι δέν εἶχε ξεσταχυάσει ἀκόμη, μόλις ἄρχιζε νά καλαμιάζῃ. Ἐγώ βρισκόμουν ἔξω ἀπό τήν μάνδρα τοῦ χωραφιοῦ καί κολλοῦσα κεριά ἀπ' ἔξω στόν τοῖχο γιά τούς κεκοιμημένους. Ἀριστερά ἦταν ἕνας τόπος ἀνώμαλος, κρημνώδης καί χέρσος, ὁ ὁποῖος σεῖόταν ἀπό μιά δυνατή βοή, ἀπό χιλιάδες φωνές σπαρακτικές, πού ἔκαναν νά ραγίζῃ καί ἡ πιό σκληρή καρδιά. Ἐνῶ ὑπέφερα ἀπό τό ἄκουσμα τῶν σπαρακτικῶν ἐκείνων φωνῶν καί δέν μπορούσα νά ἐξηγήσω τό ὄραμα, ἄκουσα μιά φωνή νά μοῦ λέη: «Ὁ μέν κάμπος μέ τό σπαρμένο σιτάρι, πού δέν ἔχει ξεσταχυάσει, εἶναι τό κοιμητήρι μέ τίς ψυχές τῶν νεκρῶν πού θ' ἀναστηθοῦν. Ὁ δέ τόπος ἐκεῖνος, πού σεῖεται ἀπό τίς σπαρακτικές φωνές, εἶναι ὁ τόπος πού βρίσκονται οἱ ψυχές τῶν παιδιῶν ἀπό τίς ἐκτρώσεις».

»Ἐνῶ λοιπόν συνήλθα ἀπό τό ὄραμα, δέν μπορούσα ὅμως νά συνέλθω ἀπό τόν πολύ πόνου πού ἔνωσα καί δέν μπορούσα νά πλαγιάσω, γιά νά ξεκουρασθῶ λίγο, παρ' ὅλο πού ἤμουν κατάκοπος ἀπό τήν ὀδοιπορία καί ὀρθοστασία τῆς προηγούμενης ἡμέρας!»

---

²² Βλ. καί ἀρχιμ. Αὐγουστίνου Κατσαμπίρη, Ὁ Ἅγιος Ἱερομάρτυς Βλάσιος ὁ Ἀκαρνάν, Ἀθήναι 1990, σ. 525.

«Ἡ Παναγία!»

Διηγῆθηκε ὁ Γέροντας: «Τὴν περασμένη Σαρακοστή²³ παρουσιάστηκε ἡ Παναγία ντυμένη στ' ἄσπρα. Μοῦ εἶπε ὅτι θὰ συμβοῦν πολλά στὸν κόσμον, γι' αὐτὸ νὰ φροντίσω νὰ πάρω... (κάτι πού ἀφοροῦσε προσωπικά τὸν ἴδιο)».

Φανερώθηκε κοντὰ στὴν βορειοανατολική γωνία τῆς Καλύβης του. Ὅταν τὴν εἶδε ὁ Γέροντας, εἶπε ταπεινά: «Παναγία μου, καὶ ὁ τόπος εἶναι βρώμικος²⁴ καὶ ἐγὼ βρώμικος». Ὅμως ἔκτοτε εὐλαβεῖτο καὶ τὸν τόπο «οὐ ἔστησαν οἱ πόδες» τῆς ἀχράντου Θεομήτορος. Ἦθελε στὸ μέρος ἐκεῖνο νὰ φυτέψῃ λουλούδια, γιὰ νὰ μὴν πατιέται.

Περί Ἀντιχρίστου, 666 καὶ ταυτοτήτων

Ὁ π. Παῖσιος συμμεριζόταν τίς ἀγωνίες τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπαντοῦσε στὸν προβληματισμό τους. Ἐνα θέμα πού προβληματίσε ιδιαίτερα ἐκεῖνη τὴν περίοδο τοὺς πιστοὺς, ἦταν καὶ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων.

Ὁ Γέροντας ἔλαβε θέση καὶ μίλησε ξεκάθαρα. Δέν ἀρκέσθηκε μόνο νὰ ἀπαντᾷ στὰ πολλά ἐρωτήματα τῶν πιστῶν, ἀλλὰ τὸ ἔτος 1987 ἔγραψε τὴν γνωστὴ του ἐπιστολή: «Σημεῖα τῶν καιρῶν-666»²⁵. Ἐγινε μὲ ἀνακούφιση δεκτὴ καὶ μέχρι σήμερα καθοδηγεῖ. Πολλοὶ ἀναθεώρησαν τίς ἀπόψεις τους, καὶ συντάχθηκαν μὲ τίς ἀπόψεις τοῦ Γέροντα. Ἐπειδὴ προεἶδε ὅτι καὶ στὸ μέλλον θὰ χρειασθεῖ, τὴν ἔγραψε ἰδιοχειρῶς καὶ τὴν ὑπέγραψε, γιὰ νὰ μὴν ἀλλοιωθοῦν οἱ ἀπόψεις του, πού τίς κράτησε ὡς τὴν κοίμησή του.

Συμπερασματικά ὁ Γέροντας πίστευε ὅτι: Τὸ σφράγισμα εἶναι ἄρνηση. Ἀκόμη καὶ ἡ ταυτότητα εἶναι ἄρνηση. Ὅταν ἔχουν πάνω στὴν ταυτότητα τὸ σύμβολο τοῦ διαβόλου 666²⁶ καὶ ὑπογράφω, ἄρα τὸ ἀποδέχομαι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα. Εἶναι ἄρνηση, ξεκάθαρα πρᾶγματα. Ἀρνεῖσαι τὸ Ἅγιο Βάπτισμα, βάζεις ἄλλη σφραγίδα, ἀρνεῖσαι τὴν σφραγίδα τοῦ Χριστοῦ καὶ παίρνεις τοῦ διαβόλου. Ἄλλο εἶναι πού στὰ νομίσματα ἔχουν τὸ 666 -»ἀπόδοτε τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι...»²⁷- καὶ ἄλλο ἡ ταυτότητα πού εἶναι κάτι τὸ προσωπικό.

»Ἀκόμη καὶ ἂν δεχθῆ νὰ σφραγισθῆ κανεὶς ἀπὸ ἀδικοιολόγητη ἄγνοια ἢ ἀδιανοησία, πάλι χάνει τὴν θεία χάρι καὶ δέχεται δαιμονικὴ ἐνέργεια».

«Μεταμόρφωσις»

Ἦταν ἡ 28η Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1992. Σὲ ἓνα Κελλί τῆς Καψάλας γινόταν ἀγρυπνία πρὸς τιμὴν τοῦ ὁσίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου. Μεταξὺ τῶν πατέρων ἦταν καὶ

²³ Στὶς 21 Φεβρουαρίου 1985.

²⁴ Ἴσως ἐπειδὴ μερικὲς φορές πετοῦσε ἐκεῖ κοντὰ φλοῦδες.

²⁵ Παραπέμπω τὸν ἀναγνώστη στὴν ἐπιστολή τοῦ Γέροντα πού κυκλοφόρησε αὐτοτελῶς, καθὼς καὶ σὲ ἓνα φυλλάδιο, πού περιέχει ἀποσπάσματα ἀπομαγνητοφωνημένης συνομιλίας του γι' αὐτὰ τὰ θέματα, Ἐκδόση Καλύβης Αναστάσεως, Καψάλα 1995. Βλ. ἐπίσης Γέροντος Παΐσιου, Λόγοι Β', σ. 175-192.

²⁶ Ἀποκ. ιζ', 18.

²⁷ Λουκ. κ', 25.

Κατουνάκια

Παναγούδα

Σκήτη Ίβήρων

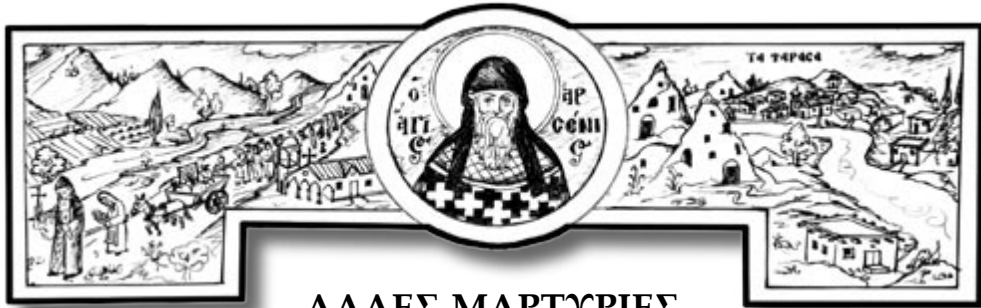

Παναγούδα

ὁ γέροντας Παῖσιος, πού εὐλαβεῖτο ἰδιαίτερος τόν ἅγιο Ἰσαάκ. Συμμετεῖχε στήν ἀγρυπνία ἀπό ἕνα Κελλάκι, πού ἦταν συνέχεια τῆς μικρῆς Λιτῆς.

Πρὶν ἀπό τήν εἴσοδο τοῦ Ἑσπερινοῦ οἱ ψάλτες ἦταν ὅλοι στόν δεξιό χορό καί ἔψαλλαν τό δοξαστικό. Στό μικρό Ἐκκλησάκι ἐπικρατοῦσε ἔντονα κατανυκτική ἀτμόσφαιρα. Ὅλοι ἄκουγαν μέ προσοχή. Τήν ἀγρυπνία παρακολουθοῦσαν καί δύο Ὁρθόδοξοι Λιβανέζοι, ἕνας κληρικός καί ἕνας νέος, πού τήν ὥρα ἐκείνη στέκονταν στά στασίδια τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ. Σέ μιά στιγμή γύρισε νά πῆ κάτι ὁ κληρικός στό νέο καί βλέπει τόν Γέροντα ὄρθιο, ὑπερυψωμένον ἀπό τό ἔδαφος 25-30 ἑκατοστά, νά κρατᾷ μέ τό ἀριστερό χέρι τό κομποσχοῖνι του καί νά βρίσκεται ὀλόκληρος μέσα σέ φῶς. Τά ἀκάλυπτα μέρη τοῦ σώματός του, πρόσωπο καί χέρια, ἐξέπεμπαν φῶς· πολύ δυνατό φῶς! Αντικρύζοντας τό ἀσυνήθιστο καί ὑπερκόσμιο θέαμα τοῦ ἦρθε νά ξεφωνήση, ἀλλά ἡ φωνή του δέν ἔβγαине. Βλέποντας τήν ἐκπληξη τοῦ κληρικοῦ ἐστράφη καί ὁ νέος πρὸς τά πίσω καί εἶδε καί αὐτός τό ἴδιο θέαμα. Ὁ Γέροντας εἶχε λίγο σκυμμένο τό κεφάλι, προσέχοντας στόν ἑαυτό του. Φαινόταν εὐχαριστημένος καί μειδιοῦσε. Αἴφνης δέν μποροῦσαν νά τόν ἀντικρύσουν θαμβωμένοι ἀπό τό φῶς πού εἶχε δυναμώσει. Ὅταν σέ λίγο κατώρθωσαν νά σηκώσουν πάλι τά μάτια τους νά τόν κοιτάξουν, τόν εἶδαν πλέον στήν φυσιολογική του κατάσταση.

Ἔργόχειρα τοῦ Γέροντα

ΑΛΛΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΩΝ

«Έχεις σπασμένα πόδια»

Γραπτή μαρτυρία Κωνσταντίνου... από Α.:

«Ήταν ή πρώτη φορά πού πήγαινα στον π. Παΐσιο. Μέ ρώτησε:

– Κώστα, πώς ήρθες εδώ; Έσύ έχεις σπασμένα πόδια.

»Καί συνέχισε:

– Κώστα, ό Θεός για νά τήν πάρη, τήν αγάπησε πιά πολύ.

– Ποιά πάτερ; Ρώτησα μέ απορία.

– Τή μνηστή σου.

»Πράγματι, τό 1991 είχα πάθει σοβαρό ατύχημα, είχα σπάσει τά πόδια μου καί σκοτώθηκε ή μνηστή μου».

«Θά πάρουμε τήν Πόλη»

Μιά ομάδα μαθητῶν τῆς Αθωνιάδος Σχολῆς συμφώνησαν νά ρωτήσουν τόν Γέροντα ἄν θά πάρουμε τήν Πόλη καί ἄν θά ζοῦν καί οἱ ἴδιοι τότε.

Πῆγαν στό Καλύβι του, πήραν κέρασμα, ἀλλά ντρέπονταν νά ρωτήσουν. Ὁ ἕνας ἔκανε νόημα στόν ἄλλο καί τελικά κανείς δέν τολμοῦσε νά κάνη τήν ἐρώτηση. Τότε τούς λέγει ό Γέροντας: «Τί εἶναι, βρέ παλληκάρια; Τί θέλετε νά ρωτήσετε; Για τήν Πόλη; Θά τήν πάρουμε καί θά ζεῖτε κιόλας».

Ἐνα παιδί μετέφερε τά λόγια τοῦ Γέροντα στόν δάσκαλο Κωνσταντῖνο Μαλλίδη, πού ἦταν καλός Χριστιανός καί θερμός πατριώτης. Αὐτός ἤρθε μέ ἐνδιαφέρον νά βεβαιωθῆ καλύτερα ἀπό τόν ἴδιο τόν Γέροντα, καί ρώτησε για τήν Πόλη. Ὁ Γέροντας τοῦ ἀπάντησε: «Ἄστα αὐτά, Κώστα· δέν εἶναι για μᾶς αὐτά. Ἐμεῖς για ἄλλη Πόλη πρέπει νά ἐτοιμαζώμαστε».

Αὐτά ἦταν προσημάνσεις για τόν ἐπικείμενο θάνατό τους, γιατί πράγματι δέν ἄργησε νά φύγη πρῶτα ό Κώστας καί ὕστερα ό Γέροντας, για τήν ἀληθινή καί οὐράνια Πατρίδα μας, «τήν καινήν πόλιν», τήν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

Ὁ Γέροντας καί οἱ νέοι

Ὁ Γέροντας εἶχε ιδιαίτερη πνευματική σχέση μέ τούς νέους. Τούς ἀγαποῦσε πραγματικά σάν παιδιά του, ἐνδιαφερόταν νά βροῦν τόν δρόμο τους καί προσευχόταν γι' αὐτούς. Τούς βοηθοῦσε νά ὑπερβοῦν τίς δυσκολίες καί τά προβλήματά τους. Συνέπασχε καί συμπονοῦσε μαζί τους. Αὐτοί διαισθανόμενοι τήν μεγάλη του ἀγάπη, τοῦ εἶχαν ἀπεριόριστη ἐμπιστοσύνη, τοῦ ἔκαναν ὑπακοή, καί κυριολεκτικά τόν λάτρευαν. Ἐβλεπες στό Κελλί του ναρκωμανεῖς, ἀναρχικούς, παραστρατημένους, ψυχασθενεῖς, μπερδεμένους, ἀπελπισμένους μέχρι αὐτοκτονίας... Ἀφοῦ μέ τίς συμβουλές τοῦ Γέροντα μετανοοῦσαν καί συνέρχονταν, στήν συνέχεια τόν ἐπισκέπτονταν ἀλλοιωμένοι πνευματικά, ἀλλά καί κήρυκες μετανοίας στους φίλους τους, πού τούς ἔφερναν μαζί τους στόν Γέροντα. Γιά νά φανῆ ὁ τρόπος βοηθείας σημειώνονται ἐνδεικτικῶς λίγα περιστατικά:

*

Βοήθησε πολλούς τοξικομανεῖς νά ἀποτοξινωθοῦν. Στήν ἀρχή κατώρθωνε νά ξυπνήσει τό ἐνδιαφέρον τους, νά ἐπικοινωνήσουν μαζί τους κερδίζοντας τήν ἐμπιστοσύνη τους. Τόν παρακολουθοῦσαν μέ προσοχή καί δέχονταν τίς συμβουλές του. Πολλοί μέ τήν προσευχή καί τήν βοήθειά του ἀπελευθερώθηκαν ἀπό τό πάθος καί ἔγιναν θερμοί Χριστιανοί καί καλοί οἰκογενειάρχες. Ἐλεγε μέ συμπόνια: «Τά καημένα, δέν μποροῦν νά συμμαζευτοῦν. Ἡ νεολαία σήμερα ἀχρηστεύεται μόνη της». Ὁ ἴδιος τούς ἔδενε τά κορδόνια ἀπό τά παπούτσια, ἔδιωχνε τίς μύγες πού τούς ἐνωχλοῦσαν καί τακτοποιοῦσε τά μαλλιά τους πού ἔπεφταν στά μάτια τους. Τούς συμβούλευε νά ἐξομολογηθοῦν, νά ζοῦν πνευματική ζωή, νά βροῦν μιά ἀπλή ἐργασία, γιά νά ἀπασχολοῦνται. Συνιστοῦσε νά τρῶνε καρότα καί τούς ἔδινε καί ἄλλες πρακτικές ὁδηγίες. Τούς ἔστελνε σέ κατάλληλο περιβάλλον γιά ἀποτοξίνωση, τούς βοηθοῦσε νά ἐνταχθοῦν στήν κοινωνία καί νά δημιουργήσουν οἰκογένεια.

Κάποιος ναρκωμανής νέος, προσπαθοῦσε νά κόψει τό πάθος του ἀπό τό ὅποιο ὑπέφερε ὁ ἴδιος καί ἡ οἰκογένειά του. Ἄν καί μέσα του εἶχε μιά ἀμυδρά καί ἀκα-

Ὁ Γέροντας μέ προσκυνητές

Φωτογραφία π. Γαβριήλ Φιλοθεΐτου

θόριστη εικόνα για τόν π. Παΐσιο, ἐν τούτοις στήριξε σ' αὐτόν τήν τελευταία του ἐλπίδα. «Θᾶχει αὐτός κανένα φάρμακο γιά νά τά κόψω», σκεφτόταν κατηφορίζοντας πρὸς τήν «Παναγούδα». Μόλις τόν εἶδε ὁ Γέροντας τοῦ εἶπε χαμογελώντας: «Ἐλα, ἔλα' ἔχω κάτι καλά χάπια γιά σένα», καί τοῦ ἔβαλε στήν φούχτα του λίγα φουντούκια.

Πράγματι τά «χάπια» του ἀποδείχθηκαν ἀποτελεσματικά καί ἔγινε τό θαῦμα. Ἡ ἐξάρτηση τοῦ νέου ἀπό τά ναρκωτικά κόπηκε «μαχαίρι»!

*

Εἶναι πολλές οἱ περιπτώσεις πού μανιώδεις καπνιστές ἔκοψαν τό τσιγάρο χάρι στόν Γέροντα. Τά λόγια του δέν ἦταν ἀπλές συμβουλές ἀλλά εἶχαν δύναμη. Ἐφερναν διάθεση ἀποστροφῆς πρὸς τό τσιγάρο καί κοβόταν ἢ ἐπιθυμία νά καπνίσουν. Ἀλλά περισσότερο βοηθοῦσε μέ τήν προσευχή του.

*

Ὁ Γέροντας θεωροῦσε καταστρεπτική τήν ἐπίδραση τῆς τηλεόρασεως γιά ὅλους καί ιδιαίτερα γιά τά παιδιά καί τούς νέους. Ἀνέφερε μέ πόνον περιπτώσεις παιδιῶν πού οἱ γονεῖς τους, γιά νά ἔχουν τήν ἡσυχία τους, τά ἄφηναν ὠρες νά βλέπουν τηλεόραση, μέ ἀποτέλεσμα νά καταστρέφονται διανοητικά, ψυχικά καί σωματικά. Τόνιζε ἐπί πλέον τήν βλάβη πού φέρνει στό σῶμα μέ τήν ἀκτινοβολία πού ἐκπέμπει στά κυοφορούμενα βρέφη καί στά μικρά παιδιά. Μιλοῦσε ἀκόμη καί γιά δαιμονικές ἐπιδράσεις. Γι' αὐτό σέ κάθε εὐκαιρία ἀπέτρεπε ἀπό τήν τηλεόραση καί συμβούλευε νά τήν πετάξουν ἀπό τό σπίτι δίνοντας στά παιδιά τους κάτι ἄλλο πνευματικό (βίους Ἁγίων, ἀγρυπνίες καί προσκυνήματα) ἢ οὐδέτερο (ἀθῶα παιχνίδια καί ἐκδρομές).

Ι'. ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΜΑΚΑΡΙΑ ΚΟΙΜΗΣΗ

Πόνος και ασθένειες

Οπως προαναφέρθηκε, η άσκηση και ο πόνος συνώδευαν ισοβίως τον Γέροντα. Ο πόνος και οι ασθένειες του είχαν γίνει σχεδόν μόνιμη κατάσταση. Ο ίδιος πονούσε αλλά παρηγορούσε τους πονεμένους.

Όταν έγχειρίστηκε στους πνεύμονες, κρουολόγησε και του έδωσαν ισχυρή αντίβωση, ενώ ήταν νηστικός. Του φάνηκε «σάν νά ξεφλουδίστηκαν τά έντερά του». Έκτοτε απέκτησε μεγάλη ευαισθησία. Μέ το παραμικρό κρουολόγημα είχε ένοχλήσεις, γουργουρητά και έβγαζε άφρους και αίμα. Τό ίδιο συνέβαινε και μέ όρισμένες τροφές.

Τά τελευταία χρόνια είχε συχνότερη αίμορραγία στά έντερα, πού σταδιακά αύξανε. Έξαντλείτο από τήν αίμορραγία και τήν μεγάλη κούραση. «Μου έρχεται μερικές φορές νά σβήσω», έλεγε.

Μερικές φορές μάλιστα έπεφτε λιπόθυμος στην αύλή τής Καλύβης του, και όταν συνερχόταν ευχαριστούσε τόν Θεό, πού δέν τόν είδε κανείς.

Από τήν μεγάλη απώλεια αίματος τό πρόσωπό του έγινε κάτωχρο.

Ο Γέροντας δέν άνησυχούσε. Ο ίδιος ήξερε καλύτερα από τόν καθένα και για τήν ασθένεια και για τό τέλος του, πού αισθανόταν νά πλησιάζη, αλλά δέν τό έλεγε σέ όλους.

Ο Γέροντας, στις 22 Οκτωβρίου 1993, βγήκε από τό Άγιον Όρος, για τήν άγρυπνία του όσιου Αρσενίου στην Σουρωτή. Αυτή όμως έπρόκειτο νά είναι ή τελευταία έξοδός του. Δέν θά επέστρεφε πλέον ούτε κεκοιμημένος.

Έν τώ μεταξύ έπαθε ειλεό. Έφραξαν τά έντερα, σταμάτησε για λίγο και ή αίμορραγία. Έκ των πραγμάτων αναγκάστηκε νά ύποκύψη στις παρακλήσεις νά ύποβληθῆ σέ εξέτασεις.

Η ασθένειά του εξελίχθηκε έν συντομία ως εξής:

Στό Θεαγένειο Νοσοκομείο οι γιατροί διεπίστωσαν τήν ύπαρξη προχωρημένου καρκίνου.

Άκολουθώντας τήν ύπόδειξη του γιατρού πήγαινε για άκτινοβολίες, ώστε νά προετοιμασθῆ ό όγκος για τήν έγχείρηση. Αφαιρέθηκε ό όγκος του παχέος έντέρου, αλλά ή νόσος εξελισσόταν τρομερά γρήγορα. Σέ όλο αυτό τό διάστημα ήταν χαριτωμένος και ευδιάθετος, και έλεγε τά όμορφα άστεία του, σάν νά μήν ήταν αυτός ό ασθενής. Παρηγορούσε και ανακούφιζε όποιον πήγαινε κοντά του.

– Γέροντα, γιατί δέν κάνετε προσευχή νά σās θεραπεύση ό Θεός, άφου σās έχουμε τόσο ανάγκη, τόν ρώτησε κάποιος.

Έτος 1992. Τό τελευταίω Πάσχα του Γέροντα μέ τούς πατέρες.

– Τί; Νά κοροϊδεύουμε τόν Θεό; Αφού εγώ ζήτησα νά μου δώση αυτή τήν ἀρώστια...

Μακαρία καί ἀφανής κοίμηση

Ἐνῶ ὑποτασσόταν ταπεινά στίς ὑποδείξεις τῶν γιατρῶν, κάποια ἡμέρα κάλεσε τόν γιατρό καί τοῦ εἶπε:

– Ἐδῶ θά σταματήσουμε τήν θεραπεία.

– Γιατί, Γέροντα;

– Τώρα θά κάνεις ὑπακοή ἐσύ. Θά δώσεις ἐντολή νά σταματήσουμε. Τώρα δέν μπορῶ νά κάνω τίποτε. Χθές θέλησα νά προσευχηθῶ γονατιστός καί δέν μπόρεσα. Δέν μπορῶ νά δῶ κανέναν' ἔληξε ἡ ἀποστολή μου. Αὐτό ἦταν. Ἐδῶ θά μέ ἀφήσετε.

– Γέροντα, τό συκῶτι σας πρήστηκε καί σᾶς πονάει, τοῦ εἶπα, γιατί εἶχε κάνει μεταστάσεις φοβερές.

»Χαμογέλασε καί μοῦ εἶπε:

– Ἄ, αὐτό εἶναι τό καμάρι μου, μή στενοχωριέσαι. Αὐτό μέ κράτησε ὡς τά ἑβδομήντα, καί αὐτό τώρα μέ στέλνει, ὅσο πιό γρήγορα μπορεῖ, ἐκεῖ πού πρέπει νά πάω. Μή στενοχωριέσαι γι' αὐτό, μιὰ χαρά εἶμαι».

Δέν δεχόταν νά κάνη ἐνέσεις παυσίπονες. Δέν ἤθελε νά λείψη τελείως ὁ πόνος.

Ὁ Γέροντας εἶχε ἐπιθυμία νά ἐπιστρέψῃ στό Ἅγιον Ὄρος. Νά κοιμηθῆ καί νά ταφῆ ἀφανῶς στό Περιβόλι τῆς Παναγίας,

Ἀλλά καί πάλι ἐμποδίστηκε ἀπό νέα ἐπιδείνωση τῆς ἀσθενείας. Πίσω ἀπό αὐτές τίς δυσκολίες καί τά ἐμπόδια κρυβόταν τό θέλημα τοῦ Θεοῦ. Δηλαδή νά ταφῆ ἔξω στόν κόσμο. Οἱ ἄνθρωποι, ὅσο τόν εἶχαν ἀνάγκη, ὅταν ζοῦσε, ἄλλο τόσο θά τόν χρειάζονταν καί μετὰ τήν κοίμησή του.

Οἱ πόνοι συνεχῶς ἐπιτείνονταν καί ἔφθασαν πλέον νά ἰσοτιμοῦνται μέ τούς πόνους τῶν μαρτύρων.

Δέν πανικοβαλλόταν, δέν γόγγυζε, ἀλλά υπέμενε καί δοξολογοῦσε.

Ἐλεγε: «Ὅσο μέ ὠφέλησαν οἱ ἀρρώστιες, δέν μέ ὠφέλησε ἡ ἀσκηση πού σάν μοναχός ἔκανα τόσα χρόνια».

Στήν ἑορτή τῆς ἀγίας Εὐφημίας, 11 Ἰουλίου (ν.ή.), ἡμέρα Δευτέρα, κοινώ-νησε γιά τελευταία φορά γονατιστός στό κρεβάτι του, ἀφού πλέον ἀδυνα-τοῦσε νά μεταβῆ στήν Ἐκκλησία.

Εἶχε σταματήσει νά βλέπῃ κόσμο. Ἦθελε νά εἶναι μόνος, νά προσεύχεται ἀπερίσπαστα καί νά προετοιμασθῆ καλύτερα γιά τήν ἔξοδό του. Ἐξυπηρε-τεῖτο μέχρι τέλους μόνος, ἐταλαιπωρεῖτο ἀφάνταστα, ἦταν ὁμως χαρούμε-νος καί εἰρηνικός.

Ὁ Γέροντας πέρασε τήν τελευταία νύχτα μαρτυρική. Ἐπεκαλεῖτο τήν Πα-

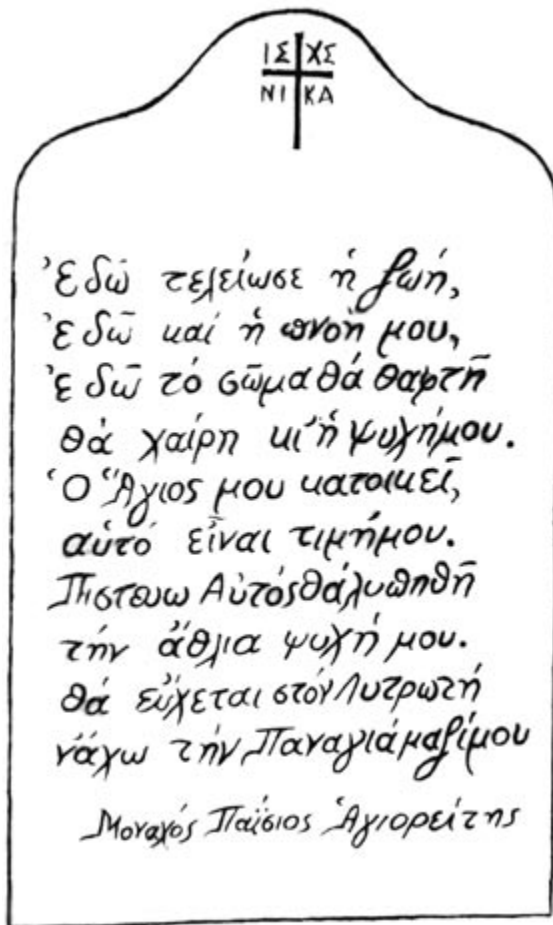
Ὁ ἀπέριττος τάφος τοῦ Γέροντα στήν Ἱ.Μ. Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου Σουρωτῆς

ναγία μέσα στους πόνους του: «Γλυκειά μου Παναγία», ἔλεγε. Ἐχασε τίς αἰσθήσεις του γιά δύο ὥρες, καί ὅταν συνήλθε, μέ σβησμένη φωνή εἶπε: «Μαρτύριο, πραγματικό μαρτύριο», καί ἔπειτα ἐκοιμήθη εἰρηνικά. Ἦταν ἡ 12η Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1994, ἡμέρα Τρίτη καί ὥρα 11η π.μ. καί μέ τό παλαιό ἑορτολόγιο ἡ 29η Ἰουνίου, μνήμη τῶν πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καί Παύλου.

Ἐνταφιάσθηκε πίσω ἀπό τόν ναό τοῦ ὁσίου Ἀρσενίου, χωρίς νά μάθη καί χωρίς νά κληθῆ κανεῖς στήν κηδεῖα του. Αὐτό ἦταν τό θέλημα τοῦ Γέροντα. Νά γίνη ἀφανῶς ἡ κηδεῖα του.

Μετά ἀπό τρεῖς ἡμέρες, πού ἔγινε γνωστή ἡ κοίμησή του, τό τί συνέβη εἶναι ἀπερίγραπτο. Ἀπό ὅλα τά μέρη μιά κοσμοσυρροή ξεχυνόταν γιά νά προσκυνήσουν τόν τάφο του. Ἐβλεπε κανεῖς αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις ἀγάπης καί εὐλαβείας. Ἄλλοι τόν ἐπεκαλοῦντο ὡς Ἅγιο. Ἄλλοι ἀπό εὐλάβεια ἔπαιρναν χῶμα ἀπό τόν τάφο του. Ὅσοι εἶχαν κάποιο προσωπικό του ἀντικείμενο τό θεωροῦσαν μεγάλη εὐλογία.

Ἐπάνω στόν ἀπέριττο τάφο του, σέ μαρμαρίνη πλάκα, χαράχθηκε τό ποίημα πού γράφτηκε ἀπό τόν ἴδιο:

ΙΑ΄. ΘΑΥΜΑΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ

«Οὐκ ἀπέστη ἡμῶν»

Ο Γέροντας δέν ἔπαυσε νά βοηθᾷ τούς ἀνθρώπους καί μετά τήν κοίμησή του. Οἱ ἀνθρώποι καταφεύγουν στόν Γέροντα καί ζητοῦν τίς πρεσβείες του, ἐπειδή πιστεύουν στήν ἀγιότητά του. Ὁ τάφος του ἔγινε πανορθόδοξο προσκύνημα. Ἐχει πολλή εὐλογία καί χάρι. Συγκεντρώνει τούς πονεμένους καί παρηγορεῖ τούς θλιμμένους. Θεραπεύονται ἀσθενεῖς καί γίνονται πολλά θαύματα. Καί τό Κελλάκι του στό Ἅγιον Ὄρος ἔγινε ἐπίσης προσκύνημα. Καθημερινά περνοῦν ἐπισκέπτες πού εἶχαν γνωρίσει τόν Γέροντα καί εὐεργετήθηκαν, γιά νά τόν εὐχαριστήσουν ἢ ἄλλοι γιά νά δοῦν πού ζοῦσε.

Τά θαυμαστά γεγονότα πού κάνουν οἱ Ἅγιοι, ἐμφανίσεις καί θεραπείες, τά βλέπουμε καί στόν Γέροντα καί μετά τήν κοίμησή του. Ἰδιαιτέρως θεραπεύει καρκίνοπαθεῖς καί δαιμονισμένους. Ἐμφανίζεται καί σώζει πολλούς ἀπό τροχαῖα δυστυχήματα. Πολλοί ἀσθενεῖς τόν εἶδαν μέσα στά Νοσοκομεῖα. Διάφορα προσωπικά του ἀντικείμενα θαυματουργοῦν καί ἐκπέμπουν ἄρρητη εὐωδία.

Εἶναι ἀμέτρητα τά μετά τήν κοίμηση θαύματα τοῦ Γέροντα καί συνεχῶς γίνονται καί νέα.

«Διά τοῦ λόγου τό ἀληθές» σημειώνονται στήν συνέχεια ἐπιλεκτικά ἐλάχιστα, ἐπιβεβαιωμένα καί μαρτυρημένα ἀπό αὐτόπτες μάρτυρες.

Εὐωδία

Τό χάρισμα τῆς εὐωδίας καί μετά τήν κοίμηση τοῦ Γέροντα δέν ἐξαφανίστηκε. Πολλοί αἰσθάνονται εὐωδία, ὅταν προσκυνοῦν τόν τάφο του, ὅταν ἐπισκέπτονται τό Κελλάκι του στό Ἅγιον Ὄρος, ἢ ἄλλοι αἰσθάνονται εὐωδία ἐξερχόμενη ἀπό προσωπικά ἀντικείμενα ἢ ρούχα του.

Ὅπως μαρτυροῦν οἱ πατέρες πού διαδέχθηκαν τόν Γέροντα στό Κελλάκι του, «τόν πρῶτο καιρό μετά τήν κοίμησή του σχεδόν ὅλοι οἱ ἐπισκεπτόμενοι τό Κελλάκι αἰσθάνονταν αὐτή τήν ξεχωριστή εὐωδία.

Μαρτυρεῖ ὁ π. Α. Κ.: «Τήν χρονιά πού ἐκοιμήθη ὁ Γέροντας ἔγινε Λειτουργία τήν ἡμέρα πού ἐώραζε τό Κελλάκι του. Αἰσθάνθηκα κατά τήν ὥρα τῆς θείας Λειτουργίας ἰσχυρή εὐωδία, ἡ ὁποία μέ συνώδευσε μέχρι τό Κουτλουμουσί καί ἔπειτα χάθηκε».

Διάσωση παιδιού

Ο π. Χρήστος Τσάνταλης από τή Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης καί ἐφημέριος Κερασιᾶς, μέ ἑννέα παιδιά, καταθέτει: «Μερικά ἀπό τά παιδιά μου ἔπαιζαν στήν ταράτσα τοῦ σπιτιοῦ καί κάποια στιγμή ἄρχισαν νά πηδοῦν τόν φωταγωγό. Ἐνα ἀγοράκι μου ἔξι ἐτῶν, πού ἀκόμη δέν μιλάει καλά, θέλησε καί αὐτό νά πηδήξει. Βρέθηκε στό κενό καί σάν βολίδα ἔφυγε πρὸς τά κάτω. Ἐπese ἀπό τόν τρίτο ὄροφο. Ἦλθαν τά παιδιά τρομαγμένα καί μοῦ τό εἶπαν. Ἐτρεξα μέ χτυποκάρδι στό βάθος τοῦ φωταγωγοῦ, γιά νά περιμαζέψω τό μικρό. Ἐμεινα ἐκπληκτος ὅταν τό εἶδα νά ἔρχεται πρὸς τό μέρος μου κατακίτρινο ἀπό τόν φόβο. Τό πήγα στό Νοσοκομεῖο. Οἱ γιατροί τό ἐξέτασαν καί εἶπαν ὅτι δέν ἔχει τίποτε, οὔτε τό παραμικρό τραῦμα.

»Καταλάβαμε ὅτι πρόκειται περὶ θαύματος, καί σκέφθηκα πῶς ἡ θαυματουργός εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Νέας Μηχανιώνας ἔσωσε τό παιδί. Τό πήγα στήν εἰκόνα τῆς καί τό ρώτησα: «Αὐτή σέ φύλαξε;». Αὐτό ἀπάντησε «ὄχι». Μέ ὠδήγησε στήν φωτογραφία τοῦ π. Παΐσιου καί μοῦ τόν ἔδειξε μέ τό δάκτυλο (ὅτι δηλαδή αὐτός μέ κράτησε)».

Ἐπεμβάσεις σέ τροχαῖα

Ο κ. Στ. ἀπό τήν Καλαμάτα, κάτοικος Ἀθηνῶν, ταξίδευε μέ τό αὐτοκίνητό του πρὸς τά Ἰωάννινα. Καθ' ὁδόν ἔπese θῦμα ἰσχυρῆς μετωπικῆς συγκρούσεως, κατὰ τήν ὁποία τό αὐτοκίνητό του κυριολεκτικά διαλύθηκε καί ὁ ἴδιος τραυματίστηκε σοβαρά στό κεφάλι. Μεταφέρθηκε ἀναίσθητος στό Νοσοκομεῖο καί μπήκε στήν ἔντατική.

Ἐνῶ εὐρίσκετο στήν κατάσταση αὐτή, εἶδε μία φωτεινή νεφέλη καί στό μέσον ἕναν ἡλικιωμένο μοναχό. Παρ' ὅτι δέν εἶχε ἰδιαιτέρη σχέση μέ τήν Ἐκκλησία, ἐπειδή ἐκεῖνες τίς ἡμέρες εἶχε ἀκούσει ἀπό γνωστό του γιά κάποιον χαρισματοῦχο γέροντα Παῖσιο, μέσα στήν ἐκπληξή του ρώτησε αὐθόρμητα τόν ἄγνωστο μοναχό:

– Εἶσαι ὁ γέροντας Παῖσιος;

Ο Γέροντας δέν ἀπάντησε. Χαμογέλασε, τόν χάιδεψε ἑλαφρά στό κεφάλι καί τοῦ εἶπε:

– Μή φοβᾶσαι· θά γίνεις καλά!

Ο Στ. συνῆλθε. Ἄν καί σαστισμένος ἀπό τό παράδοξο τοῦ πράγματος, καί παρόλο πού ἀγνοοῦσε τόν θαυμαστό ἐπισκέπτη του, πίστεψε στήν διαβεβαίωσή του. Τήν διηγήθηκε μάλιστα μέ ἔντονο ὕφος καί στούς γιατρούς. Καί αὐτοί ἐκπληκτοὶ διαπιστώνοντας τήν ἀνθρωπίνως ἀνεξήγητη βελτίωσή του, ὡμολόγησαν:

– Ὅντως πρόκειται γιά θαῦμα!

Ἄφου βγῆκε ἀπό τό Νοσοκομεῖο, στόν δρόμο περνώντας μπροστά ἀπό ἕνα βιβλιοπωλεῖο ἐκπληκτος ἀντίκρουσε στήν βιτρίνα τόν σωτήρα του. Ἀνεγνώρισε τήν μορφή του στό ἐξώφυλλο ἑνός βιβλίου. Ἐτσι ἀνεκάλυψε τόν εὐεργέτη του καί γεμάτος εὐγνωμοσύνη τό ἀγόρασε καί τό διάβασε.

Συγκινημένος ἦλθε νά προσκυνήσῃ στήν «Παναγοῦδα» (Ἰανουάριος 1998), ὅπου καί διηγήθηκε τά ἀνωτέρω. Ἐκτός τοῦ ὅτι τόν διέσωσε ἀπό βέβαιο σωμα-

τικό θάνατο, ή επέμβαση του Γέροντα άλλαξε και ριζικά την ζωή του. Ανεζήτησε πνευματικό και έξωμολογήθηκε. Σταμάτησε την κοσμική ζωή παρά τις έντονες πιέσεις των συγγενών. «Μου είναι αδύνατο να συνεχίσω τα ίδια στον νού μου ἔρχεται συνέχεια τό χαμογελαστό φωτεινό πρόσωπο του Γέροντα», ἔλεγε μέ δάκρυα στά μάτια.

*

Διήγηση εὐλαβοῦς ἐγγάμου Ἰερέως πού σπουδάζει στήν Θεσσαλονίκη. «Πρό καιροῦ ἦρθε ἕνας νέος καί μου εἶπε: «Πάτερ, ἐγώ χθές ἔπρεπε νά εἶχα πεθάνει, ἀλλά ὁ Θεός μέ ἔσωσε. Καθώς ἔτρεχα μέ μεγάλη ταχύτητα χτύπησα μέ τήν μοτοσυκλέττα μου ἐπάνω σέ ἕνα αὐτοκίνητο καί πετάχθηκα μακριά. Τήν στιγμή ἐκείνη εἶδα ἕναν παππούλη νά μέ πιάνη γερά ἀπό τό δεξιό χέρι καί ἔτσι δέν ἔπαθα τίποτε».

»Εγώ (ὁ ἱερεύς) τοῦ ἔδειξα μερικές εἰκόνες Ἁγίων καί φωτογραφίες συγχρόνων Γερόντων. Μόλις εἶδε τόν γέροντα Παῖσιο, φώναξε συγκινημένος: «Αὐτός ἦταν».

»Ὑστερα ἀπό λίγες ἡμέρες ξαναἦρθε καί μου ἀνέφερε ὅτι ἐκ τῶν ὑστέρων ἀνεκάλυψε στό τσεπάκι τοῦ μπουφάν του, στόν δεξιό βραχίονα (ἀκριβῶς ἐκεῖ πού τόν ἔπιασε ὁ Γέροντας), δύο μικρές εἰκονίτσες, μιά τοῦ Χριστοῦ καί μιά τοῦ γέροντος Παΐσιου πού τίς εἶχε βάλει ἡ μητέρα του κρυφά».

Πνευματικές νεκραναστάσεις

Τά περισσότερα ἀλλά καί μεγαλύτερα θαύματα τοῦ Γέροντα εἶναι τά ἠθικά θαύματα. Πολλοί ἄνθρωποι ἀδιάφοροι θρησκευτικά, ἄθεοι ἐκ πεποιθήσεως, χωρίς ἠθικούς φραγμούς, εἶτε μετά ἀπό κάποια μεταθανάτια ἐμφάνισή του, εἶτε συχνότερα ἀπό τήν ἀνάγνωση κάποιου βιβλίου του ἀναστήθηκαν πνευματικά, εἰσηλθαν μέ ζῆλο στήν Ἐκκλησία καί κάποιοι καί στό μοναχικό στάδιο.

Νέος ζοῦσε στήν ἄγνοια καί στήν ἁμαρτία. Ὅχι τυχαῖα ἔπεσαν στά χέρια του οἱ Ἐπιστολές τοῦ Γέροντα, καί κυριολεκτικά συγκλονίστηκε. Ἄλλαξε ἡ ζωή του καί ἐπιθυμεῖ τόν μοναχικό βίο.

«Εγώ πρὶν ἕξι χρόνια», ὁμολογεῖ ἕνας νέος ἀπό τούς πολλούς, «ἤμουν ἀναρχικός. Φοροῦσα σκουλαρίκια καί ἔπαιρνα ναρκωτικά. Κάποιος ἀπό τήν παρέα μου εἶχε ἕνα βιβλίο τοῦ π. Παΐσιου καί μου τό ἔδωσε. Ἀπό περιέργεια τό ξεφύλλισα, μου κίνησε τό ἐνδιαφέρον καί τό τελείωσα μέσα σέ μιά νύχτα. Ἀπό τότε ἄλλαξε ἡ ζωή μου».

Τό κασκόλ του ἐξαφανίζει ὄγκο

Μαρτυρία Φιλίτσας... ἀπό τόν Βόλο:

«Βρέθηκα στήν δύσκολη θέση νά μήν μπορῶ νά βοηθήσω καί νά ἡρεμήσω, τήν ἀπελπισμένη ἀδερφή μου, μετά ἀπό τήν ἐνδειξη ὄγκου στήν μαστογραφία πού ἔκανε.

»Μέ σεβασμό ζήτησα ἀπό ἀγαπητή μου φίλη τήν πολύτιμη κληρονομιά της, τό κασκόλ τοῦ σεβαστοῦ γέροντος Παΐσιου. Κρατώντας το σφιχτά στήν ἀγκαλιά

μου, μέ χέρια τρεμάμενα, μέ έντονο χτυποκάρδι, έτρεξα καί τό ένα-πόθεσα στήν άγκαλιά της πασχούσης. Έκείνη μέ δάκρυα στά μάτια πήγε στό εικόνισμα καί προσευχήθηκε. Της ευχήθηκα περαστικά, καί τό επέστρεψα άμέσως στήν φίλη μου.

»Μετά από 4-5 μέρες ή άρρωστη επανέλαβε τήν μαστογραφία. Τό θαύμα είχε γίνει. Η μαστογραφία ήταν πεντακάθαρη. Ο όγκος είχε εξαφανιστή. Μεγάλη ή χάρι του γέροντος Παΐσιου».

Θεραπεία δαιμονισμένης

Ένα πρωινό του Δεκεμβρίου του έτους 1996 στήν έκθεση της Μονής στήν Σουρωτή βρίσκονταν εκεί ή υπεύθυνη άδελφή, ένα άνδρόγυνο μέ τό μικρό τους κοριτσάκι καί τόν πατέρα τους, δύο μεσόκοπες γυναίκες καί ένας νεαρός άνδρας. Ξαφνικά άκούστηκε μιά δυνατή κραυγή. Μιά από τίς μεσόκοπες γυναίκες, άρκετά εύσωμη, σωριάστηκε στό πάτωμα καί άρχισε νά χτυπιέται καί νά ωρύεται άγρια. Κουνούσε τό κεφάλι γρήγορα πέρα-δωθε. Τό θέαμα ήταν πολύ άσχημο. Η γυναίκα μέ τό παιδάκι βγήκαν έξω, ένω οί άλλοι πλησίασαν νά τήν βοηθήσουν. Η γυναίκα μούγκριζε, άγκομαχούσε καί έλεγε μέ μιά άγρια, άπειλητική, άνδρική φωνή: «Θά σās κανονίσω ρέ εγώ πού δέν πιστεύετε, θά σās δείξω εγώ... νά, τώρα άκόμα λίγο καί θά σās βάλω όλους στό χέρι μέ τό 666... θά μέ προσκυνάτε όλοι... χαμένοι, ήλίθιοι...» καί άλλες βρισιές.

Έπειτα άρχισε νά τσιρίζη καί έδειχνε φοβισμένη. «Παΐσιε, μέ καίς, μέ καίς, θέλεις νά μέ στείλης πίσω στό τάρατα... Καί αυτή ή χαμένη όλο σέ μοναστήρια μέ φέρνει... τί τήν βοηθάς; Μέ καίς, μέ καίς», καί στρίγγλιζε δυνατώτερα. Χτυπιόταν τόσο δυνατά, πού ύπήρχε φόβος νά σπάση τό κεφάλι της. Ήταν φανερό ότι τήν πείραζε ό δαίμονας.

«Ά... αααά, φώναζε πάλι... Νά, ήρθε καί ή Μαρία τώρα... μέ καίς Παΐσιε», έίπε μέ μιά δυνατή φωνή καί έμεινε άκίνητη σάν νά λιποθύμησε.

Πλησίασαν διστακτικά οί παριστάμενοι γιά νά τήν βοηθήσουν, ένω οί γυναίκες φρόντιζαν νά τήν σκεπάζουν μέ τά ρούχα της. Αφού τήν τακτοποίησαν, τήν σήκωσαν από τό πάτωμα. Είχε ανοίξει τά μάτια της καί έκλαιγε ήρεμα καί βουβά. Μιά ευχαριστία ξεχύθηκε από τά βάθη της καρδιάς της.

«Σ' ευχαριστώ, Γέροντα... Σέ ευχαριστώ, Θεέ μου», έλεγε καί ξανάλεγε μέ πολλή ευγνωμοσύνη. Σηκώθηκε, πήγε μπροστά σέ μιά εικόνα του Χριστού καί της Παναγίας καί αναλύθηκε σέ δυνατούς λυγμούς: «Θεέ μου... Θεέ μου. Πώς μέ καταδέχθηκες τήν άνάξια... Σέ ευχαριστώ, Θεέ μου, σέ ευχαριστώ, Γέροντα... Δέν άξιζα, Θεέ μου, τέτοια βοήθεια».

Η όλη σκηνή ήταν πολύ συγκινητική. Ύστερα χαιρέτησαν μέ ευγνωμοσύνη τήν άδελφή καί έφυγαν.

Η γυναίκα αυτή είχε δαιμόνιο. Φεύγοντας άνέφερε ότι τό προηγούμενο βράδυ είδε στόν ύπνο της τόν γέροντα Παΐσιο πού της έίπε: «Έλα στόν τάφο μου καί θά σέ κάνω καλά». Ήρθε στό Μοναστήρι, ρώτησε πού εΐναι ό τάφος του Γέροντα, προσκύνησε τόν τάφο καί ύστερα ήρθαν στήν έκθεση, όπου συνέβησαν τά παραπάνω.

Παρέχει ανάβλεψη

Μαρτυρία Ρωσσίδος, κυρίας Λαρίσας Νικολάεβνα Μάσλοβα, ιατροῦ, ἀπό τήν Μόσχα: «Ἐπαθα δυστύχημα μέ ἀποτέλεσμα τό ἀριστερό μου μάτι νά χάση τελείως τό φῶς του. Μέ ἔφεραν στό πρῶτο Γενικό Νοσοκομεῖο τῆς Μόσχας. Οἱ θάλαμοι ἦταν γεμᾶτοι, γι' αὐτό μέ ἔβαλαν στόν διάδρομο. Τή νύχτα δέν κοιμήθηκα καθόλου. Ἔκανα προσευχή καί στενοχωριόμουν πολύ. Πρὸς τό πρῶο, ἐνῶ ἤμουν σέ μιά κατάσταση μεταξύ ὕπνου καί ξύπνιου, ἦρθε ὁ μπάτουσκα Παῖσιος, τόν εἶδα μπροστά μου ὀλοφάνερα καί τόν ἀναγνώρισα, γιατί εἶχα διαβάσει ἕνα βιβλίο σχετικό μέ τήν ζωή του. Μοῦ σκέπασε τό κεφάλι μέ μιά πετσετούλα καί ἐξαφανίστηκε. Τήν ἴδια στιγμή κατάλαβα ὅτι βλέπει τό τυφλό μάτι μου. Οἱ γιατροί δέν χρειάσθηκε νά κάνουν τίποτε. Νοσηλεύτηκα στήν παραπάνω κλινική ἀπό 4 μέχρι 11 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 2002. Ὁ ἀριθμός τοῦ ἱστορικοῦ τῆς ἀσθενείας μου εἶναι 31171.

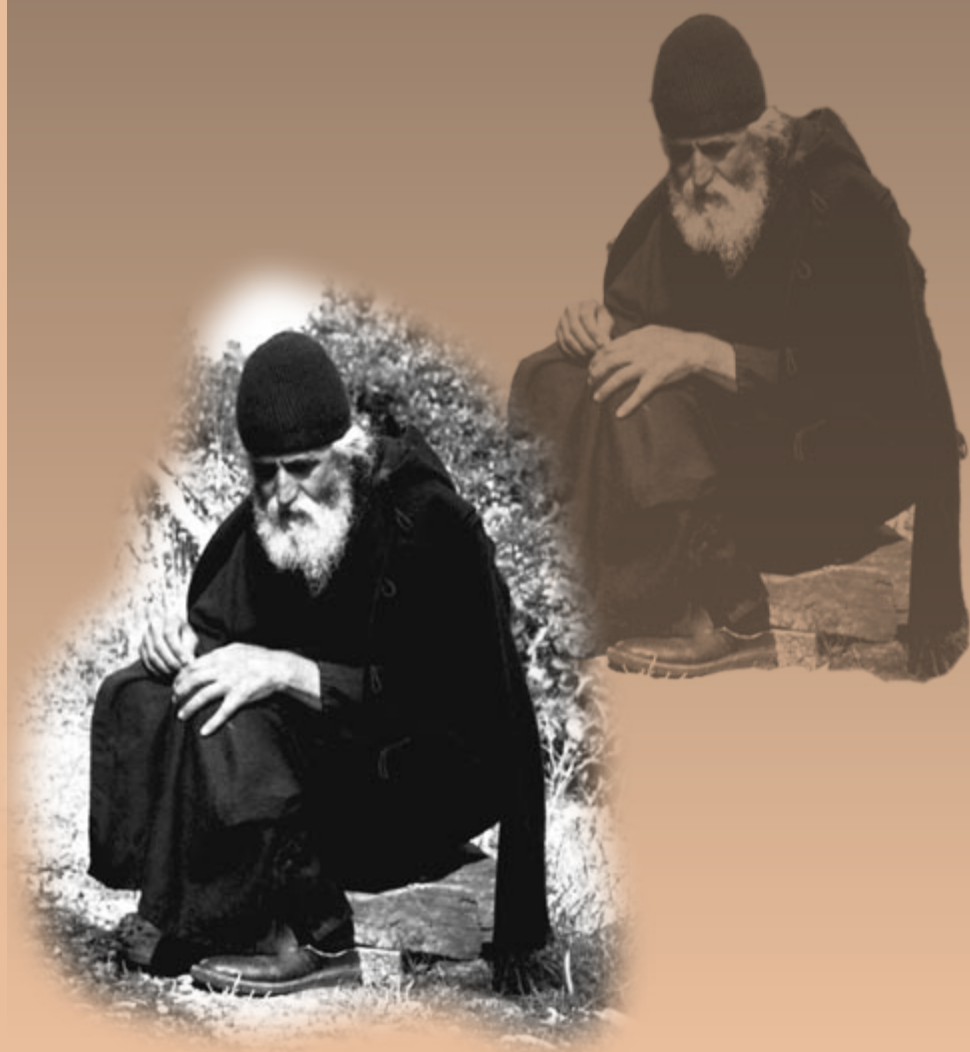
»Εὐχαριστῶ τόν Θεό γιά τό ἔλεός Του σέ μένα καί τόν μπάτουσκα Παῖσιο γιά τήν βοήθειά του».

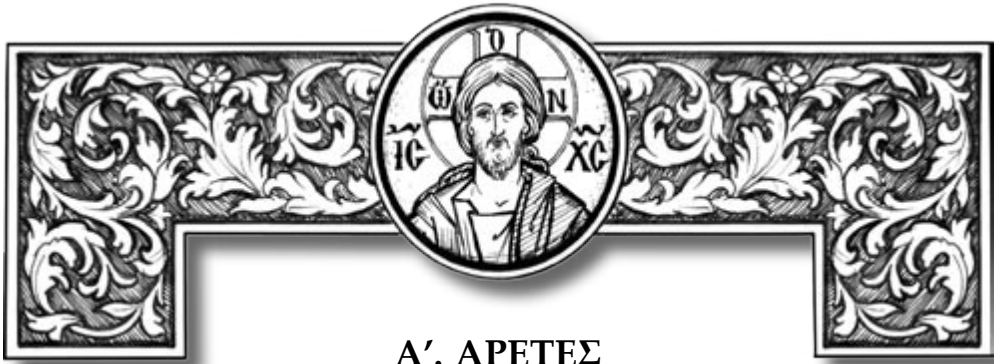

Παριστάμενος σέ κουρά μοναχῆς

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Α'. ΑΡΕΤΕΣ

«Πλουτοταπεινώσις»

Ὅπως τό ἄλας μπαίνει σέ ὅλα τὰ φαγητά καί τὰ νοστιμίζει, ἔτσι καί στήν ζωή τοῦ Γέροντα, σέ ὅλες τίς ἐκδηλώσεις, στά λόγια, στά γραπτά, στίς σχέσεις του μέ τούς ἄλλους, συναντοῦμε τήν ταπεινοφροσύνη. Ἐνδύθηκε ἡ ψυχή του σάν ἔνδυμα τήν ταπεινώση, τήν «στολή τῆς θεότητος»²⁸.

Τά θαύματα καί οἱ εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ ἀντί νά τοῦ φέρουν λογισμούς ὑπερηφανείας, γίνονταν ἀφορμές ταπεινώσεως καί μεγαλυτέρου ἀγῶνος. Αὐτή εἶναι ἡ ἰδιαιτερότητα τῆς ταπεινώσεώς του. Ταπεινώση ἀρχοντική, «πλουτοταπεινώσις»²⁹.

Ἀποστρεφόταν καί ἀπέφευγε τίς τιμές, τίς διακρίσεις, τὰ ἀξιώματα, τήν προβολή, ὅπως ἡ μέλισσα τόν καπνό. Εἶχε βαθειά καί ἀληθινή ταπεινοφροσύνη, ὅπως φαίνεται ἀπό αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις του.

Στήν Κέρκυρα ὅταν συνάντησε τόν φίλο καί συστρατιώτη του Παντελή Τζέκο, ἐκεῖνος τόν σύστησε στήν μητέρα του: «Αὐτός εἶναι πού μέ ἔσωσε». Ὁ Γέροντας τινάχθηκε ἐπάνω καί εἶπε ζωηρά: «Ὅχι, ὄχι ἐγώ, ὁ Κύριος».

Στήν ἐπικοινωνία μαζί του δέν ἔνωθεε διαφορά, δέν σέ ἄφηνε νά αισθάνεσαι κατώτερος, γιατί ὁ ἴδιος δέν αισθανόταν ὅτι στέκεται ψηλότερα, ἀλλά ἔβλεπε τούς ἄλλους ἀνωτέρους του.

Ἐλεγε γιά τήν ταπεινώση: «Δέν ἀρκεῖ μόνο νά διώχνουμε τούς λογισμούς ὑπερηφανείας, ἀλλά νά σκεφθοῦμε τήν θυσία καί τίς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καί τήν δική μας ἀχαριστία. Τότε ἡ καρδιά μας καί γρανιτένια νά εἶναι ραγίζει.

Θέλοντας νά δείξη τὰ ἀποτελέσματα τῆς ταπεινώσεως ἀνέφερε τό ἔξῃς: «Μιά φορά ἕνα γατάκι ἦταν ἄρρωστο. Τό καημένο, πήγαινε νά κάνη ἐμετό καί δυσκολευόταν πολύ, δέν μποροῦσε. Τό πόνεσα πού ὑπέφερε. Τό σταύρωσα, τίποτε! «Βρέ χαμένε», λέω στόν ἑαυτό μου, «ἕνα γατάκι δέν μπορεῖς νά βοηθήσης». Ὅταν ταπεινώθηκα, ἀμέσως ἔγινε καλά».

Γιά νά ἀποφύγη τίς ἐκδηλώσεις τιμῆς κατά τήν κηδεῖα του, ἀλλά καί στήν συνέχεια, ἐπιθυμοῦσε νά κοιμηθῇ καί νά ταφῇ ἀφανῶς στό Ἅγιον Ὅρος. Ἀλλά

²⁸ Ἀβ. Ἰσαάκ Λόγος Κ', σ. 76.

²⁹ «Ἄλλη ἢ τῶν πενθούντων σκυθρωπή ταπεινώσις, καί ἑτέρα ἢ τῶν ἐτι ἀμαρτανόντων τοῦ συνειδότος κατάγνωσις καί ἄλλη ἢ τοῖς τελείοις δι' ἐνεργείας Θεοῦ προσγινομένη μακαρία πλουτοταπεινώσις», Κλίμαξ Ε', θ'.

όταν πληροφορήθηκε ότι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν διαφορετικό, ταπεινά ὑπάκουσε καί ἔκοψε καί τήν τελευταία ἐπιθυμία του. Μόνο ζήτησε νά μήν κληθῆ κανείς στήν κηδεία του.

* * *

Ο γέροντας Παῖσιος εἶχε τήν μακαρία ἀπλότητα, εἶχε ἀγιότητα βίου, ἔβλεπε τό ἄκτιστο φῶς καί ζοῦσε μεγάλες καταστάσεις, ἀλλά εἶχε καί τήν πνευματική γνώση. Ἐγνώριζε πολύ καλά ὅτι αὐτά πού ζοῦσε ἦταν γεγονότα θεῖα, σπάνιες καταστάσεις χάριτος. Ἀλλά ἐγνώριζε καλύτερα ὅτι αὐτά ἦταν τοῦ Θεοῦ δικές του ἦταν μόνο οἱ ἁμαρτίες. Εἶχε πλήρη συνείδηση ὅτι ὅλα αὐτά ἦταν μιά ἐλεημοσύνη τοῦ Θεοῦ στόν ἴδιο. Γι' αὐτό ἔλεγε: «Εἶμαι ἕνα κονσερβοκούτι, πού γυαλίζει στόν ἥλιο καί φαίνεται χρυσό, ἀλλά εἶναι ἄδειο. Ἄν μέ ἐγκαταλείψῃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, θά γίνω ὁ πιό μέγανος ἀλήτης καί θά γυρίζω μέσα στήν Ὀμόνοια, πού καί σάν λαϊκός δέν πάτησα ποτέ σέ καφενεῖο».

Τήν μεγάλη του ἄσκηση δέν τήν ἐλάμβανε καθόλου ὑπ' ὄψιν του, διότι τήν ἔκανε ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν Χριστό καί ὄχι «χάριν μισθαποδοσίας». Ἐνιωθε ἐλεημένος καί ὑποχρεωμένος στόν Θεό. Αναστέναζε καί πονοῦσε, διότι δέν εἶχε κάνει τίποτε. «Γνώρισα Ἀγίους καί ἔπρεπε νά κάνω πολλά», ἔλεγε. Ἐνιωθε ὅτι δέν ἀνταποκριθῆκε, δέν κατώρθωσε νά προσφέρει αὐτά πού ἔπρεπε στόν Θεό.

Αὐτός ἦταν ὁ Γέροντας. Μέγας, βυθισμένος μέσα στήν ἄβυσσο τῆς «πλουτοταπεινώσεως» του, μέ πλήρη ἐπίγνωση τῶν θείων χαρισμάτων, ἀλλά καί τῆς ἀναξιοτήτος του.

Ἔργατης καί κήρυξ μετανοίας

Ἐπιστρέφοντας ἀπό μιά ἐξοδό του στόν κόσμο ὁ Γέροντας εἶπε: «Ἡ ἁμαρτία σήμερα ἔγινε τῆς μόδας. Οὔτε τό δέκα τοῖς ἑκατό δέν ἦταν ἐξομολογημένοι ἀπό αὐτούς πού εἶδα. Ἐγώ ἔχω ἀνάγκη καί κάθε μέρα νά ἐξομολογοῦμαι καί αὐτοί δέν βρίσκουν ἁμαρτίες!».

Ο Γέροντας ἐκινεῖτο σέ ἄλλον πνευματικό χῶρο. Ἀξιολογοῦσε διαφορετικά τίς πράξεις του. Γιὰ τούς ἄλλους εὔρισκε πάντα ἐλαφρυντικά, τόν ἑαυτό του ὁμως τόν ἔκρινε αὐστηρά. Ἐλεγε: «Τεκμήριο γνησιότητος τῆς πνευματικῆς ζωῆς κάποιου εἶναι ἡ μεγάλη αὐστηρότητα στόν ἑαυτό του καί ἡ πολλή ἐπιείκεια στούς ἄλλους. Νά μήν χρησιμοποιοῦ τούς κανόνες γιά κανόνια ἐναντίον τῶν ἄλλων». Ἐκανε λεπτή πνευματική ἐργασία, μετανοοῦσε, ἐξομολογεῖτο καί ἔκανε μέ φιλότιμο αὐτοπροαίρετες ἀσκήσεις καί κανόνες, μιμούμενος τούς Ἀγίους. Ἀνέφερε: «Ὅταν ἔλεγαν οἱ Ἄγιοι ὅτι εἶναι ἁμαρτωλοί, τό πίστευαν. Τά πνευματικά τους μάτια εἶχαν γίνει σάν μικροσκοπία καί ἔβλεπαν καί τά παραμικρά σφάλματά τους σάν μέγαντα».

Ὅποιος ἄκουγε τόν Γέροντα νά μιλά γιά τόν ἑαυτό του, θά σχημάτιζε τήν ἐντύπωση ὅτι εἶναι μέγανος ἁμαρτωλός. Ζοῦσε ἔντονα τήν μετάνοια, ἀλλά μέσα του εἶχε παρηγοριά καί χαρά πού ξεχειλίζει.

Ἡ μετάνοιά του ἦταν φλογερή, γι' αὐτό αισθανόταν τήν ἀνάγκη νά ἐξομολογῆται συχνά. Γιὰ ἕνα διάστημα, ἐκτός τῶν ἄλλων ἀσκήσεων ἔκανε καί ἔβδομηντα ἐπτὰ κομποσχοίνια τριακοσάρια μέ σταυρούς. Ζητοῦσε ἀπό τόν Θεό συμβολικά τήν ἔβδομηκοντάκις ἐπτὰ συγχώρηση. Αὐτός ἦταν ὁ μέγανος ἁμαρτωλός,

ὅπως πίστευε, καί ζητοῦσε διακαῶς ἀπό τόν Θεό τό ἔλεος καί τήν συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν του.

Κληρικός προσκυνητής παραβρέθηκε σέ ἀγρυπνία στήν Ἱ. Μονή Σταυρονικήτα. Ἐντυπωσιάσθηκε ἀπό κάποιον μοναχό πού καθόταν στό διπλανό στασίδι καί σέ ὅλη τήν ἀγρυπνία ἔκλαιγε ἀσταμάτητα. Προσπαθοῦσε νά μή γίνη ἀντιληπτός, ἀλλά δέν τά κατάφερε. Ρώτησε καί ἔμαθε ὅτι ὁ μοναχός ἦταν ὁ π. Παῖσιος.

Πλήθη ἀνθρώπων προσέρχονταν, τοῦ ἄνοιγαν τήν καρδιά τους καί ζητοῦσαν βοήθεια. Ὁ Γέροντας τοὺς ἐξηγοῦσε ὅτι δέν εἶναι Πνευματικός: «Πηγαίνετε σέ κανέναν Πνευματικό νά ἐξομολογηθῆτε». Κάποιος τοῦ ἀπάντησε: «Γέροντα, στόν πεινασμένο μήν δείχνης στρατές, τίς στρατές τίς ξέρει. Ὁ πεινασμένος κομμάτια θέλει νά χορτάση».

Ὁ Γέροντας τοὺς δεχόταν μέν, ἀλλά τοὺς ἐξηγοῦσε ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ συζήτηση καί ἡ συμβουλή καί ἄλλο τό μυστήριό τῆς ἐξομολογήσεως. Τόνιζε ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά πάνε στόν Πνευματικό νά ἐξομολογηθοῦν καί νά τοὺς διαβάσει συγχωρητική εὐχή. Ὅχι μόνο γιά τήν σωτηρία τῆς ψυχῆς τους, ἀλλά καί ὡς προϋπόθεση τῆς συζητήσεως μαζί του. «Πρῖν ἀπό τήν ἐξομολόγηση, τό μυαλό εἶναι θολωμένο», ἔλεγε, «καί δέν θά μπορέσουμε νά συνεννοηθοῦμε».

Λυπόταν γιά ὅσους δέν μετανοοῦσαν, καί εὐχόταν. Τοὺς ἀδιάφορους προσπαθοῦσε νά τοὺς φέρῃ σέ συναίσθηση, νά αισθανθοῦν τήν ἀνάγκη νά ἐξομολογηθοῦν.

Ὅταν ἔβλεπε κάποιον πού μετανοοῦσε καί ἄλλαζε τρόπο ζωῆς, εἶχε ἐκδηλη χαρά. Συνέπασχε μέ τοὺς μετανοοῦντες καί τοὺς ἐνίσχυε. Ἀποροῦσε καί στενοχωριόταν γιά ὅσους λιποψυχοῦσαν καί ἀπογοητεύονταν ἀπό τίς πτώσεις τους στήν ἁμαρτία. Ἐλεγε: «Μά ἀφοῦ ὑπάρχει μετάνοια. Οἱ ἁμαρτίες σου εἶναι μεγαλύτερες ἀπό τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ;». Πρόσθετε: «Δέ μ' ἐνδιαφέρει πόσο ἁμαρτωλός εἶναι κάποιος. Μέ ἀνησυχεῖ, ἂν ἔχη γνωρίσει τόν ἑαυτό του. Ὁ Θεός θά κρίνει ἀνάλογα μέ τήν ἐργασία πού ἔχει κάνει ὁ καθένας στόν παλιό του ἄνθρωπο. Ἡ ψυχή, ὅταν κόψῃ τά ἐλαττώματά της, τότε θά παρουσιασθεῖ ὡραία στόν Χριστό».

Ἄν τοῦ ζητοῦσε ἀσθενής νά προσεχηθῆ γιά τήν ὑγεία του, συνιστοῦσε νά ἐξομολογηθῆ καί νά κοινωνήσῃ. Τό ἴδιο ἔλεγε σέ φοιτητές, γιά νά ἔχουν ἀπόδοση στά μαθήματα. Σέ ἀνδρόγυνα μέ προβλήματα συνιστοῦσε νά ἔχουν Πνευματικό, νά ἐξομολογοῦνται, νά κοινωνοῦν καί νά ζοῦν πνευματικά. Ὡς κοινό καί ἰσχυρό φάρμακο γιά ὅλες τίς περιπτώσεις ὑποδείκνυε τήν μετάνοια. Αὐτή ἀποτελοῦσε τόν πυρῆνα τοῦ κηρύγματος του.

Λυπόταν πού «χάθηκε ἡ αἴσθηση μετανόιας ἀπό τοὺς ἀνθρώπους. Ἁμαρτάνουν καί δέν τοὺς ἐλέγχει ἡ συνείδησή τους. Ὁ ἑαυτός μας ἔχει ἀτέλειωτη δουλειά. Ἡ μετάνοια δέν τελειώνει ποτέ, ὅπως ἓνα ξυλόγλυπτο πού μπορεῖ νά τό δουλεύῃ κανεῖς σέ ὅλη του τήν ζωὴ μέ φακό. Ἄν ὁ ἄνθρωπος δέν ἀρχίσῃ δουλειά μέ τόν ἑαυτό του, θά τοῦ βρεῖ δουλειά ὁ διάβολος νά ἀσχολῆται μέ τοὺς ἄλλους. Χρειάζεται νά ἀποκτήσουμε πνευματική εὐαισθησία. Ὁ Χριστιανός πρέπει νά βλέπῃ τά πάθη πού ἔχει μέσα του, νά μετανοῆ γι' αὐτά καί ὄχι νά ξεχνά. Οἱ Εὐρωπαῖοι καπακώνουν τήν συνείδησή τους καί μετά ζοῦν σέ μιά κατάσταση, πού οὔτε ἔχουν τίποτε, οὔτε καλά εἶναι. Ὅταν συμβαίῃ κάτι, δέν πρέπει νά στενοχωροῦμαστε, ἀλλά νά τακτοποιούμε. Ἐγώ, ὅταν ἔβλεπα καμμιά ἁμαρτία μου, χαιρόμουν, ἐπειδή ἀποκαλύφθηκε ἡ πληγή μου γιά νά τήν θεραπεύσω. Κάποιος σπάζει ἓνα ποτήρι καί γελᾷ. Δέν εἶναι τόσο τό σπάσιμο τοῦ ποτηριοῦ,

ὅσο ἢ μὴ ἀναγνώριση αὐτοῦ πού ἔκανε. Ἐφ' ὅσον γελαῖ, δέν ἀναγνωρίζει τό σφάλμα του καί θά σπάσει καί ἄλλο. Πρέπει νά λυπηθῆ κανεῖς κατ' ἀναλογίαν τοῦ σφάλματός του, διότι ἀλλιῶς πέφτει στά ἴδια».

Δίδασκε ἀπό τήν πείρα του: «Λειτουργοῦν οἱ πνευματικοί νόμοι στήν πνευματική ζωή. Ἄν μετανοήσουμε εἰλικρινά γιά κάποιο σφάλμα μας, δέν χρειάζεται νά τό ξεπληρώσουμε μέ κάποια ἀρρώστια. Ἐπιτρέπει ὁ Θεός τίς ἀρρώστιες ἢ τίς ἀδικίες γιά τά ἐν ἀγνοία σφάλματά μας».

Ἀκόμη συνιστοῦσε σέ ὄλους «μετάνοια, γιά νά ἀποφευχθῆ ὁ πόλεμος, διότι, ἐμεῖς οἱ ἴδιοι μέ τίς ἀμαρτίες μας προκαλοῦμε τούς πολέμους. Ὁ κόσμος αὐτός χάλασε, γι' αὐτό καί θά καταστραφεῖ (ἄν δέν μετανοήσῃ). Μοιάζει μ' ἓνα τσουβάλι τρύπιο πού δέν ἐπιδέχεται μπάλωμα. Ἴσως ὁ Θεός μπορέσῃ νά φτειαῖξῃ ἀπ' τό τρύπιο τσουβάλι κανένα μικρό σακκουλάκι». Ἐλεγε σέ κάποιο μοναχό: «Εἶμασθε ὑπεύθυνοι γιά ὅ,τι συμβαίνει τό καταλαβαίνεις; Ἕνας πού προσπαθεῖ νά γίνῃ καλύτερος, ἐπηρεάζει καί τούς γύρω του καί ὅλο τόν κόσμο. Ἄν ἐγώ ἦμουν ἅγιος, μέ τήν προσευχή μου θά βοηθοῦσα πολύ». Ἰδιαίτερα γιά τούς μοναχοὺς ἔλεγε ὅτι ντύνονται τήν μετάνοια. Ὅλη ἡ ζωή τοῦ μοναχοῦ εἶναι μετάνοια.

Αὐτή τήν σωτήριο μετάνοια ντύθηκε ὁ Γέροντας καί ἀναδείχθηκε μέγας ἐργάτης καί κήρυκας τῆς μετανοίας.

Φιλότιμο

Φιλότιμο, κατά τόν Γέροντα, «εἶναι εὐλαβικό ἀπόσταγμα τῆς καλωσύνης, ἡ λαμπικαρισμένη ἀγάπη τοῦ ταπεινοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἡ καρδιά του εἶναι γεμάτη ἀπό μεγάλη εὐγνωμοσύνη πρὸς τόν Θεό καί τούς συνανθρώπους του, καί ἀπό πνευματική λεπτότητα (εὐαισθησία), προσπαθεῖ νά ἀνταποδώσῃ καί τήν παραμικρή καλωσύνη πού τοῦ κάνουν οἱ ἄλλοι». Ὅ,τι γίνεται πέρα ἀπό καθήκον καί ὑποχρέωση, χωρίς νά ζητηθῆ, ἀπό ἀνιδιοτελεῖ ἀγάπη, αὐτό εἶναι τό φιλότιμο.

Ὅλες οἱ ἐνέργειες τοῦ Γέροντα χαρακτηρίζονται ἀπό αὐτήν τήν ἀρετή. Ἀπό τήν ἀπλή βοήθεια σέ κάποιον, ὡς τήν αὐτοθυσία του στόν πόλεμο γιά νά μήν κινδυνεύσουν καί σκοτωθοῦν ἄλλοι, καί ἐν συνεχείᾳ στήν μοναχική ζωή, μέ τούς φιλότιμους ἀγῶνες του πού ξεπερνοῦσαν τήν ἀντοχή του. Τόν συγκινοῦσε, ὅταν ἔβλεπε καί στούς ἄλλους φιλότιμο. Ἐλεγε: «Νά κινούμαστε μέ φιλότιμο. Τά φιλότιμα παιδιά προσέχουν, πῶς νά ξεκουράσουν καί νά εὐχαριστήσουν τούς γονεῖς. Ἐμεῖς οἱ μοναχοὶ νά γνωρίζουμε τί ἀναπαύει τόν Γέροντα καί νά τό κάνουμε πρὶν μᾶς τό πῆ. Νά ἔχετε φιλότιμο καί νά μήν ἐκμεταλλεύεστε τήν καλωσύνη τῶν ἄλλων. Ὁ φιλότιμος βομβαρδίζεται ἀπό εὐλογία, ἐνῶ ὁ γκρινιαρῆς γεννᾷ κακομοιριά. Ἡ καρδιά δέν καθαρίζεται μέ «κλίν»³⁰, ἀλλά μέ φιλότιμο. Νά μήν ἀφήνουμε τόν ἄλλον νά κουράζεται. Νά γινώμαστε θυσία. Μιά γυναίκα ἔλεγε: «Ἀφοῦ ὁ Χριστός πικράθηκε καί ἐγώ τόν πίκρανα, δέν θέλω νά ἔχω χαρά». Καί εἶχε μιά χαρά! Ἐλεγε στούς ἄλλους νά προσευχηθοῦν νά μήν ἔχῃ χαρά, ἀλλά νά πονᾷ γιά τόν Χριστό. Τί φιλότιμο! Καί ὅσο ἔλεγε αὐτά, ἄλλη τόση χαρά καί ἀγαλλίαση εἶχε. Αὐτή βγήκε ἀπό τόν ἑαυτό της».

Συνιστοῦσε ὁ Γέροντας: «Νά κάνουμε τό καλό ὄχι ὠφελμιστικά, οὔτε νομικά,

³⁰ Ἀπορρηπαντικό παλαιότερης ἐποχῆς.

Ὁ Γέροντας εξαϋλωμένος «Τίς σάρκες του τίς θυσιάσε ἀπό φιλότιμο γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ».

ἀλλὰ ἀπό ἀγάπη πρὸς τὸν Θεό. Τότε ὄχι μόνο μέ εὐκολία κάνω ὅ,τι ὑποχρεοῦμαι, ἀλλὰ θυσιάζω καί ὅ,τι δικαιῶμαι».

Τό φιλότιμο, αὐτὴ ἡ χαρακτηριστικὴ του ἀρετὴ, λαϊκό τὸν ἀνέδειξε εὐεργέτη, στρατιώτη ἥρωα καὶ μοναχό Ἅγιο.

Ἐμπιστοσύνη στὴν θεία πρόνοια

Ὁ Γέροντας εἶχε μεγάλη πίστη στὸν Θεό καὶ τελεία ἐμπιστοσύνη στὴν θεία πρόνοια, γι' αὐτό ἔλεγε: «Εἶμαι σίγουρος χίλια τοῖς ἑκατό, ἂν δώσω τώρα σέ κά-

ποιον αυτό τό πλεκτό, μέχρι νά πάω στό Καλύβι μου, ό Θεός θά μου στείλει άλλο. Αλλά στήν αρχή, γιά νά μάς δοκιμάση³¹, μάς αφήνει λίγο καί νά κρυσώσουμε καί νά αρρωστήσουμε καί εκεί χρειάζεται προσοχή. Νά μήν πη κανείς «Χριστέ μου, έγώ γιά τήν αγάπη σου τό έδωσα καί σύ μ' αφήσες νά αρρωστήσω».

Η έλπίδα, πού «ουδέποτε καταισχύνει», τόν συνώδευε σέ όλη του τήν ζωή καί περισσότερο στίς δυσκολίες. Μέσα στό σκότος καί στήν όμίχλη μιλούσε γιά ξαστεριά. «Όλα θά πάνε καλά, μέ τήν χάρι του Θεού», έλεγε σέ απεγνωσμένες ψυχές. Σέ κάποιον πού άνησυχούσε γιά τίς έχθρικές έπιβουλές εναντίον τής Πατρίδος, έδωσε τήν έξής έλπιδοφόρο απάντηση: «Κι αν μου πουν ότι δεν υπάρχει κανείς Έλληνας, έγώ δεν άνησυχώ. Μπορεί ό Θεός νά αναστήση έναν Έλληνα. Φθάνει καί ένας». Ακόμη πίστευε: «Καί ένας Χριστιανός νά μείνη μόνο, ό Χριστός θά κάνει τό σχέδιό Του». Όταν άλλοι μιλούσαν γιά δυσάρεστες μελλοντικές έξελίξεις στό Έθνος καί έσπερναν τόν φόβο, ό Γέροντας μετέδιδε αισιοδοξία καί έλπίδα' μιλούσε γιά αναστημένη Ελλάδα καί γιά ανάκτηση τής Αγια-Σοφιάς. «Υπάρχει καί Θεός' τόν Θεό πού τόν έχεις βάλει», είπε σέ κάποιον κληρικό πού έβλεπε τό μέλλον τής Πατρίδος ζοφερό.

Έλεγε: «Αν δεν είχα έμπιστοσύνη στόν Θεό, δεν ξέρω τί θά γινόμεουν. Ο άνθρωπος νά ενεργή μέχρις ενός σημείου. Μετά ό Θεός. Νά έχουμε απόλυτη έμπιστοσύνη». Αυτό δεν ήταν γιά τόν Γέροντα μιá ακαθόριστη έλπίδα, αλλά χειροπιαστή βεβαιότητα, μαρτυρουμένη μάλιστα μέ άπειρα παραδείγματα.

Στήν ζωή του δοκίμασε πάμπολλες φορές τήν επέμβαση του Θεού μέ διαφόρους τρόπους. Ως στρατιώτης είχε ένα Εύαγγέλιο καί τό χάρισε. Έπειτα ζητούσε νά βρῆ Εύαγγέλιο, νά διαβάζη τόν λόγο του Θεού. Έστειλαν στήν Μονάδα τους τά Χριστούγεννα 200 δέματα, καί μόνο στό δικό του υπήρχε Εύαγγέλιο.

*

Κάποτε βαδίζοντας στόν δρόμο βρῆκε ένα ώραϊο μεγάλο μανιτάρι. «Δόξα τῷ Θεῷ», είπε, «στήν έπιστροφή θά τό κόψω γιά νά περάσω μ' αυτό τό βράδυ». Όταν επέστρεψε κάποιου ζωντανό είχε φάει τό μισό μανιτάρι. Δίχως νά στενοχωρηθῆ εύχαρίστησε πάλι τόν Θεό: «Δόξα τῷ Θεῷ, τόσο έπρεπε νά φάω», σκέφθηκε καί τό πήρε. Όταν τήν άλλη μέρα τό πρωί βγήκε από τό Καλύβι του, όλος ό τόπος ήταν γεμάτος μανιτάρια. Καί πάλι εύχαρίστησε τόν Θεό. «Δόξα τῷ Θεῷ» καί γιά τό ένα, καί γιά τό μισό καί γιά τά πολλά.

*

Βρέθηκε κάποτε προσκυνητής στόν Γέροντα καί κρύνει. «Τί νά σου δώσω, βρέ παιδί;», του είπε. Έψαξε, δεν βρῆκε τίποτε καί του έδωσε τό πλεκτό πού φορούσε. Μόλις έφυγε ό επισκέπτης, τήν ίδια ώρα ἤρθε κάποιος καί του έφερε δεματάκι πού περιείχε ένα πλεκτό.

*

Πῶς νά μήν έμπιστεύεται στόν Θεό μετά από τόσες καί τέτοιες έκδηλώσεις τής θείας προνοίας, πού τόν φρόντιζε «ώς τροφός θάλπουσα τό έαυτής τέκνον»³². Καί όμως ό Θεός τόν οικονομούσε ως άξιο καί εκλεκτό τέκνο του είτε μέ ανθρώπινο είτε μέ υπερφυσικό τρόπο από τά μικρά ως τά πλέον απαραίτητα καί συνήθως χωρίς νά έχη προσευχηθῆ γι' αυτά. Γι' αυτό έλεγε: «Τί σιγουριά νιώθει

³¹ «Εκτός πειρασμῶν ή πρόνοια του Θεου ουχ όράται», άβ. Ισαάκ Λόγος ΜΔ', σ. 187.

³² Α' Θεσ. β', 7.

τό παιδί στην αγκαλιά της μάνας! Μεγαλύτερη αισθάνεται ο πιστός στην αγκαλιά του Θεού! Τώρα βιώθω την χαρά του παιδιού στην αγκαλιά της μάνας του. Είναι η αγκαλιά του Θεού σαν τον παράδεισο. Παύει και η ευχή, παύουν και όλα. Ζεις στον παράδεισο».

Αγάπη άρχοντική³³

Η κορυφή και ο στέφανος όλων των αγώνων του Γέροντα ήταν η αγάπη. Έλεγε: «Αισθάνομαι για όλους τους ανθρώπους την ίδια αγάπη που είχα για τους συγγενείς μου. Τώρα αισθάνομαι όλο τον κόσμο σαν αδελφούς».

Ο Γέροντας ήταν πλήρης αγάπης για τον άνθρωπο, για την κτίση, και φλεγόταν από θείο έρωτα.

Από μικρό παιδί έκανε ελεημοσύνες και βοηθούσε πολλούς. Οί φτωχοί άνθρωποι στην Κόνιτσα, όταν είχαν ανάγκες, κατέφευγαν σ' αυτόν και ζητούσαν βοήθεια. «Ένεκεν συμπαθείας και στεναγμού των πενήτων» έδινε και τὰ ρούχα που φορούσε. Μέ την μεγάλη του αγάπη αγκάλιασε τὰ χωριά της Κόνιτσας, και εύρισκε τρόπο νά βοηθᾶ «τούς ἐν ἀνάγκαις και ἐν ἀσθενείᾳ ὄντας». Έδινε μεγάλη ἄξια στην ελεημοσύνη. Τὴν εἶχε ὡς κριτήριο γιὰ τὸ ἂν κάποιος εἶναι ἄξιος τοῦ θεοῦ ἐλέους και τῆς σωτηρίας. «Μπορεῖ νά εἶναι ἀδιάφορος ὁ ἄλλος, ἂν ὅμως πονᾶ γιὰ ἕναν ἄρρωστο, ἂν κάνη ελεημοσύνη, μὴν τὸν φοβάσαι αὐτόν».

Παρακινούσε τούς ανθρώπους νά ἐλεοῦν, γιατί πίστευε ὅτι, «ὅταν παίρνης κάτι, δέχεσαι ἀνθρώπινη χαρά. Ἀλλά ἂν τὸ δώσης, παίρνεις και θεϊκή χαρά. Τὸ πνευματικὸ πάροισμο γίνεται μέ τὸ δόσιμο».

Όταν ἔβλεπε κάποιον μέ εἰδική ἀνάγκη, τοῦ ἔδινε τὴν καρδιά του και ἀπαραιτήτως και κάποια εὐλογία. Σέ περιπτώσεις που δέν εἶχε κάτι ἄλλο, ἔδινε τὸ κομποσχοῖνι του ἢ τὸ πλεκτό του.

Εντύπωση προξενεῖ ἡ ἀνεξικακία του. Ἀνθρώπους που τὸν κατηγοροῦσαν και ἦταν ἐχθρικοί ἀπέναντί του, τούς συγχωροῦσε και εὐχόταν γι' αὐτούς. Ἄν μάθαινε ὅτι ἔπεςαν σέ πειρασμό ἢ ἀνάγκη, ἔτρεχε νά βοηθήσῃ μέ καρδιά συμπάσχουσα σαν νά ἦταν ἀδελφοί του. «Ἄν δέν συγχωροῦμε τούς ἄλλους βρισκόμαστε ἔξω τοῦ παραδείσου», τόνιζε χαρακτηριστικά.

Ἡ αγάπη τοῦ Γέροντα ξεχείλιζε και αγκάλιαζε και τὰ ἄγρια ζῶα. Αὐτὰ τὴν αισθάνονταν, πλησίαζαν κοντά του και ἔτρωγαν ἀπὸ τὰ χέρια του. Έλεγε: «Θά πῶ στὸν Χριστό: «Χριστέ μου, ἐλέησόν με, τὸ κτήνος». Ἄν μέ ρωτήσῃ: «Εσύ ἐλέησες τὰ κτήνη», τί θά τοῦ ἀπαντήσω».

Όταν ὁ Γέροντας ἔκανε τὴν θεραπεία στην Κόνιτσα, ἡ Χρυσάνθη, ἕνα κοριτσάκι που βοηθούσε τὴν κυρία Πατέρα, ἀρρώστησε ἀπὸ καρκίνο στά ἔντερα. Ὁ Γέροντας συμπονοῦσε, τὴν σταύρωνε και προσευχόταν. Παρακαλοῦσε: «Χριστέ μου, δώσε σέ μένα τὸν καρκίνο, ἐγὼ νά τὸν ἔχω». Και ὁ καλὸς Θεὸς δέν παρέβλεψε τὸ αἴτημά του. Στὸ τέλος κατὰ τὴν ἐπιθυμία του ἔλαβε τὴν πολυάδουνη νόσο τοῦ καρκίνου, μέ τὴν ὁποία τελειώθηκε, ἂν και σέ ὅλη του τὴν ζωὴ συνέπασχε μέ τούς ἀσθενεῖς και ἰδιαίτερα μέ τούς καρκινοπαθεῖς.

³³ Εἶναι ἔκφραση τοῦ Γέροντα και σημαίνει τὴν αγάπη που δέν ἀποβλέπει στην ἀνταπόδοση. Προσφέρει δηλαδή κανεὶς σαν τὸν ἄρχοντα που χαρίζει, χωρίς νά περιμένη ἀνταπόδοση. Ἀπὸ τὴν ἔλλειψη αὐτῆς τῆς αγάπης προέρχονται τὰ βᾶσανα και οἱ πειρασμοί, διότι οἱ ἄνθρωποι συνήθως ζητοῦν ἀναγνώριση και ἀμοιβή. Ὁ Γέροντας μέ δύο μόνο λέξεις ὑπέδειξε τὴν σωστή στάση πρὸς τούς συνανθρώπους.

Ἐλεγε: «Ὅταν ἀκούω τόν πόνο τοῦ ἄλλου, σέ σπασμένα γυαλιά νά κάθωμαι καί σέ ἀγκάθια νά πατάω δέν τό καταλαβαίνω. Ὅταν ὁ ἄλλος πάσχει πραγματικά, μπορῶ ἀκόμη καί νά πεθάνω γιά νά τόν βοηθήσω».

Νέος τοῦ διηγείτο τά βάσανά του καί ἔκλαιγε, μαζί του ἔκλαιγε καί ὁ Γέροντας. «Σταμάτα, παιδί μου», τοῦ εἶπε, «γιατί θά μᾶς δεῖ κανεῖς νά κλαίμε καί θά μᾶς περάσει γιά τρελλούς».

Συμμετέχοντας στόν πόνο τῶν ἀνθρώπων ξεχνοῦσε τόν ἑαυτό του, τήν προκοπή του, τίς δικές του ἀσθένειες καί ἔκανε καρδιακή προσευχή. «Χριστέ μου», ἔλεγε, «ἄσε με ἐμένα, μή μέ ὑπολογίζης. Κοίταξε τούς ἀνθρώπους πού βασανίζονται».

Οἱ δακρῦρροες καί ἔμπονες προσευχές του συνωδεύονταν ἀπό νηστεῖες καί ἄμετρο κόπο. Ὅταν ἔμαθε ὅτι κάποιος νέος διατρέχει σωματικό καί ψυχικό κίνδυνο, γιά μέρες δέν ἔβαλε τίποτε στό στόμα του, οὔτε καί ἔπαυσε προσευχόμενος, ὥσπου ἔμαθε ὅτι διέφυγε τόν κίνδυνο.

Σέ ὅλη του τήν ζωή νήστευε, κοπίαζε καί προσευχόταν γιά τόν λαό τοῦ Θεοῦ, κινούμενος ἀπό τήν μεγάλη του ἀγάπη. Αὐτή ἦταν ἡ κινητήρια δύναμη. Οἱ ἀγῶνες καί οἱ προσευχές του εὐωδίαζαν ἀπό τό ἄρωμα τῆς ἀγάπης.

Γιά νά φθάση ὁ Γέροντας σέ μέτρα τελειότητας, στήν ἀληθινή ἀγάπη, δέν ὑπολόγισε τόν ἑαυτό του. Μίσησε τήν φιλαυτία, καί στήν θέση τῆς ἔβαλε τήν ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο. Μαρτυρεῖ Ἀγιορείτης: «Τό ἰδιαίτερο πού εἶχε ὁ γερο-Παῖσιος ἦταν ὅτι δέν ὑπολόγιζε τόν ἑαυτό του. Τοῦ εἶπα κάποτε: «Πάτερ, οἰκονόμησε λίγο τόν ἑαυτό σου», καί μοῦ ἀπάντησε: «Ὅταν ἐρχονται οἱ ἄνθρωποι μέ προβλήματα, τί νά κάνω; Τόν ἑαυτό μου θά κοιτάξω;».

Ἀκόμη καί τελευταῖα μέ τήν μεγάλη ἐξάντληση ἀπό τήν συχνή αἰμορραγία, ὅταν διέβλεπε ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη, ξεχνοῦσε τήν κατάστασή του καί εἶτε κρεμασμένος στόν φράχτη τῆς Καλύβης του, εἶτε πεσμένος πάνω στήν σανίδα πού εἶχε γιά κάθισμα, «στήριζε τούς ἀδελφούς».

Γιά νά φθάση ὁ Γέροντας στήν ἀγάπη ἀγωνίσθηκε νά τηρῇ τίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ. «Ἄν ἀγαποῦμε τόν Θεό, φροντίζουμε νά τηροῦμε τίς ἐντολές». «Ὁ ἔχων τάς ἐντολάς μου καί τηρῶν αὐτάς ἐκεῖνός ἐστι ὁ ἀγαπῶν με»³⁴. Μέ αὐτόν τόν τρόπο ἐξάγνισε τήν καρδιά του καί ἔγινε κατοικητήριο τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

Τήν μεγάλη καί ἀνιδιοτελῆ ἀγάπη του τήν διαισθάνονταν οἱ ἄνθρωποι. Ἐνα παιδί μέ προβλήματα καί ψυχικά τραύματα ἤρθε νά διηγήσῃ τόν Γέροντα. Τόν συνάντησε ἔξω ἀπό τό Καλύβι του στό μονοπάτι, τόν ἀγκάλιασε καί ἔκλαιγε μέ λυγμούς. Ὁ Γέροντας τό παρηγόρησε καί τό βοήθησε νά τελειώσῃ τίς σπουδές του. Ὅταν πῆγε στρατιώτης, ἔγραφε στόν Γέροντα γράμματα ἀποκαλώντας τον: «Μπαμπακούλη μου γλυκέ».

Γιά τίς μεταξύ μας σχέσεις ἔλεγε: «Πάντα πρέπει νά ξεκινᾶμε ὄχι ὅπως μᾶς βολεύει ἐμᾶς, ἀλλά ὅπως ἀναπαύει τόν ἄλλον. Καί τότε ὅλοι θά ἀναπαύονται καί θά ὑπάρχει ἀγάπη».

Μετά ἀπό ὅλα αὐτά δέν θά ἦταν ἄδικο, ἐνῶ ἔδωσε τά πάντα γιά τόν Θεό καί τόν ἄνθρωπο, νά μὴν τοῦ δίνη καί ὁ Θεός ἄφθονη τήν χάρι Του; Σάν ἀγαπητό παιδί τοῦ Θεοῦ πού ἦταν, ὁ Θεός εἰσάκουε τίς προσευχές του καί ἀπαντοῦσε μέ θαύματα.

³⁴ Ἰω. ιδ', 21.

Σέ ἐπιστολή του (6-4-69) γράφει: «Όταν ὁ ἄνθρωπος κατορθώσει νά ἐλευθερωθῆ ἀπό ὅλους καί ἀπό ὅλα, τότε μπορεῖ νά νιώσῃ τήν μεγάλη ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία τόν σκλαβώνει καί τόν κάνει δούλο τοῦ Θεοῦ».

Αὐτή τήν ἀγάπη τοῦ Γέροντα τήν αἰσθάνθηκαν καί τά θηρία τοῦ δρυμοῦ, καί οἱ ἑτερόγλωσσοι Βεδουῖνοι, καί αὐτή συγκινεῖ καί τοὺς σημερινούς ταλαιπωρημένους νέους. Στό πρόσωπό του βρίσκουν τόν στοργικό πατέρα καί τήν ἀγάπη πού στερήθηκαν. Πολλοί ἀπό αὐτούς, ἂν καί δέν τόν εἶχαν γνωρίσει, πηγαίνουν καί βρέχουν μέ δάκρυα τό χῶμα τοῦ τάφου του, ἐπειδή νιώθουν νά τοὺς περιπτύσσεται μέ τήν ἀρχοντική του ἀγάπη ἀπό ἐκεῖ πού βρίσκεται.

Εργαζόμενος ὡς ξυλουργός στήν συντήρηση
τῶν εἰκόνων του Σινᾶ

Β'. ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ

Υπέρβαση τῶν νόμων τῆς φύσεως

Στόν π. Παῖσιο, ὅπως θά φανεῖ, τά στοιχεῖα τῆς φύσεως ὑποχωροῦσαν ἐνίοτε ἐνώπιόν του, ἐνῶ ὁ ἴδιος ἐνεργοῦσε ὑπερβαίνοντας καί καταργώντας τοὺς φυσικούς νόμους.

Ἄβρεκτος

Ὁ Γέροντας χρησιμοποιοῦσε ὀμπρέλλα καί ἀδιάβροχο. Δέν ἦταν ἀλεξίβροχος, οὔτε ἀδιάβροχος. Ἀντιθέτως ἦταν εὐαίσθητος στό κρύο καί στήν ὑγρασία. Κάποιες φορές ὁμως, γιά τοὺς λόγους πού γνωρίζει ὁ Θεός, γινόταν ἄβρεκτος. Ἐνῶ δηλαδή γύρω του ἔβρεχε πολύ, αὐτόν δέν τόν ἄγγιζε σταγόνα.

*

«Κάποτε μετέφερα τόν Γέροντα», διηγεῖται ὁ κ. Κουτσογιάννης Κωνσταντῖνος, «ἀπό τό μοναστήρι τοῦ Τιμίου Προδρόμου Χαλκιδικῆς στήν Σουρωτή. Σέ ὅλη τήν διαδρομή εἶχαμε καταρακτώδη βροχή λές καί εἶχαν ἀνοιξεῖ οἱ καταρράκτες τοῦ οὐρανοῦ. Μόλις φθάσαμε, περιμέναμε οἱ ἀδελφές μέ ὀμπρέλλες καί πανωφόρια νά τά δώσουν στόν Γέροντα νά μήν βραχῆ. Μοῦ ἔκαναν νόημα νά πλησιάσω ὅσο γίνεται πιό κοντά στό κτίριο. Ὅμως, ὅπως παραδόξως ἐκείνη τήν στιγμή σέ μιά ἀκτίνα δύο μέτρων γύρω ἀπό τό αὐτοκίνητο ἔπαυσε νά πέφτη βροχή, ἐνῶ πιό πέρα χαλοῦσε ὁ κόσμος. Ἀφοῦ κατέβηκε ὁ Γέροντας καί μέ χαιρέτησε καί μπῆκε μέσα, ἄρχισε νά βρέχη κανονικά καί πάνω στό αὐτοκίνητο».

Ἀθέατος

Μαρτυρία κ. Γεωργίου Κουρκουλιώτη ἀπό τήν Κόρινθο: «Ἐπισκέφθηκα τόν γέροντα Παῖσιο στό Καλύβι τοῦ Τιμίου Σταυροῦ τόν Φεβρουάριο τοῦ 1979. Βρῆκα τήν πόρτα ἀνοιχτή. Φωνάζω, ξαναφωνάζω, ξαναφωνάζω ἀπό τήν πόρτα τοῦ φράκτη, δέν πῆρα ἀπάντηση. Ἦταν πρωί, 8 ἡ ὥρα, καί περιμένα. Σέ μιά στιγμή βλέπω τόν π. Παῖσιο μπροστά μου. Ξαφνιάστηκα, τά ἔχασα. «Ἐδῶ ἡμουνα, Γιώργο», μοῦ εἶπε

ἤρεμα. Ἀνέφερα ἔπειτα σέ δύο Πνευματικούς τήν Ξαφνική ἐμφάνιση τοῦ Γέροντα καί μου εἶπαν ὅτι «μπροστά σου ἦταν, καί ὅταν θέλησε παρουσιάστηκε».

Μετέωρος

Πολλές φορές ὁ Γέροντας κατά τήν ὥρα τῆς προσευχῆς γινόταν μετάρσιος, ὑπερυψώνετο καί σωματικά. Ἀλλά καί σέ ὥρες ἐργασίας, ἢ ὅταν βιάδιζε, ἐθεάθη νά μὴν πατᾶ στήν γῆ.

*

Στόν «Τίμιο Σταυρό», ἔζησε ἓνα μεγάλο γεγονός. Δηγήθηκε: «Ἐνῶ προσευχόμεν, δέν ξέρω τί μου συνέβη καί σηκώθηκα ψηλά καί ἔβλεπα τό Καλύβι κάτω. Τό πῶς ἀνέβηκα δέν τό κατάλαβα, οὔτε καί πῶς κατέβηκα».

*

Μαρτυρεῖ μοναχός Ἀγιορείτης: «Ἐπισκέφθηκα τόν Γέροντα στήν «Παναγούδα» καί τόν βόηκα νά κτίζη μιᾶ σόμπα μέ πυρότουβλα. Πατοῦσε πάνω σέ μιᾶ σανίδα, πού τήν εἶχε βάλει γιά νά ἀκουμπήση πάνω τά ὑλικά. Ἐνῶ ἐργαζόταν, τόν βλέπω ὑπερυψωμένο ἀπό τό ἔδαφος περίπου τριάντα ἑκατοστά καί στήν ἀρχή ἀποροῦσα ἄν βλέπω καλά. Πράγματι ἦταν μετέωρος καί μετά ἀπό λίγο τόν εἶδα πάλι στήν φυσιολογική του θέση».

Μεταδοτικός χάριτος

Ὁ Γέροντας ὅπου πήγαινε μετέφερε διάχυτη γύρω του τήν θεία χάρι. «Ὅποιος ἔχει χάρι καί πηγαίνει κάπου, ἀμέσως σάν ἠλεκτρικό ρεῦμα, διαχέεται αὐτή ἡ πνευματική ἀπαλάδα πού ἔχει. Ἐνῶ ὅταν κάποιος ἔχη δαιμονική κατάσταση, πάλι διασκορπίζεται αὐτό πού ἔχει μέσα του. Ἡ δική μας πνευματική κατάσταση ἐπηρεάζει καί τούς ἄλλους».

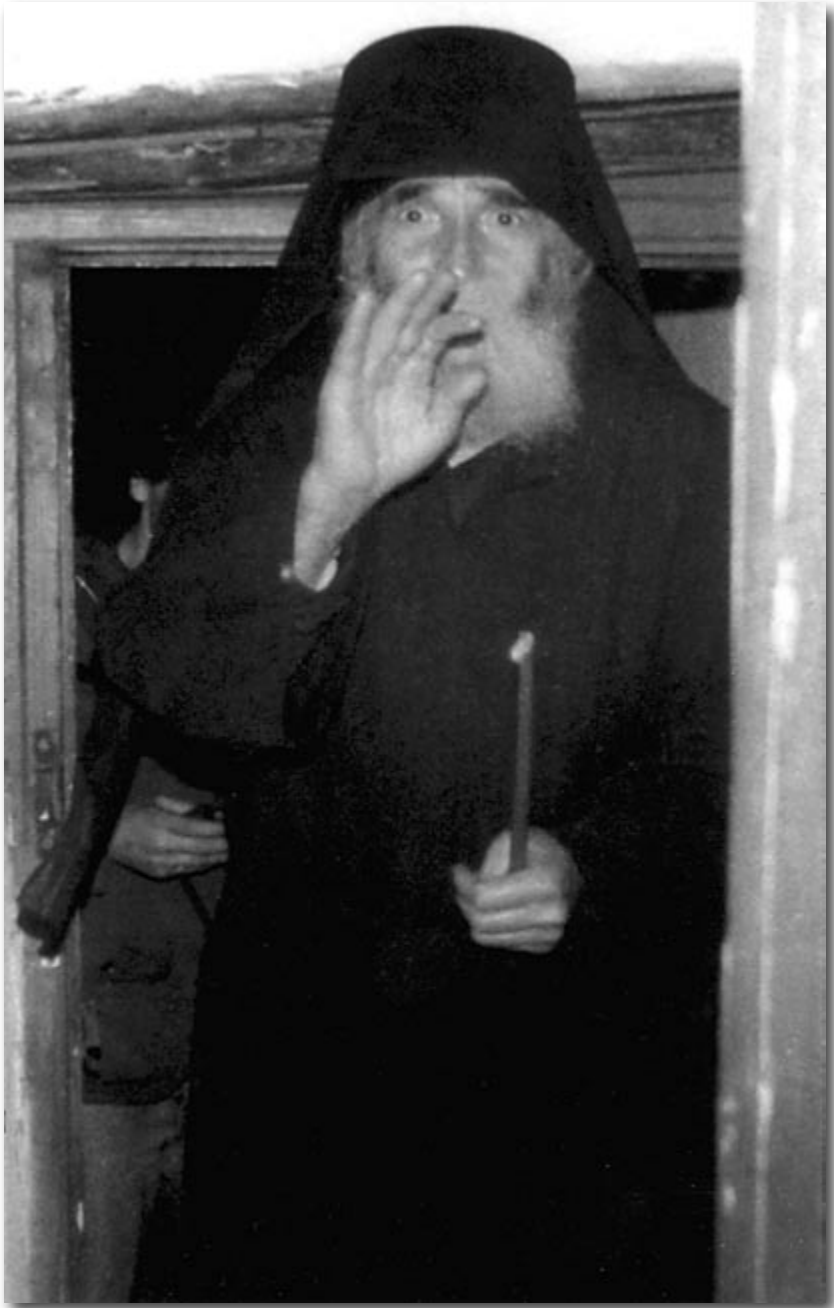
Εἶχε ἐπίγνωση τῆς χάριτος πού τοῦ ἔδωσε ὁ Θεός καί μετέδιδε σέ ἀνθρώπους ἀπ' αὐτόν τόν πλοῦτο γιά κάποιον λόγο.

Σηκώνει βράχο

Ὁ ἀδελφός τοῦ Γέροντα Λουκᾶς διηγήθηκε: «Ὅταν ἦταν στό Στόμιο ὁ π. Παῖσιος, κάποτε ἔπεσε ἓνας μέγας βράχος στό μονοπάτι. Μαζευτήκαμε πολλοί, γιά νά τόν μετακινήσουμε μέ ξύλα γιά μοχλούς, ἀλλά μάταια. Ἐφυγαν ὅλοι καί μου εἶπε: «Ἄντε, πήγαινε καί σύ». Ἐφυγα, πήγα πιό πέρα καί κρύφθηκα νά δῶ τί θά κάνει. Τόν εἶδα νά κάνη τόν σταυρό του, νά πιάνη τόν βράχο, νά τόν σηκώνη σάν καρέκλα καί νά τόν βγάζη ἀπό τόν δρόμο!».

«Ἀσύλληπτος!»

Ὁ Γέροντας ἀπό ταπείνωση ὄχι μόνο ἀπέφευγε νά φωτογραφίζεται, ἀλλά

Απροσδόκητα μπροστά στον φωτογραφικό φακό

καί αισθανόταν δυσφορία καί απέχθεια. Ὑποχωροῦσε μόνον σέ εὐαίσθητο καί ταπεινό ἄνθρωπο, γιά νά μήν πληγωθῆ ἀπό τήν ἄρνησή του καί τήν ἐρμηνεύσει ὅτι ὀφείλεται στήν δική του (τοῦ αἰτοῦντος) ἀναξιότητα. Τότε ὁ Γέροντας προτιμοῦσε νά θλίψῃ τόν ἑαυτό του, παρά νά ἀπελπίσῃ τόν ἀδελφό. Ἀπό ἀγάπη θυσίαζε καί τήν ταπείνωσή του.

Πολλοί ἐπιχείρησαν νά τόν φωτογραφίσουν κρυφά ἢ φανερά, σέ περιπτώσεις πού συστελλόταν νά ἀντιδράσῃ λόγω παρουσίας ἡγουμένων, ἐπισκόπων ἢ κατὰ τήν διάρκεια λιτανείας. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἐνίοτε πέτυχαν νά τόν φωτογραφίσουν, ἀλλά συνήθως οἱ φωτογραφίες βγήκαν ἀποτυχημένες, διότι στήν μορφή τοῦ Γέροντα ὑπάρχει μιὰ θλίψη, μιὰ ἀντίδραση πού σέ κάνει νά νιώθῃς ἔνοχος.

Ἀλλά ὑπάρχουν καί πολλές μαρτυρίες, πού κατ' αὐτή τήν χωρίς εὐλογία κρυφή ἢ ἐκβιαστική φωτογράφηση ὁ Γέροντας, κατὰ θαυμαστό τρόπο, ἔμεινε ἀσύλληπτος ἀπό τόν φωτογραφικό φακό. Ἄλλοτε καιγόταν τό φίλμ ἢ πάθαινε κάποια ἐμπλοκή ἢ μηχανή καί ἄλλοτε ἔβγαινε ἡ φωτογραφία κανονικά, ἀλλά ὁ Γέροντας ἔλειπε!

*

«Πῆγα στήν «Παναγούδα»», μαρτυρεῖ ἄλλος προσκυνητής, «καί δέν ὑπῆρχε κανείς. Ὁ Γέροντας θά ἔπρεπε νά ἦταν μέσα, γιατί τό λουκέτο τῆς ξύλινης πόρτας κρεμόταν ἀνοικτό. «Εὐκαιρία εἶναι», σκέφθηκα. Ἔβαλα μέσα ἀπό τά κλαδιά τοῦ φράχτη τήν φωτογραφική μηχανή, γιά νά μή φαίνεται, καί τήν τοποθέτησα κατάλληλα, ὥστε νά παίρῃ τήν πόρτα τοῦ Κελλιῦ. Κτύπησα τό σιδεράκι. Μόλις βγήκε ὁ Γέροντας πάτησα τό κουμπί. Ἦμουν ὅλο χαρά... Φαντασθῆτε ὅμως τήν ἐκπληξή μου, ὅταν, μετά τήν ἐμφάνιση τοῦ φίλμ, εἶδα ὅτι ἡ μέν πόρτα εἶχε βγῆ ὀλοκάθαρα, ἀλλά ὁ Γέροντας δέν ὑπῆρχε!»

*

Παρόμοια συνέβαιναν καί ὅταν ἤθελαν νά ἠχογραφίσουν τήν συζήτηση. Ὑπάρχουν περιπτώσεις πού ἡ κασσέτα δέν γύριζε, ἢ γύριζε καί δέν ἔγραφε. Ἄλλοτε ἔγραφε ὅλα τά ἄλλα (ὁμιλίες τρίτων, πουλιά, θορύβους), ἀλλά ἡ φωνή τοῦ Γέροντα ἔλειπε.

*

Μαρτυρία κ. Γεωργίου Κουρκουλιώτη: «Πῆγε μιὰ παρέα φοιτητῶν στόν Γέροντα καί ἕνας ἀπ' αὐτούς εἶχε πάρει μαζί του ἕνα μικρό κασσετόφωνο γιά νά γράψῃ τήν συνομιλία τους. Ἀφοῦ συζήτησαν ἀρκετά σέ κάποια στιγμή τοῦ λέει ὁ Γέροντας: «Αὐτό πού ἔχεις στήν τσέπη σου, δέν ἔχει γράψῃ τίποτε». Κόκκαλο τό παιδί. Πράγματι, ὅταν δοκιμάστηκε ἡ κασσέτα, δέν εἶχε γραφῆ λέξη».

Συμφιλίωση μέ τήν κτίση

Στόν Γέροντα δόθηκε τό χάρισμα νά συνναστρέφεται μέ τά ἄγρια θηρία, χωρίς νά τόν βλάπτουν, ὅπως συνέβαινε στόν Ἀδάμ πρὸ τῆς πτώσεως καί σέ πολλούς Ἁγίους.

Ἐλεγε ὁ Γέροντας: «Ἀπό τήν στιγμή πού ὁ ἄνθρωπος ἔρθει στήν θέση τοῦ ἄλλου, μετά ὅλους μπορεῖ νά τούς ἀγαπήσῃ, καί τούς ἀνθρώπους, ἀκόμη καί τά ζῶα καί τά θηρία. Τά πάντα τά χωράει μέσα του καί βγαίνει ὁ ἑαυτός του

ἀπό τήν ἀγάπη του.

Κάποια φορά ἤρθαν δύο μικρές ἀρκοῦδες μέσα στήν αὐλή τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ Στομίου. Ὁ Γέροντας τίς ἔπιασε ἀπό τό σβέροκο καί τίς εἶπε: «Ἄλλη φορά νά μήν μπαίνετε μέσα στό Μοναστήρι. Νά ἔρχεσθε πίσω ἀπό τήν κουζίνα, γιά νά σᾶς ταῖζω», καί τίς ᾠδήγησε στό μέρος αὐτό. (Αὐτό τό διηγήθηκαν δύο Κοινοτιῶτες στόν δόκιμο τοῦ Στομίου Παῦλο).

*

Μαρτυρία μοναχοῦ Ἀλυπίου Ἀγιαννανίτου: «Γνώριζα τόν Γέροντα ἀπό τήν ἡλικία τῶν δεκαπέντε ἐτῶν. Μέ τήν χάρι τοῦ Θεοῦ ἔγινα μοναχός στήν Ἱ. Μ. Κουτλουμουσίου. Πήγαινα καί τόν ἔβλεπα κάθε μέρα. Ἄκουγα γιά τά θαύματά του καί μοῦ εἶχε γεννηθῆ ἡ ἐπιθυμία νά δῶ ἕνα θαῦμα του. Γιά ἕνα μήνα περίπου εἶχα αὐτόν τόν λογισμό.

»Ἐνα χειμωνιάτικο πρωινό, ἀρχές Νοεμβρίου, πῆγα νά τόν δῶ καί τόν βρῆκα νά πλένη τά χέρια του ἔξω στό βαρελάκι. Ἦταν μόνος. Ἄνοιξε καί μοῦ εἶπε νά περιμένω. Πῆρε πίσω ἀπό τό βαρέλι ἕνα ἀλουμινόχαρτο, ὅπου μέσα εἶχε ψίχουλα, τό ἄνοιξε καί κοίταξε πρὸς τόν οὐρανό. Ἐνῶ χαρακτηριστικά δέν ὑπῆρχε κανένα πουλί, ἀμέσως μαζεύτηκαν σμήνη πουλιῶν. Ποῦ βρέθηκαν ξαφνικά τόσα πουλιά! Ἄλλα κάθονταν στό κεφάλι του, ἄλλα στούς ὠμούς καί στά χέρια του καί αὐτός τά ταῖζε. Βλέποντας αὐτό τό θέαμα μέ κατέλαβε ἀμηχανία, χτυποῦσε γρήγορα ἡ καρδιά μου ἀπό συγκίνηση καί γελοῦσα ἀμήχανα. Ὁ Γέροντας χαμογελώντας ἔλεγε στά πουλιά: «Πᾶτε καί σ' αὐτόν». Τά μιλοῦσε σάν νάταν ἄνθρωποι. Ἐνα πού καθόταν στό χέρι του τοῦ ἔλεγε: «Πήγαινε καί σ' αὐτόν, δικός μας εἶναι».

»Αὐτό διήρκεσε δύο λεπτά περίπου. Σέ μιά στιγμή ὁ Γέροντας δίπλωσε τό ἀλουμινόχαρτο καί τά πουλιά ἐξαφανίστηκαν. Ἦμουν σαστισμένος καί τόν κοίταζα. «Πήγαινε τώρα», μοῦ εἶπε».

Εὐχέτης τοῦ σύμπαντος κόσμου

Ἡ προσευχή τοῦ Γέροντα γιά τόν κόσμο ἦταν συνάρτηση καί ἀπότοκος τῆς ὅλης πνευματικῆς καταστάσεώς του, ιδιαίτερα τῆς μεγάλης του ἀγάπης.

Τό σπάνιο χάρισμα τῆς προσευχῆς γιά τόν κόσμο τοῦ δόθηκε μετά ἀπό μεγάλους ἀγῶνες. Ἦταν εὐχέτης τοῦ σύμπαντος κόσμου. Προσευχόταν γιά ὅλους, ὅπως γιά τόν ἑαυτό του. Ἡ προσευχή του ἦταν ἀδιάλειπτη, καρδιακή, καθαρῆ καί ἀποτελεσματικῆ. Τήν χώριζε σέ τρία μέρη. Ἐνα γιά τόν ἑαυτό του, ἕνα γιά τούς ζῶντες καί ἕνα γιά τούς κεκοιμημένους. Ἀλλά στήν πραγματικότητα προσευχόταν πιό πολύ γιά τούς ἄλλους παρά γιά τόν ἑαυτό του.

Γενίκευε καί ἐπεξέτεινε τήν προσευχή του, γιά νά συμπεριλάβῃ ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ὅταν ἔκανε προσευχή γιά ιδιαίτερες περιπτώσεις, π.χ. γιά κάποιον νέο πού εἶχε ξεφύγει ἀπό τόν δρόμο τοῦ Θεοῦ, πρόσθετε: «Μνήσθητι, Κύριε, καί βοήθησε καί ὅλους τούς νέους». Ἡ πάλι ὅταν προσευχόταν γιά κάποιον λ.χ. ἄρρωστο Νικόλαο, συμπλήρωνε: «Μνήσθητι, Κύριε, καί ὅλους τούς Νικολάους».

Ὁ πολύς ἀνθρώπινος πόνος πού ἔβλεπε γύρω του τόν ἔκανε νά βγαίνη ἀπό τόν ἑαυτό του. Φαινόταν ἐνίοτε ὁ Γέροντας νά σέρνῃ τά πόδια του ἀπό ἐξάντληση, νά ἀσθενοῦν τά γόνατά του ἀπό τή νηστεία, νά εἶναι ἔτοιμο τό ὄστράκινο

σκευός του νά διαρραγῆ ἀπό τίς ἀσθένειες, ἀλλά ὁμως δέν ἄφηνε τήν προσευχή γιά τόν κόσμο.

Ἐλεγε: «Πολύ βοηθᾶ ἡ προσευχή γιά τόν κόσμο, ὅταν μάλιστα ὑπάρχει καρδιακός πόνος. Δέν συμμετέχω στόν πόνο τοῦ ἄλλου, ὅταν ἔχω τό ἕνα πόδι πάνω στό ἄλλο καί κάθωμαι ἀναπαυτικά καί ἔχω ὅλες τίς ἀνέσεις».

Ἡ προσευχή του συνωδευόταν μέ νηστεία, κόπο, μετάνοιες καί κυρίως ταπεινώση. Ἐλεγε: «Νά ζητᾶμε ταπεινά. Ἐγώ λέω: «Θεέ μου, εἶμαι ἕνα κτῆνος. Ἐλέησε καί μένα καί ὅλον τόν κόσμο»».

Πίστευε ὅτι αὐτός ἦταν ὑπεύθυνος γιά τά παθήματα τῶν ἄλλων: «Ἄν ἐγώ ἦμουν ἅγιος καί εἰσακουόταν ἡ προσευχή μου, αὐτοί δέν θά ἔπασχαν».

Ὁ ἴδιος συναισθανόμενος τήν πενία του, ὡς καλός ζητιάνος, γονάτιζε, ἄπλωνε τά χέρια του στόν Θεό, καί παρακαλοῦσε νά βοηθήσῃ τόν καθένα. Ξεσοῦσε σέ παρακλητικά λόγια: «Χριστέ μου, σέ παρακαλῶ, βοήθησε τόν τάδε πού εἶναι παράλυτος λίγο νά μπορῆ νά συμμαζεύεται (ἐξυπηρετῆται) μόνος του». Ἡ: «Παναγία μου, καί πάλι θά σέ ἐνοχλήσω...».

Δύο πατέρες πήγαιναν σέ ἀγρυπνία, παραμονή τοῦ ἀγίου Σπυριδῶνος. Πέρασαν ἀπό τόν Γέροντα νά πάρουν τήν εὐχή του. Εἶδαν τό πρόσωπό του κατακόκκινο καί φαινόταν ἀρκετά στενοχωρημένος. Εἶπε στους πατέρες: «Κάντε προσευχή ἐκεῖ πού θά πᾶτε, πέστε καί στους ἄλλους. Γίνεται πολύ κακό στήν Ρουμανία, ἔχουν ἐμφύλιο πόλεμο καί σκοτώνονται πολλοί». Ἐκείνο τόν καιρό εἶχε ἀνατραπῆ ὁ Τσαουσέσκου. Ὁ Γέροντας ἀπό τήν δική του «πνευματική τηλεόραση» ἔμαθε τά συμβάντα καί συμμετεῖχε στήν δοκιμασία τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ πονώντας, καί προσευχόμενος ἔντονα.

Ὁ Γέροντας μέ τίς εὐχές του στήριξε ἀναρίθμητες ψυχές, πού ἀξίζουν πολύ περισσότερο ἀπό ὅλον τόν κόσμο. Ἐπιπλέον μέ τήν προσευχή του θεράπευσε ἀσθενεῖς, καθάρισε δαιμονισμένους, καί μόνο ὁ Θεός γνωρίζει πόσους βοήθησε ἀφανῶς νά βροῦν τόν Θεό καί νά σωθοῦν.

Τώρα πλέον πού ὁ Γέροντας δέν εἶναι κοντά μας, γιά ν' ἀνάβῃ κεριά καί νά προσεύχεται γιά ὅλο τόν κόσμο, μᾶς βοηθᾶ καλύτερα καί πιά ἀποτελεσματικά ἀπό τόν οὐρανό. Ἐχομε ἀποδείξεις τά θαύματα καί τίς ἐμφανίσεις του πού γίνονται μετά τήν κοίμησή του.

Ἀφοῦ σέ ὅλη του τήν ζωή «ἠναλώθη ἡδιστα ὡς κηρίον» προσευχόμενος, τώρα ἡ ἄσβεστη λαμπάδα τῆς προσευχῆς του καίει ἀκοίμητη μπροστά στήν Ἁγία Τριάδα καί πρσεβεύει γιά ὅλους μας.

Διδάσκαλος χαρισματοῦχος

Ἀποτελεῖ κοινή διαπίστωση ὅλων ὅσοι συνωμίλησαν μέ τόν Γέροντα καί ὅσοι διάβασαν τά κείμενά του, ὅτι κατεῖχε τό χάρισμα τοῦ λόγου καί τῆς θεολογίας, τό ἀνώτερο ἀπό ὅλα τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ὁ λόγος του ἦταν ἀπλός, σάν τῶν ἀλιέων-Ἀποστόλων, πρακτικός, ζωντανός, παραστατικός, ἔλκυστικός, ἀπαλός καί γλυκός. Ἐπεφτε σάν δροσιά στίς διψασμένες ψυχές. Στίς διηγήσεις του ἦταν ἀπαράμιλλος. Συνέπλεκε φυσιολογικά χαριτωμένες ἱστορίες καί ἀστεία, γιά νά γίνῃ ἡ διήγηση εὐχάριστη, πιά παραστατική καί νά τονίσῃ κάτι τό πνευματικό. Συχνά μιλοῦσε μέ παραδείγματα,

1978. Στην Σουρωτή
μέ γνωστό του νέο
από Αυστραλία.

«έν παραβολαῖς», ἀπό τήν φύση καί τήν ζωή. Ἦταν σαφῆς στά λόγια του, ποιητικός καί ἀποφθεγματικός. Ἦταν ἰκανός νά μιλά ἄνετα ὅλη τήν ἡμέρα χωρίς προετοιμασία καί οἱ ἀκροατές του νά κρέμονται ἀπό τά χεῖλη του.

Ὁ λόγος του ἄγγιζε τίς ψυχές τῶν ἀνθρώπων. «Ἐκεῖνο πού μ' ἔκανε ἐντύπωση», εἶπε ναρκωμανῆς, «εἶναι πού ὁ Γέροντας μέ δύο-τρία λόγια κατάφερε νά ἐπικοινωνήσῃ μαζί μας καί νά κινήσῃ τό ἐνδιαφέρον μας».

Ἀνάλογα μέ τήν διάθεσή τους, ἄλλοι συνέρχονταν καί μετανοοῦσαν, ἄλλοι προβληματίζονταν, ἄλλοι ἐνθουσιάζονταν καί ἄλλοι παρηγοροῦνταν. Δέν ἐπειθε τοὺς ἀνθρώπους λογικά, ἀλλά τοὺς βοήθουσε πνευματικά.

Κατάπληξη προξενοῦν ἡ πολυμέρειά του, οἱ πρακτικές γνώσεις, ἡ σοφία, ἡ ἀπέραντη μνήμη του.

Εἶχε τήν ἰκανότητα νά κατευθύνῃ πνευματικά μοναχοὺς καί μοναστήρια, νά δίνει λύσεις στά προβλήματα λαϊκῶν, ἀγάμων καί ἐγγάμων, νά διαλέγεται μέ ἐπιστήμονες, πού ἐντυπωσιάζονταν ἀπό τίς γνώσεις καί τήν εὐστροφία του. Συγκατέβαινε ἢ ἀνερχόταν στό μορφωτικό ἐπίπεδο καί στήν πνευματική κατάσταση τῶν ἀνθρώπων, λαμβάνοντας ὑπ' ὄψιν του τόν χαρακτήρα τους, τό ἐπάγγελμα τους, τήν καταγωγή τους, τά ἐνδιαφέροντά τους κ.ἄ.

Ὁ Γέροντας, καί μετά τήν κοίμησή του, βοηθᾷ τοὺς ἀνθρώπους μέ τά γραπτά του. Τά βιβλία του ἔχουν πρωτοφανῆ ἀπήχηση, διαβάζονται ἄπληστα, μεταφρά-

ζονται σέ πολλές ξένες γλώσσες, μιλάνε στήν καρδιά, συγκινούν καί άπλούς καί διανοουμένους.

Μέ τήν διδασκαλία πού άφησε ό Γέροντας, αναδείχθηκε σύγχρονος διδάσκαλος τής πνευματικής ζωής. Τά λόγια του κυκλοφορούν στά στόματα τών ανθρώπων, έπιδρούν χαρισματικά καί όδηγούν ψυχές στήν σωτηρία.

Χάρισμα παρακλήσεως (= παρηγοριᾶς)

Όπως ό άνοιξιτικός ήλιος διώχνει τήν όμίχλη καί θερμαίνει, έτσι καί ό Γέροντας, μέ τό χάρισμα τής παρακλήσεως (παρηγοριᾶς) έδιωχνε τήν θλίψη καί παρηγορούσε κάθε βασανισμένη ψυχή πού τόν πλησίαζε.

Πολλοί κατέφευγαν κοντά του, έρχονταν στενοχωρημένοι, καί έφευγαν τελείως άλλαγμένοι. Μόνο νά τόν έβλεπε κανείς έπαιρνε δύναμη καί χαρά. Άν είχε καί τήν εύλογία νά συνομιλήσει μαζί του, τότε ένιωθε πρωτόγνωρη χαρά καί έφευγε άλλοιωμένος. Τά ίδια περίπου λόγια μπορούσε νά πη καί κάποιος άλλος σ' έναν πονεμένο. Τά λόγια όμως του Γέροντα μετέδιδαν τήν χάρι του Θεού, είχαν άλλη δύναμη.

Κατώρθωνε νά παίρνη όλον τόν άνθρωπινο πόνο καί τήν θλίψη καί νά μεταγγίσει χαρά καί παρηγοριά. Ό ίδιος γευόταν τήν πίκρα, αλλά οι άνθρωποι γέμιζαν χαρά καί γλυκύτητα.

Η ειλικρινής αγάπη του για τόν κάθε άνθρωπο έκανε τόν πόνο καί τά προβλήματα τών άλλων δικά του.

Οί άσθενείς έβλεπαν τό παράδειγμά του καί παρηγορούντο. Ένώ ό ίδιος υπέφερε από πολλές άσθένειες, υπέμενε καί δοξολογούσε. Δέν παρακαλούσε τόν Θεό νά του δώσει υγεία. Ήταν πάντα ευδιάθετος, ξεχειλίσε από χαρά καί χαροποιούσε τούς θλιμμένους. Όλοι έφευγαν χαρούμενοι μέσα στις θλίψεις τους. Δέν έδινε ψεύτικη παρηγοριά. Τόνιζε τήν πίστη στον Θεό, τήν ύπομονή, τήν δοξολογία, τήν πνευματική άντιμετώπιση τής δοκιμασίας, καί έδειχνε τό τέλος καί τόν σκοπό τών θλίψεων. Γλύκαινε τά παθήματα τής παρούσης ζωής μέ τήν έλπίδα τής αιωνίας.

Όταν κανείς πλησίαζε στό Καλύβι του, ένιωθε μιá γλυκύτητα. «Όλη ή άτμόσφαιρα σέ γλύκαινε», όπως μαρτυρούν πολλοί. Κανείς δέν έφευγε από κοντά του άπαρακλήτος. Νέοι μέ ψυχολογικά προβλήματα καί τάσεις αυτοκτονίας παρηγορούντο καί έφευγαν μέ σταθερή άπόφαση νά μετανοήσουν καί νά ζήσουν πνευματικά.

Έλληνοπόντιος πρόσφυγας δέν κατάφερε νά βρη έργασία. Ήρθε σέ άπόγνωση. Είχε άποφασίσει νά αυτοκτονήσει. Ένας φίλος του συνέστησε νά επισκεφθη τόν γέροντα Παΐσιο καί πήγε νά τόν δη. Άλλαξε, έγινε άλλος άνθρωπος καί έφυγε χαρούμενος μέ έλπίδες. Στο τέλος είπε: «Καί βουνο νά μου τύχη τώρα θά τό κάνω στήν άκρη νά περάσω».

Εύλαβής προσκυνητής κλαίγοντας από συγκίνηση διηγήθηκε: «Είχα έρθει τό 1992 από τόν Καναδά άπελπισμένος. Ήμουν χωρισμένος, παίρνα ναρκωτικά καί δεκατέσσερα φάρμακα. Είχα τριανταδύο χρόνια νά κοινωνήσω. Ό Γέροντας συνωμιλούσε μέ καμμιá δεκαπενταριά άνθρωπους στήν αυλή. Φαινόταν πολύ έξαντλημένος. Έφυγαν οι άλλοι καί έμεινα τελευταίος. Μου είπε: «Από πολύ

μακρουά ερχεσαι. Πολύ καιρό σέ περίμενα». Η αγάπη του μέ άλλοίωσε. Ένωθα ότι έβλεπε τά πάντα. Ξέχασε τήν κατάστασή του και πήρε πάνω του όλα τά προβλήματά μου. Όλα μου τά τακτοποίησε: Τήν υγεία (τώρα παίρνω μόνο ένα χάπι για τήν πίεση), τήν οικογένεια· έχω τώρα και μιá κορούλα Παϊσία, τήν ερ- γασία και τό κυριώτερο τήν πίστη μου στον Χριστό. Η μητέρα μου χαρούμενη μου λέει: «Παιδί μου, είσαι όλος ένα θαύμα».

Κάποτε στην Θεσσαλονίκη συνάντησε ό Γέροντας έναν κληρικό-μαθητή του. Ένω συνωμιλουσαν, τούς πλησίασε μιá μαυροφόρα γυναίκα, πολύ πικραμένη, και είπε μέ ένταση και πόνο: «Πέστε μου, γιατί είναι άδικος ό Θεός; Μου πήρε τον άνδρα μου και τώρα τό παιδί μου». Ο Γέροντας δέν είπε τίποτε. Κοίταξε δεξιά-άριστερά και προσευχήθηκε. Ύστερα είπε στην γυναίκα: «Ευλογημένη, τώρα σαν μοναχή είσαι». Η γυναίκα ήρέμησε, έβαλε μετάνοια, φίλησε τό χέρι του και έφυγε εύχαριστώντας.

Ακόμη και λίγο πριν από τήν κοίμησή του, όταν ήταν μεγάλοι οι πόνοι τής ασθενείας του και ήταν σχεδόν ήμιθανής, δέν έπαυε νά παρηγορη τόν λαό του Θεού.

Νέος γνωστός του είχε σοβαρό πρόβλημα υγείας, πού του δημιούργησε θλίψη άβάσταχτη. Κατέφυγε σέ ψυχιάτρους και έπαιρνε φάρμακα. Ο Γέροντας τον κάλεσε ιδιαίτερα, τον είδε για λίγα λεπτά, του είπε δυό λόγια, αλλά ή χαρά πού πήρε τό παιδί ήταν μεγάλη και άπερίγραπτη. Έφυγε άλλος άνθρωπος και πέταξε τά ψυχοφάρμακα.

Άν και ό ίδιος υπέφερε, έδινε όμως παρηγοριά στους άλλους. Όσο ζούσε παρηγορούσε από τήν γη. Τώρα πιά είναι παράκλητος από τούς ουρανούς και μεσίτης προς τόν Θεό.

«Μύρον έκκενωθέν»

Έλεγε ό Γέροντας: «Ευωδία δίνει ό Θεός κάποτε σέ ώρα προσευχής. Άλλοτε σέ ώρα πού δέν προσεύχεσαι. Αυτό είναι για νά παρηγορήσει, νά ένδυναμώσει και νά πληροφορήσει κάποια ψυχή, πάντως για κάποιον σκοπό. Είναι έντονη ή ευωδία. Δέν μοιάζει μέ τήν ευωδία των άρωμάτων. Αισθάνεσαι μεγάλη άνακούφιση. Μερικές φορές δέν άντέχεις από τήν έντονη ευωδία».

Αυτή ή θεϊκή ευωδία είναι δηλωτική τής παρουσίας του Αγίου Πνεύματος, σέ μέρη άγιασμένα ή όπου υπάρχουν άγια Λείψανα.

*

Όχι μόνο αισθανόταν ευωδία ό Γέροντας, αλλά και ό ίδιος είχε γίνει «ευωδία Χριστού». Άπειρες φορές τόν πρόδιδε ή θεία χάρις και πιστοποιούσε τήν αγιότητά του μέ ευωδία, πού σαν «μύρον έκκενωθέν», έξερχόταν από τόν ίδιο, από προσωπικά του άντικείμενα, ή από χώρους όπου έζησε.

*

Μοναχός άγιορείτης διηγείται: «Η ευωδία, ή όποια πήγαζε από τόν Γέροντα, ήταν άλλο πράγμα. Πολλές φορές, όταν άσπαζόμουν τό χέρι του, αισθανόμουν ένα υπερφυσικό άρωμα, σαν μύρο. Τό ίδιο αισθανόμουν νά έξέρχεται από τό στόμα του και όταν μου μιλούσε, ένω φυσιολογικά, λόγω τής ύπερβολικής του νηστείας, θά έπρεπε νά έξέρχεται δυσοσμία. Επανειλημμένως είχε συμβη τό ίδιο

ἄρωμα νά τό πρωτοαισθάνωμαι μόλις περνοῦσα τό ρέμα καί νά μέ συνοδεύη σέ ὅλη τήν διαδρομή μέχρι νά φθάσω στό Κελλί του, στήν «Παναγούδα».

*

Ὁ ἀγιορείτης ἱερομόναχος Α. μαρτυρεῖ: «Μέ περίμενε ὁ Γέροντας ἕνα πρωινό γιά νά κάνουμε μιά ἐργασία μαζί. Ὅταν τοῦ ἀσπάσθηκα τό χέρι, αἰσθάνθηκα ἔντονη εὐωδία, ἀλλά καί ὅλη ἡ αὐλή ἦταν πλήρης εὐωδίας».

*

«Κάποια φορά», μαρτυρεῖ ὁ γέροντας Γρηγόριος ἀπό τήν Ἱ. Μονή Τιμίου Προδρόμου Μεταμορφώσεως, «αἰσθανόμουν εὐωδία, ὅπως ἀπό τά ἅγια Λεῖψανα. Ὁ παππούλης (π. Παῖσιος) ἦταν σέ μικρή ἀπόσταση. Στήν ἀρχή ἀποροῦσα, ἀπό πού προέρχεται, καί πλησιάζοντας κοντά του διαπίστωσα ὅτι ἡ εὐωδία ἐξερχόταν ἀπό τόν Γέροντα».

Συνεννόηση μέ ἑτερογλώσσους

Εἶναι γνωστό ὅτι ὁ Γέροντας ἐκτός ἀπό Ἑλληνικά δέν γνώριζε ἄλλη γλῶσσα. Ὅμως συνέβη ἐπανειλημμένως -ὅταν ὑπῆρχε λόγος- μέ τήν γλῶσσα τῆς Πεντηκοστῆς νά συνομιλήση καί νά συνεννοηθῆ θαυμάσια μέ ἑτερο-γλώσσους.

*

«Ἦμουν παρών», διηγεῖται ὁ ἱ. Ε. Κ., «κάποτε στό Κελλί τοῦ Γέροντα, μαζί μέ ἄλλους τρεῖς ἐπισκέπτες καί ἕνα Γάλλο, πού δέν μιλοῦσε λέξη Ἑλληνικά. Ὅταν ἦρθε ἡ σειρά του νά μιλήση μέ τόν Γέροντα, πῆγαν πιο πέρα, καί γιά δεκαπέντε λεπτά συνωμιλοῦσαν καθισμένοι στά κούτσουρα. Τούς βλέπαμε πού συζητοῦσαν μέ ἐνδιαφέρον. Πῶς ἐπικοινωνοῦσαν, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε κοινή γλῶσσα ἐπικοινωνίας; Ὁ ξένος ἔφυγε χαρούμενος. Ἡ ἱκανοποίηση φαινόταν ἐκδηλη στό πρόσωπό του».

*

Γάλλος περιηγητής εἶχε συμφωνήσει μέ κάποιον μοναχό νά πᾶνε μαζί νά δοῦν τόν Γέροντα. Τό βράδυ εἶχε ἀγρυπνία στό Μοναστήρι πού ἔμενε. Ὁ μοναχός μετά τήν ἀγρυπνία πῆγε στό Κελλί του νά ξεκουραστῆ. Ὁ ἀλλοδαπός ἀπό τόν πόθο νά δῆ τόν Γέροντα κατέβηκε μόνος του στό Καλύβι. Συνωμίλησαν θαυμάσια καί ἀπό τήν συζήτηση σχημάτισε τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ Γέροντας γνώριζε ἄπταιστα Γαλλικά.

*

Μαρτυρία π. Π. Λ.: «Βρέθηκα κάποτε στήν “Παναγούδα” καί ἕνας ἀλλοδαπός περίμενε νά μιλήση μέ τόν Γέροντα. Προσφέρθηκα νά κάνω τόν διερμηνέα. Ἀρχικῶς ὁ Γέροντας περίμενε νά ἀκούσῃ τήν μετάφραση τῶν ἐρωτήσεων. Στήν συνέχεια ἀπαντοῦσε στίς ἐρωτήσεις, πρῖν κάνω τήν μετάφραση!»

*

Πνευματικό τέκνο τοῦ Γέροντα διηγεῖται: «Μιά μέρα πῆγα πολύ πρῶι στήν «Παναγούδα». Πέρασα στό Ἀρχονταρῖκι καί βρῆκα ἕναν ἀλλοδαπό ἐπισκέπτη. Μέχρι νά ἐτοιμάσῃ ὁ Γέροντας τό κέρασμα, μέ τά λίγα Ἀγγλικά πού ἤξερα, πιάσαμε τήν συζήτηση καί μοῦ εἶπε ὅτι χθές βράδυ ἦρθε ἀργά. Καθυστέρησε, γιατί ἔχασε τόν δρόμο, πέρασε ἡ ὥρα καί ὁ Γέροντας τόν φιλοξένησε. Συζήτησαν χωρίς καμμία δυσκολία, καί ὁ ξένος νόμιζε ὅτι ὁ Γέροντας ἤξερε Ἀγγλικά».

Παράδοξες μεταβάσεις

Ο Γέροντας, ενώ βρισκόταν στο Κελλί του στο Άγιον Όρος, μεταφερόταν πολύ μακριά για να βοηθήσει κάποιον που κινδύνευε ή για κάποιον άλλον λόγο.

Οι άνθρωποι τόν έβλεπαν και τόν άκουγαν. Άλλοτε ήταν άθεατος, παρακολουθούσε και γνώριζε τί συμβαίνει σε κάποιο πρόσωπο, σε μία οικογένεια ή σε ένα μοναστήρι.

*

Στό μοναστήρι του άγιου Ιωάννου του Θεολόγου Σουρωτής έκειραν κάποια ήλικιωμένη μοναχή έσπευσμένα, λόγω του επικειμένου θανάτου της. Ο π. Παΐσιος δέν είχε πληροφορηθή ακόμη την ρασοφορία, ώστόσο, ενώ ήταν στό Άγιον Όρος, παρευρίσκετο και παρακολουθούσε την κηδεία, και δέν μπορούσε να καταλάβη ποιά μοναχή κηδεύουν.

*

Τίς ημέρες που πήγε να προσκυνήση στά Ιεροσόλυμα ήλθε μία παρέα νέων να τόν δη. Ένώ άπουσίαζε από τό Κελλί του, αυτοί τόν βοήκν! Τούς άνοιξε ο Γέροντας, τούς κέρασε λουκούμι, συζήτησαν και έφυγαν πολύ χαρούμενοι. Διανυκτέρευσαν στην Μονή Φιλοθέου και εκεί ανέφεραν ότι είδαν τόν Γέροντα. Οι πατέρες άπορούσαν πώς τόν βοήκν, ενώ έλειπε. Την έπομένη κάποιος Φιλοθεϊτης πήγε στην «Παναγούδα», αλλά δέν βοήκε τόν Γέροντα. Ρώτησε σε γειτονικό Κελλί και έπιβεβαίωσαν την άπουσία του.

Τό γεγονός αυτό είχε πληροφορηθή και ο τότε πορτάρης της Μονής Κουτλουμουσίου, ο νύν ήγούμενος Βατοπεδίου Αρχιμ. Έφραίμ και άλλοι πατέρες, και είχε γίνει ευρύτερα γνωστό στό Άγιον Όρος.

*

Ο γέροντας Γρηγόριος από τό Μοναστήρι του Τιμίου Προδρόμου Μεταμορφώσεως Χαλκιδικής διηγείται: «Μιά μέρα, που έπισκέφθηκα τόν Γέροντα στην «Παναγούδα», είχε πολύ κόσμο. Στό τέλος μου είπε να κοιμηθώ στό Καλύβι του. Φάγαμε κάτι πρόχειρο και είπε να ξεκουραστούμε, γιατί ήταν πολύ κουρασμένος και ξάγρυπνος. Είχε δυό βραδυές να κοιμηθί. Τό πρωί που μέ κάλεσε για την άκολουθία, μου είπε:

- Δέν μ' άφησαν να κοιμηθώ όλη τή νύχτα.
- Ποιός, Γέροντα;
- Νά, γινόταν έξω άγρυπνία. Ήταν πολύ ώραία.

Ένώ βρισκόταν στό Άγιον Όρος συμμετείχε στην όλονύκτια που γινόταν σε Μοναστήρι έξω στον κόσμο.

Διόραση και προόραση

Ο Γέροντας έχοντας τό διορατικό και τό προορατικό χάρισμα προγνώριζε, μέ την χάρι του Θεού, ένίστε τόν έρχομό των έπισκεπτών, την διάθεση, την πνευματική τους κατάσταση, τό όνομα, τόν τόπο καταγωγής, τό θέμα που τούς άπασχολούσε, τό παρελθόν και τό μέλλον τους. Είχε δική του τηλεόραση (πνευ-

ματική) και έβλεπε ακόμη κάποιο πρόσωπο πού ήταν μακριά του, τί κάνει, πώς περνά, μέ τί ασχολείται. Έγνώριζε άλλοτε τί γράφει ένα γράμμα πού του έστελναν και έδινε τήν απάντηση, χωρίς νά τό διαβάση· τί περιέχει ένα δέμα, χωρίς νά τό ανοίξη.

*

Είπε: «Όταν άρχισε ό πόλεμος στόν Περσικό, αισθάνθηκα στόν ύπνο μου έναν πόνο. Άκουγα ένα βουητό από κανόνια, βόμβες, αεροπλάνα και ξύπνησα. Κατάλαβα ότι είχε άρχισει ό πόλεμος και γινόταν μεγάλο κακό. Όταν μετά ήρθε ένας πατέρας από τό Κουτλουμούσι και μου είπε ότι άρχισε ό πόλεμος, απάντησα ότι έχει περίπου δύο ώρες πού άρχισε. Τό ίδιο αισθάνθηκα και τήν τρίτη ημέρα».

*

Ο κ. Τσολάκης Βασίλειος, Αστυνομικός από Αριδαία, διηγείται: «Κάποιος γνωστός μου είχε πάει στό έξωτερικό. Δυστυχώς εκεί έμπλεξε μέ Προτεστάντες μέ αποτέλεσμα νά άρνηθή τήν Ορθοδοξία και νά γίνη Προτεστάντης.

»Μιά μέρα μέ επισκέφθηκε στό γραφείο μου και βλέποντας τήν φωτογραφία του π. Παΐσιου μου είπε έντρομος: «Αυτόν τόν ξέρω. Πρίν δέκα χρόνια πήγα στό Κελλάι του μέ άλλους δύο. Μόλις φτάσαμε μόνο έμένα δέν μου επέτρεψε νά μπώ. Διότι μου είπε ότι είμαι αίρετικός, γιατί δέν πιστεύω στήν Παναγία και στους Αγίους».

*

Ο κ. Θ., κάτοικος Χ., τελευταία παρακολουθούσε τίς διαλέξεις κάποιας οργανώσεως από αυτές πού σάν δηλητηριώδημανιτάρια ξεφυτρώνουν κάθε τόσο στήν χώρα μας μέ φιλοσοφικοεπιστημονική δήθεν κάλυψη, αλλά υπόπτου περιεχομένου και στόχων. Μελετούσε επίσης σχετικά βιβλία και φυλλάδια πού του έδιναν. Όσα άκουγε ή διάβαζε, είχαν σάν αποτέλεσμα νά τόν κάνουν νά μήν αισθάνεται καλά, κάπως σάν ζαλισμένος, θολωμένος, μπερδεμένος. Προβληματιζόταν άν έπρεπε νά συνεχίση, διχαζόταν και στενοχωριόταν. Κάποιος φίλος του πού πληροφορήθηκε τήν δυσκολία του, του συνέστησε νά πάη στό Άγιον Όρος νά συμβουλευθή τόν γέροντα Παΐσιο. Πείσθηκε και ξεκίνησε για τό Άγιον Όρος, έβαλε μάλιστα στήν δεξιά έξωτερική τσέπη του μπουφάν του τήν Αγία Γραφή, ένώ στήν άριστερή έσωτερική τσέπη κάποιο βιβλίο και φυλλάδια τής οργανώσεως.

Φθάνοντας στήν «Παναγούδα» βρήκε τόν Γέροντα περιτριγυρισμένο από πολύ κόσμο. Περίμενε μέχρις ότου έφυγαν οί άλλοι, εκτός από δύο, πού ήθελαν νά δούν ιδιαίτερος τόν Γέροντα. Σκεφτόταν πώς νά εκθέση τό πρόβλημά του, αλλά ό Γέροντας τόν πρόλαβε και ρώτησε:

– Τί κάνει ή Χ.; (άνέφερε τήν πατρίδα του).

– Καλά είναι, πάτερ, είπε γεμάτος άπορία, για τό πώς ό Γέροντας πού τόν έβλεπε πρώτη φορά, γνώριζε τήν πατρίδα του.

– Κοίτα Θ., (νέο ξάφνιασμα γιατί τόν προσφώνησε μέ τό όνομά του), αυτό τό βιβλίο πού έχεις σ' αυτή τήν τσέπη (και του έδειξε τήν τσέπη πού είχε τήν Αγία Γραφή) είναι καλό και νά τό μελετάς, όσο πιο συχνά μπορείς, αλλά αυτά πού έχεις έδω (και του έδειξε άριστερά στό στήθος) πέταξέ τα τό συντομότερο, γιατί... έχει τρελλοκομείο ή Χ. (πατρίδα του); Αν δέν έχη θά πās άλλου».

*

Στό Στόμιο, ένώ καθόταν μέ ανθρώπους στό Αρχονταρίκι, έλεγε: «Έρχεται ό Βασίλης και ό Δημήτρης», και σηκωνόταν νά μαγειρέψη ή νά έτοιμάση καφέ.

Στήν Γ.Μ. Τιμίου
Προδρόμου
Μεταμορφώσεως

Απορούσαν οί ἄλλοι πῶς τό ξέρει.

*

Υπήρχαν καί μερικοί πού ζητοῦσαν νά λάβουν πείρα «τοῦ ἐν αὐτῷ λαλοῦντος Χριστοῦ». Ἦθελαν νά διαπιστώσουν ἂν ὁ Γέροντας ἔχη διορατικό καί προορατικό χάρισμα.

Ἀξιωματικός πού ἦταν στά ραντάρ θέλησε νά δοκιμάσῃ ἂν καί τό «ραντάρ» τοῦ Γέροντα λειτουργῇ καλά, ἀλλά «πιάστηκε» ἀπό αὐτό. Δηλαδή «ἔπιασε» καί ἀπεκάλυψε τούς λογισμούς του.

*

Σέ γνωστή του μοναχή εἶπε: «Σέ βλέπω (ἀπό τό Ἅγιον Ὄρος) πού διαβάζεις συνέχεια τόν βίο τοῦ ἀγίου Ἀρσενίου. Καλά κάνεις, νά τόν διαβάζεις».

*

Κάποιος χτύπησε τό καμπανάκι, ἐνῶ ὁ Γέροντας ἔκανε εἰκονάκια στήν πρέσσα. Κοίταξε ἀπό τό παράθυρο καί εἶδε ἕνα νέο. Δέν ἄνοιξε. Συνέχισε τό ἐργόχειρό του. Τρεῖς φορές πῆγε στό παράθυρο καί προσεκτικά παρατηροῦσε τόν νέο. Τήν τρίτη φορά μονολογοῦσε, «ἄντε στό καλό παλληκάρι», καί ἐξήγησε στόν παριστάμενο μοναχό: «Καί νά τοῦ ἀνοίξω δέν βγαίνει τίποτε, διότι ἔχει κάνει τήν καρδιά του σταῦλο».

*

Κάποτε στόν «Τίμιο Σταυρό» χτύπησε τό καμπανάκι. Ὁ Γέροντας κοίταξε ἀπό τό παράθυρο καί εἶδε ἕναν λαϊκό νά περιμένῃ. Τόν παρατηροῦσε γιά λίγη ὥρα καί μονολογοῦσε: «Πετραχήλι ἔχει, παπᾶς δέν εἶναι». Ἀφοῦ τοῦ ἄνοιξε καί συζήτησαν ἀπεκάλυψε ὁ ἐπισκέπτης ὅτι ἦταν μάγος καί φοροῦσε κατάσαρκα πετραχήλι.

*

Μαθητής τῆς Ἀθωνιάδος πῆγε στόν Γέροντα, καί ἐκεῖνος τόν ρώτησε: «Πόσα ἀδέλφια εἴστε;». «Ὀκτώ», ἀπάντησε τό παιδί. «Λάθος κάνεις», τοῦ εἶπε, «ἐννιά

είστε». Η μητέρα του ήταν έγκυος και ό μαθητής δέν τό γνώριζε.

*

Πολλές φορές δεχόταν ελλάμψεις. Ένω βάδιζε ή συνωμιλουσε ή έργοχειρουσε, λάμβανε ένα μήνυμα, μία πληροφορία για κάτι πού συνέβαινε πολύ μακρούά σέ κάποιο πρόσωπο. Τό Άγιο Πνεύμα τόν πληροφοροϋσε και ό Γέροντας ανάλογα μέ τήν περίπτωση ή άναβε κερι και προσευχόταν ή έσπευδε αυτοπροσώπως νά βοηθήση.

Χάρισμα ίάσεων

Ό άγιος Μάξιμος ό Όμολογητής θεωρεί τό ιαματικό χάρισμα επακόλουθο τής αγάπης. Γράφει: «Ό τήν φυσικήν κατορθώσας φιλανθρωπίαν, μετά τήν τελείαν τής φιλαυτίας αναίρεσιν, ιαμάτων δέχεται χάρισμα»³⁵.

Τέτιο χάρισμα έλαβε και ό Γέροντας. Θεράπευσε πολλούς πού έπασχαν από άσθένειες άνιατες, καρκίνο, λευχαιμία, καρδιοπάθεια, παραλυσία, τύφλωση, και έλυσε τήν στειρώση πολλών γυναικών.

Συνήθως προγνώριζε τό πρόβλημα και τήν εξέλιξη του. Άν έβλεπε πίστη στόν άσθενή, και ότι ή θεραπεία δέν θά τόν βλάψει πνευματικά, μέ μόνο τόν λόγο του, «δέν έχεις τίποτε, είσαι καλά», ό άσθενής έφευγε ύγιής. Ένίστε σταύρωνε τούς άρρώστους μέ τά άγια Λείψανα και τούς έχριε μέ έλαιον από τό καντήλι τής Παναγίας.

*

Διηγήθηκε ό Γέροντας τό έξής: «Χθές (Ιούλιος του 1992), φέρανε ένα παιδάκι έδώ, δέκα έτών, τελειώς τυφλό. Μόλις τό είδα, τό ρώτησα: «Παιδί μου, τί θέλεις νά σου δώση ό Χριστός;». Αυτό μου είπε: «Θέλω νά γίνω καλό παιδί», και πριν προλάβω νά προσευχηθώ τό παιδί απέκτησε τό φώς του».

Ό Γέροντας διηγήθηκε αυτό, για νά παρηγορήση άλλον άόμματο, αλλά απέκρυψε τήν δική του συμβολή, όπως και σέ άλλες περιπτώσεις πού άπλώς αναφέρει ότι ό τάδε δέν έχει τίποτε, θά γίνει καλά.

*

Ό κ. Γκόλιας Ματθαίος από τά Ιωάννινα μαρτυρεί: «Ένός φίλου μου ή κόρη, ήλικίας 17 έτών, έπασχε από σκλήρυνση κατά πλάκας και σιγά-σιγά παρέλυε. Πήγαμε στόν Γέροντα και του άναφέραμε σχετικά. Λέει στόν πατέρα της: «Η Γεωργία θά γίνει καλά και θά πάει νά σπουδάση».

Σέ διάστημα ενός έτους ή βελτίωση ύπήρξε θεαματική. Η Γεωργία έγινε τελειώς καλά και σπούδασε στην Αθήνα. Έκτοτε δέν άρρώστησε ξανά».

*

Μαρτυρία Π. Δ. από Θεσσαλονίκη, αποφοίτου Αθωνιάδος: «Κάποιος μαθητής τής Αθωνιάδος, ό Ι. Μ. κατά τό έτος 1989 άρρώστησε από καρκίνο. Βρέθηκε όγκος πίσω από τό μάτι. Πριν μηη στό χειρουργείο, πήγε ήμέρα Σάββατο μέ τόν πατέρα του στόν Γέροντα. Ό πατέρας μέ δάκρυα παρακαλούσε νά κάνη προσευχή και τόν ρωτούσε επίμονα, αν θά γίνει καλά τό παιδί του.

Ό Γέροντας μέ σιγουριά τούς είπε: «Μήν στενοχωριέστε, δέν είναι τίποτε».

³⁵ Προς Θαλάσιον 59, PG 90, 617C.

Ἐφυγαν κάπως παρηγορημένοι. Ὅταν τήν Τετάρτη πῆγαν γιά τήν ἐγχείρηση, οἱ γιατροί κατόπιν ἐξετάσεων, διεπίστωσαν ὅτι ὁ ὄγκος εἶχε ἐξαφανισθῆ, δέν ὑπῆρχε τίποτε καί φυσικά ἐξεπλάγησαν.

Ὁ πατέρας καί ὁ γιός κατάλαβαν τί εἶχε συμβῆ καί τό Σάββατο ἦρθαν πάλι στό Ὅρος καί πῆγαν χαρούμενοι στόν Γέροντα, γιά νά τόν εὐχαριστήσουν. Ὁ πατέρας καί πάλι ἐκλαιγε, ἀλλ' αὐτή τήν φορά μέ δάκρυα χαρᾶς, διότι μέ τίς εὐχές τοῦ Γέροντα σώθηκε τό μάτι τοῦ παιδιοῦ του».

*

Ὁ Ἱερομόναχος Α. ἀνέφερε: «Κάποια γυναίκα εἶχε 14 χρόνια παντρεμένη χωρίς νά ἀποκτήσῃ παιδί. Ἀγανακτοῦσε καί ἔλεγε: «Γιατί ὁ Θεός νά μήν μοῦ δώσῃ καί μένα παιδί;». Ἀνέφερα στόν Γέροντα τήν περίπτωσιν καί μοῦ εἶπε: «Ἐ, νά κάνῃ ἕνα παδί, γιά νά μήν γογγύζῃ». Καί ὄντως στό χρόνο ἀπέκτησε».

*

Ὑπῆρχαν καί ἄλλες δυσκολώτερες περιπτώσεις, ὅπως ἀνέφερε ὁ Γέροντας: «Κάνω γιά ὀρισμένους χρόνια προσευχή καί δέν βοηθοῦνται, γιατί ἔχουν πείσμα, θέλημα, ἐγωισμό. Λένε: «Γιατί ὁ Θεός δέν μοῦ δίνει αὐτό;» Καί γιατί νά μᾶς τό δώσῃ; Γιά νά μᾶς κάνῃ πιό ἐγωιστές, πιό θεληματάρηδες; Δέν τούς ὠφελεῖ ἂν τό δώσῃ. Εἶναι σάν νά διατάξῃ μ' αὐτόν τόν τρόπο τόν Θεό. Ἐνῶ, ἂν ἔλεγαν: «Ἄν θέλῃς, δώσε μου αὐτό». Ὁ τρόπος προσευχῆς νά εἶναι ταπεινός».

Ἐγραφε σέ ἐπιστολή (18-9-67): «Πολλές φορές ἐπέμεινα στήν προσευχή διά διάφορα θέματα (ἀπαιτητικῶς) ἢ ἀτομικά μου ἢ ἄλλων ἀδελφῶν καί μετά ἀναγ-

Τό Κελλάι τοῦ Ὑπατίου τήν ἐποχή πού διέμενε ἐκεῖ ὁ Γέροντας

κάστηκα νά ζητήσω συγγνώμην ἀπό τόν Θεό καί νά ζητῶ ξανά τό ἀντίθετο. Ἔκτοτε παρακαλῶ ὅτι εἶναι συμφέρον τῆς ψυχῆς νά δίδῃ σάν καλός πατέρας, διότι ὅλη ἡ θυσία Του ἔγινε διά νά ἀποκαταστήσῃ τίς ψυχές μας στόν παράδεισο κοντά Του».

Ὁ Γέροντας δέν μεροληπτοῦσε, οὔτε ἔκανε διακρίσεις. Τό θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι διαφορετικό γιά τόν κάθε ἄνθρωπο. Τό βέβαιο εἶναι ὅτι ὅλοι παρηγοροῦνταν καί ἐνισχύονταν ἀπό τόν Γέροντα.

Ἄν δέν προηγηθῆ ἡ ψυχική θεραπεία, ἡ σωματική μόνη τῆς δέν ὠφελεῖ, γιατί συνήθως οἱ θεραπευμένοι ἐπανέρχονται στόν ἴδιο ἀμαρτωλό τρόπο ζωῆς.

Ἐπεδίωκε ὄχι μόνο νά θεραπευθῆ ὁ ἀσθενής, ἀλλά περισσότερο νά σωθῆ ἡ ψυχή του, γιά τήν ὁποία ὁ ἴδιος ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος καί ἔχυσε τό αἷμα Του. Φυσικά τό πιό μεγάλο θαῦμα γι' αὐτούς πού θεραπεύονταν ἦταν ὅτι ἐνδυναμώονταν στήν πίστη, γίνονταν συνειδητά πιστοί, θεράπευαν τήν ψυχή τους ἀπό τά πάθη καί δόξαζαν μέρα-νύχτα τόν Θεό. Αὐτό ἔχει ἀπείρως μεγαλύτερη ἀξία καί αἰώνια διάρκεια. Ἦθελε νά συνεργήσουν καί οἱ ἀσθενεῖς στήν θεραπεία τους. Νά κάνουν ἔστω καί μιά μικρή θυσία γιά τόν Χριστό, π.χ. νά κόψουν ἕνα πάθος τους, τό τσιγάρο, τό ποτό ἢ κάτι ἄλλο.

Ὅταν οἱ θεραπευθέντες ἀπό εὐγνωμοσύνη ἤθελαν νά προσφέρουν κάτι, ὁ Γέροντας δέν τό δεχόταν. Ζητοῦσε μόνο νά τακτοποιηθοῦν πνευματικά, νά ἐξομολογηθοῦν, νά κοινωνοῦν καί νά ζοῦν ὡς καλοί Χριστιανοί. Δέν ζητοῦσε νά κάνουν ἐλεημοσύνες μεγάλες, νά κτίζουν Ἐκκλησίες κ.λπ., οὔτε ἐπέβαλλε φορτία δυσβάστακτα. Αὐτά τά ἄφηνε στήν προαίρεσή τους. Ἡ χαρά τοῦ Γέροντα ἦταν μεγάλη, ὅταν μαζί μέ τήν σωματική θεραπεία θεραπευόταν καί ἡ ψυχή τοῦ ἀσθενοῦς, βοηθιόταν ὅλη ἡ οἰκογένειά του καί δοξαζόταν τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

Προβολέας ἀκτίστου φωτός

Ὁ Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ξάνθης κ.κ. Παντελεήμων ὡς αὐτόπτης μάρτυς ἀναφέρει: «Ἦταν βαθύς ὄρθρος, μετά ἀπό διανυκτέρευση στήν Καλύβη τῆς «Παναγούδας». Διαβάσαμε τήν ἀκολουθία στό Ἐκκλησάκι τοῦ Κελλιῦ. Λειτουργοῦσα (ὡς ἱερεύς) καί ἔψελνε ὁ γερο-Παῖσιος. Καθώς προχωροῦσε ἡ θεία Λειτουργία, ἦλθε ἡ ὥρα τῆς θείας Κοινωνίας. Ὁ Γέροντας πλησίασε μέ τά πολλῆς εὐλαβείας καί συστολῆς νά μεταλάβῃ τῶν ἀχράντων Μυστηρίων. Καθώς ἔσκυψε, ἔβγαλε τό σκουῖφο του ἐλευθερώνοντας τά μαλλιά του. Ἐκπληκτος παρατηροῦσα ὅτι τό πρόσωπό του μέ φανερά τά σημεῖα τῆς θείας ἀλλοίωσης εἶχε γίνῃ φωτεινό. Ἐξέπεμπε ἰλαρό, ἔντονο φῶς! Θέαμα ἀσυνήθιστο γιά μένα, τό ὁποῖο μετέφερε μέσα μου τόν γλυκασμό αὐτῆς τῆς θείας μαρμαρυγῆς. Δέν θέλησα νά πῶ τίποτα. Κράτησα ὡς τίμιον δῶρημα στήν μνήμη μου τήν φωτοφόρο μορφή του ἔτοιμη νά ὑποδεχθῆ τόν Κύριο τῆς δόξης, καί τήν καταθέτω, γιατί δέν ἀνήκει στήν ἐλαχιστότητά μου, ἀλλά σέ ὅλους ὅσοι ἀποζητοῦν παρηγοριά ἀπό τό φωτοφόρο πρόσωπο τοῦ Γέροντα».

Γ'. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Πρός την μητέρα Ἐκκλησία

Ὁ πῶς ὁ Εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὁ Θεολόγος εἶχε τρεῖς μητέρες, τὴν φυσική του μητέρα, τὴν Παναγία καὶ τὴν βροντή, διότι ὠνομάσθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο «βοανεργές» (υἱὸς βροντῆς), ἔτσι καὶ ὁ Γέροντας, ἐκτός ἀπὸ τὴν μητέρα του Εὐλογία καὶ τὴν Παναγία, αἰσθανόταν καὶ τὴν ἁγία μας Ἐκκλησία ὡς ἀληθινή του μητέρα. Εἶναι ὄντως μητέρα ὅλων τῶν πιστῶν, ἀφοῦ μᾶς ἀναγεννᾷ μὲ τὸ Βάπτισμα καὶ μᾶς τρέφει μὲ τὴν χάρι τῶν μυστηρίων της.

Ὁ Γέροντας τόνιζε ιδιαίτερα αὐτὴ τὴν σχέση του. Ἐγραφε σὲ ἐπιστολή του πρὸς κάποιον νέον: «Μετά, ὅταν τελειώσης τίς σπουδές, νά κάνης ὅ,τι σὲ ἀναπαύει ἐντός τῶν κόλπων τῆς μητέρας Ἐκκλησίας».

Ἦταν μοναχός μὲ ἐκκλησιαστικό φρόνημα καὶ ἐκκλησιαστική συνείδηση. Οἱ ἐκκλησιολογικές του ἀπόψεις ἦταν ὀρθοδοξότατες. Πίστευε ὅτι ἡ Ἐκκλησία κατέχει τὸ πλήρωμα τῆς ἀποκαλυφθείσης Ἀληθείας. Ἐλεγε: «Ὅ,τι ἔχει ἡ Ἐκκλησία εἶναι λαμπικαρισμένο». Ἡ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων κατορθώνεται στὴν Ἐκκλησία. Αἰσθανόταν ὅτι ἀποτελεῖ μέλος της. Ὑπέτασσε τὸ θέλημά του καὶ θυσιαζόταν γιὰ τὸ καλὸ της. Ἀκόμη καὶ ἡ ἀσκησὴ του εἶχε ἐκκλησιαστικὴ ἀναφορά. Πίστευε ὅτι, «ὅταν διορθώσω τὸν ἑαυτό μου, διορθώνεται ἓνα κομμάτι τῆς Ἐκκλησίας». Ἡ ἀγάπη του γιὰ αὐτὴν ἦταν πολὺ μεγάλη. Γιὰ τὴν εὐστάθειά της ὑπέμεινε κόπους καὶ θυσιές, γιὰ τὴν δόξα της προσευχόταν συνεχῶς. Γιὰ τὴν ἐνότητά της ἀγωνίστηκε πολυτρόπως. Ἐγραφε: «Δέν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους πού ἔχουν κάνει τὴν Ὀρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν κόμμα. Ἀγαπῶ τοὺς καλοὺς ἐργάτας τοῦ Χριστοῦ καὶ βοηθῶ ὅσο μπορῶ».

Βοήθησε πολλοὺς νέους νά γίνουν καλοὶ κληρικοί, ἐργάτες στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου. Τοὺς συμβούλευε: «Ἐργασθεῖτε ταπεινά μέσα στὴν Ἐκκλησία καὶ ὁ Κύριος θά σᾶς προδώσει (ἀναδείξει, φανερώσει) στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων». Κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς σήμερα κοσμοῦν τὴν Ἱεραρχία.

Ἦθελε οἱ κληρικοί νά ἐτοιμάζουν τὸν λαὸ μὲ τὴν μετάνοια, γιὰ νά ἀποφύγουμε τὴν δικαία ὀργή τοῦ Θεοῦ. Ἡ διακονία τους νά ἀποβλέπη στὴν σωτηρία τῶν πιστῶν καὶ στὴν δόξα τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι στὴν αὐτοπροβολή. Ἐλεγε γιὰ κληρικό πού ἐπετέλεσε ἔργο ἀξιόλογο, ὅτι «θά εἶχε ἀξία τὸ ἔργο του, ἂν δέν ἦταν κάτι τὸ προσωπικό».

Ὁ ἴδιος ἀθόρυβα ἀπὸ τὸ ἀσκητήριό του παρακολουθοῦσε τὴν ἐκκλησιαστι-

κή κατάσταση μέ ενδιαφέρον. Προσευχόταν, μιλούσε, έγραφε και, όταν τό έκρινε αναγκαίο, έξερχόταν στόν κόσμο γιά κάποια έκκλησιαστική υπόθεση. Γιά ένα τέτοιο θέμα βγήκε και συνάντησε τόν αρχιεπίσκοπο Γερώνυμο και άλλη φορά πήγε στόν μητροπολίτη Φλωρίνης κ.κ. Αύγουστινο. Έκείνος τοῦ εἶπε: «Καλόγερε, ἦρθες νά μέ ἐλέγξης;» «Όχι, Σεβασμιώτατε», ἀπάντησε. «Τό Εὐαγγέλιο λέει «ἐάν ἀμαρτήση εἰς σέ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε καί ἔλεγξον αὐτόν»³⁶, δέν λέει γιά τόν Πατέρα». Τοῦ ἔβαλε ἐδαφιαία μετάνοια καί στήν συνέχεια τοῦ εἶπε κάτι, τό ὁποῖο δέχθηκε ὁ ἀγωνιστής Μητροπολίτης καί ἔκτοτε τόν εἶχε σέ μεγάλη εὐλάβεια. Ἀρκετοί Ἐπίσκοποι τόν συμβουλευόνταν καί ἐπιζητοῦσαν τήν ἐπικοινωνία μαζί του.

Πονοῦσε πολύ, όταν ὑπῆρχαν σκάνδαλα καί έκκλησιαστικές κρίσεις. Τότε προσευχόταν περισσότερο. «Σᾶς ἔγραψα τό βαθύ πόνο μου», ἔγραφε σέ ἐπιστολή του σέ μία τέτοια περίοδο (12-4-75), καί ἐξηγοῦσε γιὰτί συμβαίνουν αὐτά: «Λείπει ἡ πατερική πνευματική ἀρχοντιά καί ἐπόμενο εἶναι νά μαλῶνουμε σάν τοὺς γύφτους».

Γιά τό πολυσυζητημένο θέμα τῶν θρησκευτικῶν ὀργανώσεων ὁ Γέροντας εἶπε: «Τίς χριστιανικές ὀργανώσεις νά μήν τίς διαλύσουμε, ἀλλά νά τίς κάνουμε πατερικές».

Ἰδιαίτερος σεβόταν τόν Οἰκουμενικό θρόνο. Αναγνώριζε τήν πανορθόδοξη ἀποστολή του καί κατανοοῦσε τήν δύσκολη θέση πού βρίσκεται. Προσευχόταν πολύ καί τόν ὑπερασπίστηκε δημόσια σέ πολλές περιπτώσεις.

Ἀπό τό Στόμιο εἶδαμε τόν Γέροντα σφοδρό πολέμιο τῶν αἰρέσεων. Στά θέματα τῆς πίστεως ἦταν ἀκριβής καί ἀσυγκατάβατος.

Εἶχε μεγάλη ὀρθόδοξη εὐαισθησία, γι' αὐτό δέν δεχόταν συμπροσευχές καί κοινωνία μέ πρόσωπα μή ὀρθόδοξα. Τόνιζε: «Γιά νά συμπροσευχηθοῦμε μέ κάποιον, πρέπει νά συμφωνοῦμε στήν πίστη». Διέκοπτε τίς σχέσεις του ἢ ἀπέφευγε νά δῆ κληρικούς πού συμμετεῖχαν σέ κοινές προσευχές μέ ἑτεροδόξους. Τά «μυστήρια» τῶν ἑτεροδόξων δέν τά ἀναγνώριζε καί συμβούλευε οἱ προσερχόμενοι στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, νά κατηχοῦνται καλά πρὶν βαπτισθοῦν.

Καταπολέμησε τόν οἰκουμενισμό καί μιλοῦσε γιά τό μεγαλεῖο καί τήν μοναδικότητα τῆς Ὀρθοδοξίας, τήν πληροφορία του ἀρνούμενος ἀπό τήν ἐν καρδίᾳ του θεία χάρι. Ὁ βίος του ἀποδείκνυε τήν ὑπεροχή τῆς Ὀρθοδοξίας.

Γιά ένα διάστημα εἶχε διακόψει, μαζί μέ ὅλο σχεδόν τό ὑπόλοιπο Ἅγιον Ὅρος, τό μνημόσυνο τοῦ πατριάρχου Ἀθιναγόρα γιά τά ἐπικίνδυνα ἀνοίγματα του πρὸς τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς. Ἀλλά τό ἔκανε μέ πόνο: «Κάνω προσευχή», εἶπε σέ κάποιον, «γιά νά κόβῃ ὁ Θεός μέρες ἀπό μένα καί νά τίς δίνη στόν πατριάρχη Ἀθιναγόρα, γιά νά ὀλοκληρώσῃ τήν μετάνοιά του».

Χωρίς νά ἐπιδιώκη νά φαίνεται ὁμολογητής, μέ τόν τρόπο του, ἀντιδρούσε, μιλοῦσε καί ἔγραφε σέ έκκλησιαστικά πρόσωπα. «Ἡ Ἐκκλησία», ἔλεγε, «δέν εἶναι καρᾶβι τοῦ κάθε ἐπισκόπου νά κάνῃ ὅ,τι θέλει». Οἱ ἀντιδράσεις του αὐτές συνωδεύονταν ἀπό πολλή προσευχή καί ἀγάπη γιά τήν Ἐκκλησία, ἀλλά καί γιά τοὺς παρεκτρεπομένους, καί προϋπέθεταν ἀπάθεια, διάκριση καί ἄνωθεν φωτισμό.

Ἐνα ἄλλο θέμα πού ἀπασχόλησε τόν Γέροντα ἦταν τό θέμα τοῦ ἡμερολογίου. Πονοῦσε γιά τόν χωρισμό καί προσευχόταν. Λυπόταν γιά τίς παρατάξεις τῶν παλαιοημερολογιτῶν πού εἶναι ξεκομμένες σάν τά κλήματα ἀπό τήν Ἄμπε-

³⁶ Ματθ. ιη', 15.

λο, και δέν ἔχουν κοινωνία μέ τά Ὁρθόδοξα Πατριαρχεῖα καί τίς κατά τόπους αὐτοκέφαλες Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες. Μερικές τέτοιες ἐνορίες στήν Αθήνα καί στήν Θεσσαλονίκη ἐνώθηκαν καθ' ὑπόδειξή του μέ τήν Ἐκκλησία κρατώντας τό παλαιό ἑορτολόγιο.

Ἐλεγε: «Καλό ἦταν νά μήν ὑπῆρχε αὐτή ἡ ἑορτολογική διαφορά, ἀλλά δέν εἶναι θέμα πίστεως». Στίς ἐνστάσεις ὅτι τό νέο ἡμερολόγιο τό ἔκανε Πάπας, ἀπαντοῦσε: «Τό νέο ἡμερολόγιο τό ἔκανε Πάπας καί τό παλιό εἰδωλολάτρης», ἐννοώντας τόν Ἰούλιο Καίσαρα.

Μέ τήν ἀγάπη, τήν προσευχή καί τήν διάκρισή του, γνώριζε πότε νά μιλά, πῶς νά ἐνεργῇ καί νά βοηθᾷ ἀθόρυβα τήν μητέρα Ἐκκλησία, ἀποφεύγοντας τά ἄκρα καί θεραπεύοντας πληγές πού τλαιπωροῦν τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί σκανδαλίζουν τούς πιστούς.

Ὑπέρ τοῦ γένους καί τῆς Πατρίδος

Ὁ Γέροντας, ξεριζωμένος ἀπό τήν βρεφική του ἡλικία, καί ἔχοντας ζήσει τήν φρίκη τοῦ πολέμου καί τῆς Κατοχῆς, γνώριζε ἀπό τήν πείρα του ὅτι τό νά «διάγωμεν ἡρεμον καί ἡσύχιον βίον» εἶναι μεγάλη εὐλογία.

Ἀγαποῦσε τήν Πατρίδα καί ἔλεγε: «Καί ἡ Πατρίδα εἶναι μιά μεγάλη οἰκογένεια». Δέν ἐπεδίωκε τό ἐθνικό μεγαλεῖο, τήν δόξα καί τήν ἰσχὺ μέ τήν κοσμική ἔννοια, ἀλλά τήν εἰρήνη, τήν πνευματική ἀνοδο καί τήν ἠθική ζωὴ τῶν πολιτῶν, γιά νά μᾶς βοηθᾷ καί ὁ Θεός. Οὔτε ἐπιζητοῦσε τήν ἀσφάλεια γιά νά ἀπολαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι τίς ἀνέσεις τους.

Σέ κάποιον Ἑλληνα θερμό πατριώτη πού ζοῦσε στήν Ἀμερική καί προσπαθοῦσε νά προβάλλη τήν Ἑλλάδα, συνέστησε ν' ἀγωνισθῇ γιά νά ἀγίαση καί ὕστερα νά προβάλλη σωστά καί πνευματικά καί τήν Ἑλλάδα.

Ὅπως οἱ Προφῆτες τοῦ Ἰσραὴλ συμμετεῖχαν στήν ζωὴ τοῦ ἔθνους ἐνεργά μέ τόν τρόπο τους, προσεῦχονταν, θρηνοῦσαν, ἔλεγχαν βασιλεῖς, κήρυτταν μετάνοια καί προφήτευαν γιά τά ἐπερχόμενα δεινά, τό ἴδιο καί ὁ Γέροντας δέν ἦταν ἀδιάφορος καί ἀπαθής στά θέματα τῆς Πατρίδος. Ὁ προφήτης δέν ἦταν ἐθνικιστής πού ἔλεγε: «Διά Σιών οὐ σιωπήσομαι»³⁷. Τό ἴδιο καί ἡ στάση τοῦ Γέροντα ἦταν καθαρά πνευματική.

Στά θέματα τῆς Πατρίδος δέν ἤθελε οἱ Χριστιανοί νά εἶναι ἀδιάφοροι. Πολύ λυπόταν πού ἔβλεπε πνευματικούς ἀνθρώπους νά ἐπιζητοῦν νά βουλευθοῦν οἱ ἴδιοι καί νά μήν ἐνδιαφέρονται γιά τήν Πατρίδα. Ὁ καημός του καί ἡ ἀπορία του ἦταν πῶς οἱ ὑπεύθυνοι δέν ἀντιλαμβάνονται πού ὀδηγοῦμαστε. Ὁ ἴδιος ἀπό παλαιά διέβλεπε τήν σημερινή κατάσταση καί ἀνησυχοῦσε, ἀλλά δέν διέσπειρε τίς ἀνησυχίες του στόν κόσμο. Ἐλεγε: «Ἀπό τό κακό πού ἐπικρατεῖ σήμερα θά βγεῖ μεγάλο καλό».

Πίστευε ὅτι ἓνας μοναχός μπορεῖ νά βοηθήσῃ ὀλόκληρο τό ἔθνος. «Ἄλλον ὁ Θεός τόν κάνει μοναχό γιά νά βοηθήσῃ μιά οἰκογένεια καί ἄλλον γιά νά βοηθήσῃ ὀλόκληρο ἔθνος. Τό Ἅγιον Ὅρος πολλά μπορεῖ νά προσφέρει. Μπορεῖ νά δημιουργήσῃ πάλι τό Βυζάντιο ἀπό τό ὅποιο προῆλθε».

³⁷ Ἦσ. ξα', 1.

ΕΠΙΜΕΤΡΟ

Μορφή, χαρακτήρας και φυσικά χαρίσματα του Γέροντα

Η εξωτερική εμφάνιση του Γέροντα ήταν ενός συνηθισμένου μοναχού. Τό ανάστημά του μέτριο, περίπου 1,60 μ. ύψος. Ήταν πολύ λεπτός, σκελετωμένος από την πολυετή άσκηση, μέ ωραία, αρμονικά και λεπτά τά χαρακτηριστικά του προσώπου. Η όλη εμφάνισή του απέπνεε καλωσύνη και συμπάθεια.

Τό βλέμμα του ζωηρό, έκφραστικό (έκφραζόταν και μιλούσε μέ τά μάτια του), διεισδυτικό και σπινθηροβόλο. Ειρήνη, σιγουριά και αρχοντιά συνώδευαν τίς κινήσεις του. Τά γένια του μέτρια, πυκνά και σχεδόν κατάλευκα πριν από την κοίμησή του. Τά μαλλιά του μιξοπόλια (άσπρόμαυρα) και πολύ πυκνά, έφθαναν ώς τούς ώμους του. Συνήθως φορούσε πλεκτό μάλλινο σκούφο, χοντρό για τό κρύο. Σέ έξόδους φορούσε τόν συνηθισμένο άγιορειτικό.

Οί παλάμες τών χειρών του μεγαλύτερες του κανονικού, στιβαρές, έδειχναν άνθρωπο πού είχε άσχοληθή μέ χειρωνακτικές έργασίες. Τά πέλματα τών ποδιών του μεγάλα, δυσανάλογα προς τό ανάστημά του. Τά δόντια του έλειπαν σχεδόν όλα, εκτός από δύο στην άνω σιαγόνα και λίγα μπροστινά στην κάτω. Δέν θέλησε νά βάλη δόντια, άν και του πρότειναν πνευματικά του τέκνα. Συγκατατέθηκε όμως και έβαλε δύο «γκυλιέδες», όπως ώνόμαζε τίς θήκες. Όταν γελούσε, φαίνονταν χαρακτηριστικά. Παρά την έλλειψη τών δοντιών, μιλούσε καθαρά, και δέν φαινόταν αυτό σαν σωματικό μειονέκτημα. Η έκδηλη θεία χάρι σκέπαζε αυτή την έλλειψη και τόν έκανε νά φαίνεται «ώραιος κάλλει». Τό πρόσωπό του ήταν φωτεινό και χαριτωμένο. Ολόκληρος ήταν «λαμπρόν της χάριτος γνώρισμα».

Οί αισθήσεις του παρέμειναν οξύτατες ώς την κοίμησή του και λειτουργούσαν πολύ καλά. Μέ την όσφρησή του από ένα χιλιόμετρο μακριά αισθανόταν κάποιον πού κάπνιζε. Η άκοή του πολύ ευαίσθητη. Η όρασή του καταπληκτική. Έβλεπε λεπτομέρειες από πολύ μακριά. Μέ γυαλιά πρεσβυωπίας έκανε ξυλόγλυπτα μέ λεπτομέρειες ώς τά τέλη της ζωής του.

Φαινόταν ένας φυσιολογικός άνθρωπος, αλλά έκρυβε στον «κρυπτόν της καρδιάς άνθρωπον, τόν κατά Θεόν κτισθέντα», την θεία χάρι πού ήταν άδύνατο νά κρυφθή και άσύλληπτο νά κατανοηθή.

Άν και γέρων λευκόθριξ, άσθενής και χωρίς δόντια, ήταν όμως λέων. Είχε κάτι τό δυνατό, τό αποφασιστικό, τό θεϊκό. Μέσα σέ αυτό τό άσθενικό και μικροκαμωμένο σώμα κρυβόταν μιά ψυχή άνδρεία, μέ πολλή δύναμη και θυμό.

Τόν θυμό οί ἅγιοι Πατέρες τόν ὀνομάζουν νεῦρο τῆς ψυχῆς. Αὐτή τήν δύναμη (θυμό) τήν ἔστρεψε πρὸς τό καλό καί τήν ἀξιοποίησε γιά νά ἐπιτύχη τίς ἀρετές. Δέν δίσταζε νά ἐλέγξει κάποιον, ὅταν ἔκανε κακό πού ὑπερέβαινε τά ὅρια, καί νά θυμώσει ἀπαθῶς³⁸ -«ὀργίζεσθε καί μὴ ἀμαρτάνετε»- χωρὶς νά χάσει τήν εἰρήνη του, πάντοτε ὅμως ὑπερασπίζοντας κάτι ἀνώτερο καί ὄχι τόν ἑαυτό του. Μιλοῦσε τότε, ὄχι κυριευμένος ἀπὸ τό πάθος τῆς ὀργῆς, ἀλλὰ μέ πόνο ψυχῆς.

Ἦταν ἀπὸ φύσεως ἀνοικτός καί εὐχάριστος, φιλόξενος καί ἐλεήμων, γνήσιος Ἀνατολίτης. Ἀγαποῦσε νά διηγῆται χαριτωμένες ἱστορίες μέ πνευματικό περιεχόμενο καί νά γελᾷ ἀπὸ τήν καρδιά του: «Δυστυχῶς σήμερα», ἔλεγε, «χάθηκε ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τό φυσικό γέλιο». Μποροῦσε νά ξεσπάσει σέ κλάματα ἀπὸ συμπάθεια, νά ἀσπασθῆ ὡς ἀδελφό του κάποιον πονεμένο πού πρώτη φορὰ ἔβλεπε, καί νά κάνη κάθε θυσία γιά νά τόν ἀναπαύσει καί νά τόν βοηθήσει. Καί ὅλα αὐτά τὰ ἔκανε ἀπὸ τήν καρδιά του φυσικά καί αὐθόρμητα.

Θυσιαζόταν γιά τό πιστεύω του καί γιά τήν ἀγάπη πρὸς τόν πλησίον. Ἀπεχθάνετο τήν διπροσωπία, τήν χαμέρπεια καί τήν ἀσυνειδησία. Τιμοῦσε καί σεβόταν τοὺς ἐναρέτους, τοὺς εὐλαβεῖς, ὅσους εἶχαν ἰδανικά καί ἐργάζονταν γιά τό καλό τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Ἔθνους, τοὺς φιλότιμους πού εἶχαν πνεῦμα θυσίας. Ἔλεγε: «Ἔχω μέσα στήν καρδιά μου αὐτοὺς πού ἔχουν καλωσύνη, εὐλάβεια καί ἀπλότητα».

Στόν πιό ἄσημο ἄνθρωπο, ἂν μάλιστα ἦταν πονεμένη καί εὐαίσθητη ψυχή, ταπεινωνόταν ἀπεριόριστα, γινόταν χῶμα. Ἀλλὰ γινόταν βουνό πανύψηλο, βράχος ἀσάλευτος στίς ἀπειλές, στοὺς ἐκφοβισμούς, στίς κολακεῖες, στίς δωροδοκίες τῶν δυνατῶν. Ἦταν ἀπτόητος μπροστά στίς ἀπειλές, τόν κίνδυνο καί τόν θάνατο. Ἦταν ἄτρωτος ἀπὸ συκοφαντίες, ἀκόμη καί σά κτυπήματα «τῶν πολεμούντων αὐτόν ἀπὸ ὕψους»³⁹ (δηλαδή τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς).

Ἦταν ἄνθρωπος μέ πλούσιο ἐσωτερικό περιεχόμενο. Εἶχε καρδιά μέ αἰσθηματοῦ ἐξαγνισμένα (ἄσχετα μέ κάθε συναισθηματισμό). Ἦταν ἄνθρωπος τέλειος, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ. Μία θεότευκτη εἰκόνα μέ πολύτιμες ψηφίδες, τίς ἀρετές. Ἔνα «καθαρό καί ἀκηλίδωτο ἔσοπτρο», πού ἀντανακλοῦσε θεῖες ιδιότητες. Ὁ Γέροντας ἦταν φύση ἀγαθή, μέ καλές καταβολές, προικισμένος μέ σπάνια χαρίσματα. Ἀλλὰ ἀγωνίσθηκε πολὺ, αὐξήσε καί διπλασίασε τά τάλαντά του. Ὁ Θεός τοῦ ἔδωσε πολλά, καί ὁ Γέροντας τὰ ἀπέδωσε πολλαπλά.

Ἦταν φαινόμενο εὐφυΐας, εὐστροφίας, ἐτοιμότητος. Σπάνια καί ἀσυνήθης περίπτωση. Εἶχε καταπληκτική μνήμη. Θυμόταν κάποιον πού ἔβλεπε μιά φορὰ γιά δεκαετίες. Κάποτε στήν «Παναγούδα» τόν ἐπισκέφθηκε ἕνας ἠλικιωμένος. Ὁ Γέροντας τόν ρώτησε: «Εἶσαι ὁ Κοκκινέλης;». Πράγματι ἦταν ὁ Κοκκινέλης, μέ τόν ὅποιο εἶχαν συνυπηρετήσῃ γιά λίγο στρατιῶτες πρὶν ἀπὸ μισόν αἰῶνα.

Ἦταν μέσα σέ ὅλα, χωρὶς νά ἀσχολῆται μέ ὅλα. Γνώριζε τά τοῦ κόσμου, διαμένοντας στήν ἔρημο. Ἦταν πνευματικά μαζί μέ ὅλους, ἀγαποῦσε ὅλο τόν κόσμον καί ἀπεῖχε ἀπὸ ὅλους.

³⁸ «Ὁ δὲ θυμός τότε πάλιν κινεῖται κατὰ φύσιν, ὅτε πάντας ἀνθρώπους ἀγαπᾷ καί πρὸς οὐδένα αὐτῶν ἢ λύπην ἢ μνησικακίαν κέκτηται», ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ Λόγος ψυχωφελῆς, Φιλοκαλία τομ. Β', σ. 236.

³⁹ Ψαλμ. νε', 3.

Γνώριζε πολλά χωρίς να ἔχη σπουδάσει. Συναναστρεφόταν ἄνετα καί συζητούσε μέ ἐπιστήμονες καί ἄλλες προσωπικότητες, χωρίς να μειονεκτῆ. Αντιθέτως οἱ κατά κόσμον σοφοί τόν συμβουλευόνταν.

Σέ ἐρώτηση, ἂν μετανόησε πού δέν σπούδασε, ἀπάντησε ἀρνητικά. Μόνο γιά τήν γνώση τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἔλεγε: «Ἄν εἶχα βγάλει κανά δυό τάξεις στό Γυμνάσιο, θά καταλάβαινα καλύτερα τήν Ἁγία Γραφή καί τούς ἁγίους Πατέρες». Ἦταν ὅμως ἀκριβῆς στά λόγια του. Οἱ ἀπαντήσεις του δέν ἄφηναν κενά. Καταλάβαινες αὐτό πού ἤθελε νά πῆ καί χωρίς λόγια. Μέ λίγα ἔλεγε πολλά. Μέ μιά παραστατική χειρονομία ἔδινε νά ἐννοήση κανεῖς ἕνα πρόσωπο, μιά ὀλόκληρη ὑπόθεση.

Ἦταν ἀπό τήν φύση του καλλιτέχνης καί ποιητής. Εἶχε τήν ἰκανότητα νά γράφει ποιήματα καί τροπάρια, καί νά ζωγραφίζη.

Ἀγαποῦσε τή νοικοκυρεμένη δουλειά. Ὅ,τι ἔπιανε στά χέρια του, τό ἔκανε μέ μεράκι, τέλεια· περισσότερο ὅ,τι εἶχε σχέση μέ τόν Θεό καί τήν Ἐκκλησία. Εἶχε ἐπιμονή καί μέθοδο στήν ἐπίτευξη τῶν στόχων του.

Στίς σχέσεις του μέ τούς ἄλλους ἦταν ἀπλός, αὐθόρμητος, ζεστός καί εἶχε ἕνα δικό του τρόπο, μιά πνευματική τέχνη γιά νά σέ πλησιάση, νά ἐπικοινωνήση μαζί σου καί νά σέ ἀναπαύση. Σέ παρακολουθοῦσε σιωπηλά μέ προσοχή τεταμένη, σέ ἄφηνε νά μιλήσης καί ἐρχόταν στήν θέση σου. Φερόταν στούς ἄλλους μέ εὐαισθησία καί λεπτότητα, καί μόνο στόν ἑαυτό του ἦταν αὐστηρός. Αὐτές οἱ ἀντιθέσεις στόν χαρακτήρα του συνέθεταν μιά θαυμαστή ἄρμονία: Ἐπιείκεια πρὸς τούς ἄλλους καί αὐστηρότητα στόν ἑαυτό του, ἡσυχία καί κοινωνικότητα, ἀπλότητα πίστεως καί δεινότητα διανοητική, τήρηση μέ εὐλάβεια τῶν τυπικῶν καί πνεῦμα ἐλευθερίας.

Ὅποιον δρόμο καί ἂν ἀκολουθοῦσε ὁ Γέροντας στήν ζωή του, θά διακρινόταν, γιατί ἦταν «δοχεῖον χωρητικόν», μηχανή δυνατή, φακός μεγάλης ἐντάσεως.

Προτίμησε ὅμως νά γίνη «κονσερβοκούτι» πού ἀντανακλᾷ τίς ἀκτῖνες τοῦ Ἥλιου τῆς δικαιοσύνης, καί δείχνει τόν Ἥλιο, ἀντί νά λάμψη πρόσκαιρα σ' αὐτόν τόν ψεύτικο κόσμο μέ τήν δική του αὐτοπροβολή. Ἀγωνίσθηκε πολύ μέ φιλότιμο καί αὐταπάρηση. Ἔδωσε τά πάντα στόν Θεό, καί ὑπέμεινε πειρασμούς καί θλίψεις γιά τόν Θεό. Βοήθησε ἀναρίθμητα πλήθη ἀνθρώπων. Μονομάχησε μέ τόν διάβολο καί βγήκε νικητής. Τώρα ἀκούει τήν εὐλογημένη φωνή: «Τῶ νικῶντι δώσω αὐτῶ φαγεῖν ἐκ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς, ὃ ἔστιν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ μου»⁴⁰.

---

⁴⁰ Ἀποκ. β', 7.

Τό μήνυμά του⁴¹

Πρώτα πιστεύουμε στον Θεό και ύστερα αγαπάμε τον Θεό και την εικόνα του, τον άνθρωπο. Η πίστη αυξάνει με την προσευχή. «Πρόσθετες ἡμῖν πίστιν».

«Όπως έχω καταλάβει, όλο τό κακό προέρχεται από τήν άπιστία. Όταν ό άνθρωπος δέν πιστεύη στον Θεό, θέλει νά γλεντήση τήν ζωή του. Γι' αυτό και επιδίδεται σέ κάθε είδους άμαρτία».

«Ο άνθρωπος πρέπει νά συλλάβη τό βαθύτερο νόημα τής ζωής, ότι αυτή ή ζωή εἶναι νά έτοιμαστούμε για τήν άλλη. Από κει και πέρα, όπως ένας πού ταξιδεύει νά πάη κάπου χρειάζεται έναν όδηγό, έτσι και για τό ουράνιο ταξίδι, πρέπει νά βρῆ έναν όδηγό (Πνευματικό). Μετά, νά τόν βάλῃ σέ ένα πρόγραμμα, λίγη μελέτη, λίγη προσευχή, νά αποφεύγῃ τίς άφορμές τής άμαρτίας, και τό κοσμικό φρόνημα πού εἶναι τό χειρότερο άπ' όλα. Όπότε έτσι ή καρδιά του θά εἶναι στον Χριστό».

«Πρέπει νά αγωνιστούμε μέ φιλότιμο νά σωθούμε, για νά μή λυπήσουμε τον Χριστό. Θα μάς πει ό Χριστός: «Παιδί μου έγω έκανα τόσα για νά σέ σώσω. Έχυσά τό αίμα μου και υπέμεινα τόσα πάθη, εσύ τί έκανες για νά σωθῆς»;

«Ο κάθε άνθρωπος πρέπει νά βρῆ και νά αγιάση τήν κλίση του. Ο προκομμένος άνθρωπος, όπου και νά βρεθῆ, είτε στον γάμο, είτε στον μοναχισμό, θά εἶναι έπιτυχημένος».

«Νά προτιμούμε τίς θλίψεις και νά τίς δεχώμαστε καλύτερα από τίς χαρές. Τό πικρό φάρμακο πολλές φορές εἶναι καλύτερο από τό γλυκό, διότι θεραπεύει. Η πραγματική χαρά γεννιέται από τον πόνο».

«Εκείνο πού έμποδίζει τον άνθρωπο στην προκοπή του στά πνευματικά εἶναι ότι δέν δουλεύει τό μυαλό του σέ ό,τι τον ώφελει πνευματικά αλλά σέ άλλα πράγματα».

«Πρέπει νά μπῆ μέσα μας ό πόνος για τήν σύγχρονη κατάσταση για νά μπορέσουμε νά κάνουμε καρδιακή προσευχή».

«Σήμερα ἤρθε ή εποχή νά διαχωρισθοῦν τά πρόβατα από τά έρίφια, οί πιστοί από τούς άπιστους. Αργότερα θά ῥθει καιρός πού θά δώσουμε έξετάσεις, θά ύποστούμε και διωγμούς για τήν πίστη μας, και τότε θά φανεί τό μακίρι από τό χρυσό».

«Όταν κάποιος στενοχωρηται γιατί ύποφέρει για τούς άλλους, πονά τούς άλλους, κάνει τά δικά τους προβλήματα δικά του, τότε αυτός έχει μισθό μάρτυρος».

⁴¹ Αντί επιλόγου παρατίθενται μερικά χαρακτηριστικά σημεία τής διδασκαλίας του Γέροντα.

Οί άνθρωποι πού θυσιάζουν τά πάντα πόσο χαριτωμένοι είναι! Ούτε προβλήματα έχουν καί λάμπει τό πρόσωπό τους γιατί έχουν τήν θεϊκή χαρά συνέχεια».

«Όλη ή βάση τής πνευματικής ζωής είναι νά σκέφτεται τόν άλλον καί τόν έαυτό του νά τόν βάζει τελευταίω, νά μήν τόν ύπολογίσει. Όταν έρθουμε στήν θέση του άλλου καί τόν καταλάβουμε, τότε συγγενεύουμε μέ τόν Χριστό».

«Η χάρις του Θεού είναι ακριβό πράγμα. Για νάρθη νά κατοικήση μέσα στον άνθρωπο, πρέπει νά βρῆ τόν άνθρωπο νά συμφωνή κατά Πνεύμα μέ τόν Θεό καί ο άνθρωπος νά έξασκήση (έξαντλήση) όλο τό ανθρώπινο. Ένώ έμεις θέλομε νά έλθη ή θεία χάρις για νά μās απαλλάξει από τίς αδυναμίες, χωρίς άγώνα. Για νά κατοικήση στον άνθρωπο τό Άγιο Πνεύμα χρειάζεται πολύ αυταπάρηση, πολύ φιλότιμο, ταπείνωση, άρχοντιά, θυσία. Η πνευματική ζωή δέν είναι απόλαυση. Ο Χριστός έχει τοποθετήσει τήν μπρίζα, αλλά τά δικά μας καλώδια είναι σκουριασμένα καί δέν δέχονται τήν θεία χάρι. Νά ξεσκουριάσουμε τά καλώδια, ν' αγωνιστούμε νά γνωρίσουμε τόν έαυτό μας, νά κόψουμε τά πάθη μας, νά αποκτήσουμε τίς αρετές καί έτσι θά μās επισκεφθῆ ή χάρις του Θεού». Αυτό ή δόξα καί τό κράτος εις τούς αιώνας. Αμήν.

Ο Γέροντας παρηγορεί καί συμβουλεύει

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΘΗΚΗ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΑ

Τοῦ λόγου μου ὁ μοναχὸς
Παΐσιος, ὅπως ἐξέλασα
τὸν ἑαυτὸν μου, ἴδα ὅτι
ἔχει τῆς ἐνώβης τοῦ
Κυρίου τῆς ὑπαρέθης,
ἔχει τῆς ἀμαρτίας τῆς
ἔχω κατὰ. Δὲν ἔχει
σημασία εἰς ὀρισμι-
νὰς ἔχον γινῆ δε
μικρότερο βαθμὸς,
διότι δὲν ἔχω κατὰ
τὸν ἁγιοπνευματικῶν,
ἔδειξέ μοι ἔχει ἐβ-
δουλήσει ὁ Κύριος.

Ἡ Πνευματικὴ διαθήκη τοῦ Γέροντα

Εἴχεσθε νὰ μὲ
ἐλεήσει ὁ Χριστὸς.
Εὐχαριστοῦμε,
καὶ εὐχαριστήσοι
νὰ εἶναι ὅσοι νο-
μίζον ὅτι μὲ γι-
νοῦσαν.

Εὐχαριστῶ Θεῷ,
καὶ ὁ Θεὸς
εἴχεσθε.
Παναγούδα

Αὐτὸ τὸ ἰδιόγραφο κείμενο
τοῦ Γέροντα βρέθηκε αὐτοτελές
στὴν «Παναγούδα»,
μετὰ τὴν κοίμησή του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Έπιλεγμένα κεφάλαια από τό μόλις έκδοθέν βιβλίό του + Ίερομονάχου Ίσαάκ,
ΒΙΟΣ ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ, ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ.

Κεντρική-άποκλειστική διάθεση του βιβλίου.

Ίερόν Ήσυχαστήριον Άγιος Ίωάννης ό Πρόδρομος, 63088, Μεταμόρφωσης Χαλκιδικής
Τηλέφωνον: 2375061592

Τηλεμοιότυπον (FAX) 2375061103

